

Hosea, redder

T. van Turenhout

Hosea, redder

T. van Turennot

Grijpskerk

Copyright © 2019 Grijpskerk, The Netherlands

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form of by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the author.

Eerste uitgave 2011
Tweede uitgave 2012
Derde uitgave 2013
Vierde uitgave 2014
Vijfde uitgave 2015
Zesde uitgave 2019

Turennot, T. van
Hosea, redder / T. van Turennot;
Grijpskerk.
Tel. 0594 – 69 60 13
SISO 227.4 UDC 228.07 NUGI 632
Trefw.: Hosea (bijbelboek); verklaringen.

Omslag + illustraties: Gustave Doré - De Bijbel in beeld.
Wegens opheffing van de rechthebbende was overleg i.v.m. overname van illustraties niet mogelijk.

Verklaring van gebruikte afkortingen en tekens:

- b.v. Bijvoorbeeld
- vgl. Vergelijk.
- (v. ...)
- Bij een verwijzing naar een tekst binnen hetzelfde hoofdstuk wordt een vers aangeduid met de letter v. Als bijvoorbeeld in het 2^e hoofdstuk van Ezechiël wordt verwezen naar vers 8, dan staat er niet (Ezech.2:8), maar (v.8).
- (...)
- In de vertaalde tekst worden tussen deze haakjes verduidelijkingen toegevoegd. Het staat echter niet in de oorspronkelijke tekst; b.v. Ezechiël 9:6^a; Oude (mannen), jonge (mannen), en meisjes, kleine kinderen en vrouwen moeten jullie doden en verdelgen; vgl. Oude, jonge, en meisjes, kleine kinderen en vrouwen moeten jullie doden en verdelgen. Ezechiël 12:6^b; Ik heb jou (als) een wonderteken gegeven voor het huis van Israël; vgl. Ik heb jou een wonderteken gegeven voor het huis van Israël.
 - In de uitleg en vertaling geeft de tekst tussen de 2 haakjes een extra leesmogelijkheid weer; b.v. Ze (her)bouwden de nieuwe tempel in Jeruzalem.
 - In een voetnoot is de tekst tussen de haakjes een sub-voetnoot; b.v. (Zie Turenout T. van, Daniël, God is rechter, Grijskerk, 2019.)
- (= ...)
- Hoe de letterlijke (vertaalde) betekenis van de oorspronkelijke tekst in het Nederlands het beste kan worden opgevat of begrepen; b.v. Ezechiël 23:42; Zij gaven (= deden) armbanden over hun handen.
- (of ...)
- Geeft een extra betekenis in het Nederlands van de oorspronkelijke taal. Woorden uit de oorspronkelijke taal kunnen in het Nederlands meer betekenis hebben; Ezechiël 9:6; Vanaf mijn heiligdom moeten (of zullen) jullie beginnen; vgl. Vanaf mijn heiligdom zullen (of moeten) jullie beginnen. Jesaja 14:7^a; De hele aarde (of het hele land) heeft rust, (en) is stil; vgl. Het hele land (of de hele aarde) heeft rust, is stil.
- (.../...)
- Bij getallen of jaartallen betekent het teken / hetzelfde als het woord *of*. Bijvoorbeeld (588/587) betekent: Het gebeurde in het jaar 588 of 587.
- (.../... – ...)
- Het 2^e jaartal na de / geeft een andere functie aan; b.v. De Perzische koning Kores II (559/538 – 529) was al in 559 voor Christus koning geworden, maar in 538 werd hij ook de koning van de Israëlieten. Na zijn dood in 529 werd hij opgevolgd door zijn zoon.
- [...]
- Het gedeelte dat tussen deze spekhaken staat, is de oorspronkelijke tekst. Dit gedeelte kan echter voor de betekenis van het geheel tijdens het lezen beter worden weggelaten. Door het handhaven van die oorspronkelijke tekst wordt de inhoud ofwel de boodschap in het Nederlands eerder onduidelijker; b.v. Jeremia 28:11^b; De profeet Jeremia ging [zijn] weg. Psalm 3:3; Vele(mense)n zeggen van mij[n] ziel: “Er is voor hem geen redding door (= bij) God.”
- [(...)]
- In meer of mindere mate is zeker, dat het bijbelgedeelte tussen deze haken niet bij de oorspronkelijke tekst hoort, hoewel het vaak wel als zodanig werd en wordt gepresenteerd; b.v. Openbaring 20:5; [(De overige doden leefden niet tot de 1000 jaren voorbij waren. Dit (is) de 1^e opstanding.)]
- *** Exactere tekst met uitleg volgt hieronder.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.

2. Rondom het boek Hosea.

- 2.1. De voorgeschiedenis.
- 2.2. De schrijver van het boek Hosea en zijn tijd.
- 2.3. De betrouwbaarheid van het boek.
- 2.4. Verklaringsmethode.
- 2.5. De vorm en structuur van het boek.

3. Het bijbelboek Hosea.

3.1. *De overspelige vrouw.*

- 3.1.1. De 3 kinderen van Gomer. (hoofdstuk 1)
- 3.1.2. Israëls verwerping en herstel. (hoofdstuk 2)
- 3.1.3. Israëls afzondering en bekering. (hoofdstuk 3)

3.2. *Israëls ontrouw, straf en bekering.*

- 3.2.1. Aanklacht tegen het volk en de priesters. (hoofdstuk 4)
- 3.2.2. Gods straf en Israëls bekering. (hoofdstuk 5:1-6:3)

3.3. *Israëls straf en Gods liefde.*

- 3.3.1. Israëls eigenzinnige dwaasheid. (hoofdstuk 6:4-7:16)
- 3.3.2. Wie wind zaait, zal storm oogsten. (hoofdstuk 8)
- 3.3.3. Efraïms ballingschap. (hoofdstuk 9:1-9)
- 3.3.4. Efraïms kinderloosheid. (hoofdstuk 9:10-17)
- 3.3.5. Efraïms afgoderij wordt zwaar gestraft. (hoofdstuk 10:1-8)
- 3.3.6. Israëls zonde wordt zwaar gestraft. (hoofdstuk 10:9-11:7)
- 3.3.7. Israëls redding door Gods liefde. (hoofdstuk 11:8-11:11)

3.4. *Israëls zonde, straf en bekering.*

- 3.4.1. Israël vergeleken met zijn voorvader Jakob. (hoofdstuk 12)
- 3.4.2. Efraïms zonde wordt zwaar gestraft. (hoofdstuk 13:1-14:1)
- 3.4.3. Gods oproep en Israëls bekering. (hoofdstuk 14:2-9)
- 3.4.4. Opdracht voor verstandige mensen. (hoofdstuk 14:10)

4. Gods geopenbaarde plan met zijn volk.

- 4.1. Wat er is vervuld.
- 4.2. Wat er nog zal gebeuren.
- 4.3. Tijdbalk.

5. Het doel van het bijbelboek Hosea.

Literatuur.

Index.

Aanwijzingen voor het lezen.

Het is niet noodzakelijk, dat dit boek vanaf het begin tot en met het einde wordt doorgenomen. De hoofdstukken zijn min of meer zelfstandige eenheden. Ze kunnen afzonderlijk worden gelezen. In eerste instantie zou men met hoofdstuk 3 kunnen beginnen, eventueel gevolgd door hoofdstuk 2.

Als men van een bepaald gedeelte iets meer wil weten, kan men de aangegeven bijbelteksten daarvoor gebruiken. Niet alle genoemde bijbelteksten zijn in dit boek helemaal uitgewerkt. Deze bijbelteksten zijn dus niet alleen een bevestiging van een bepaalde passage, maar bevatten ook nieuwe invalshoeken. Men krijgt daardoor meer zicht op bepaalde gedeelten uit het bijbelboek Hosea of andere teksten uit de Bijbel.

1. INLEIDING

Veel mensen vinden profetische boeken of bijbelgedeelten erg moeilijk. Vaak worden ze omzeild, omdat men er toch niet mee uit de voeten kan. Je kunt er schijnbaar alle kanten mee op. Er zijn zo veel meningen over. Bovendien is de toekomst voor ons verborgen. De toekomst weet, en kent de Here alleen.

Toch is dit niet de bedoeling van de profetieën in de Bijbel. De toekomst is wel aan God, maar soms wil Hij aan de mensen die Hem dienen, al iets van de toekomst laten zien. Hij wil hen daarmee bemoedigen om in moeilijke tijden het geloof te versterken. Zo werd ook in het Oude Testament steeds weer de komst van Jezus Christus voorspeld. Via Hosea en andere profeten wilde de Here iets van de toekomst aan de gelovige mensen van toen bekend maken. Dat kan voor ons nog van grote betekenis zijn.

De schrijver van dit boek moest bekend maken, wat er in de toekomst gaat gebeuren. Dat begint al tijdens de regering van koning Jerobeam II (783 – 748) van het Tienstammenrijk Israël en koning Uzzia (785 – 733) van het Tweestammenrijk Juda. Daarna zou er nog veel gebeuren. Dat schreef Hosea op. Het bijbelboek begint tijdens de opkomst van het Assyrische rijk, en eindigt bij de bekering van het volk Israël (Hos.1:10-12, 2:13-22, 3:5, 14:5, 5:15, 6:1-3, enz.). Een groot deel van deze periode is al achter de rug. Wij leven vandaag ongeveer 2750 jaren later dan de profeet Hosea. Het is belangrijk om Gods hand te kunnen zien in al de dingen die gebeurd zijn. Zo kunnen we vanuit dat perspectief zien, wat er gebeurt, en wat er nog zal gebeuren.

Veel profetieën zijn al in vervulling gegaan. Het Tienstammenrijk Israël en het Tweestammenrijk Juda zijn beide in ballingschap gegaan. Het land van Israël werd van zijn mensen beroofd (2Kon.17:1-23, 25:1-26, Hos.8:14, 9:1-17, 10:14,15, 11:6, 14:1). Toen de Joden na de bevrijding uit de ballingschap de hemelse Vader nog niet gehoorzaamden, werden ze onder de volken verstrooid.

De Here heeft het geopenbaard, zodat zijn dienaren van toen en van nu daar wat aan hebben. We kunnen in moeilijke tijden bemoedigd zijn. Kijk maar, het gaat zoals Hij het ons heeft voorspeld. We moeten ons ook kunnen voorbereiden op de dingen die gaan komen. Daarom kunnen en mogen profetieën voor de gelovigen niet verborgen blijven. Als we God liefhebben, dan willen we Hem zoveel mogelijk kennen. Dan willen we eveneens zijn plannen kennen, die Hij aan ons bekend wil maken. Dat is bovendien belangrijk voor ons gebed.

Als we dat allemaal willen, dan zullen we de Bijbel zelf aan het woord moeten laten. We zullen dan zien, dat het bijbelboek Hosea in de Bijbel geen los element is. Andere bijbelboeken bouwen er op voort. Zonder het kennen van het bijbelboek Hosea is de rest van de Bijbel minder goed te begrijpen. De bijbelboeken vullen elkaar aan. Sommige teksten uit Hosea worden in andere delen van de Bijbel geciteerd of aangehaald (Hos.10:8^b, Luk.23:30, Op.6:16^a). Dat is geen simpele herhaling, want aan de oorspronkelijke betekenis van zo'n bijbeltekst wordt een nieuwe toegevoegd.¹

¹ Een goed voorbeeld van het op die manier citeren of aanhalen van een bijbeltekst is de profetie van Immanuel (Jes.7:10-16). De profeet Jesaja zei tegen de slechte koning Achaz (732 – 727), dat een jonge vrouw uit zijn omgeving op dat moment een zoon kreeg. Zij zou die zoon de naam Immanuël (= God is met ons) geven. Uit het vervolg (Jes.8:5-8) blijkt, dat het Achaz' eigen zoon Hizkia (727 – 697) was. Via deze vrome koningszoon zou God weer met zijn volk zijn. Voordat Hizkia goed en kwaad van elkaar kon onderscheiden, zou Achaz al bevrijd zijn van zijn belagers: koning Resin (754 – 732) van Aram en koning Pekach (734 – 732) van Israël. De bevol-

Men zal ontdekken hoe teksten van verschillende hoofdstukken nauw met elkaar verbonden zijn. Het bijbelboek Hosea is één geheel onderscheiden in veel onderdelen. Het bijbelboek moet worden onderzocht.

Het is een moeilijke materie. Het is echter de moeite waard. Veel zaken die de moeite waard zijn, worden meestal met moeite verkregen. Zo is het ook hier. Tijdens de bestudering zal men ontdekken, hoe mooi dit boek is.

king van hun landen zou zijn weggevoerd. Dat kan niet rechtstreeks op de Here Jezus slaan, want voordat Jezus Christus geboren werd, waren Resin en Pekach al lang uit Achaz' rijk vertrokken, en was koning Achaz al eeuwen geleden gestorven.

In Matteüs 1:23 lezen we, dat deze geschiedenis nog eens zou gebeuren. Zoals God in de tijd van de duistere periode van de zeer slechte koning Achaz (732 – 727) zich over zijn volk had ontfermd, zo zou Hij opnieuw zijn licht laten stralen in een donkere tijd. Een nog veel betere verlosser dan koning Hizkia (727 – 697) zou worden geboren; een nieuwe Immanuël: Koning Jezus Christus, God is met ons.

2. RONDOM HET BOEK HOSEA.

1. De voorgeschiedenis.

We staan al niet meer aan het begin van de heilshistorie, als de profeet Hosea zijn openbaringen krijgt. Niet alles kunnen we doornemen. We beperken ons tot dat wat nodig is om dit bijbelboek te kunnen begrijpen.

Eerst schiep God in volmaakte toestand de hemel en de aarde. Na de zondeval in het paradijs werd alles onvolmaakt. Verlossing werd nodig. Ruim 2000 jaren later volgde om de slechtheid van verreweg de meeste mensen de zondvloed. Alleen het gezin van Noach bleef gespaard. De komst van de Messias Jezus die de wereld van de zonde zou gaan verlossen, bleef mogelijk. Daarmee was een poging van de satan en verleider om dat te verhinderen mislukt.

Na ruim 400 jaren startte men met de bouw van een toren in Babel. Door een toren te willen bouwen, die reikte tot de troon van God in de hemel, rivaliseerden de meeste mensen met de Here. Ze wilden bij elkaar blijven, en zo machtiger worden, dan de Here God zelf. In die periode kregen de gelovigen het moeilijk. Binnen deze revolutionaire omgeving hitste de satan de mensen tegen de dienaren van de hemelse Vader op, met het doel de Kerk uit te roeien. Op die manier probeerde de satan ook deze keer de komst van de Verlosser Jezus te verhinderen. Door de spraak van de mensen te verwarren, voorkwam God het duivelse plan. Er ontstonden namelijk verschillende talen. De mensen verstonden elkaar meestal niet meer. Daarom gingen ze uit elkaar. Groepen die elkaar wel verstonden, trokken samen de wijde wereld in.

In die groepen begon men geleidelijk naast de Here ook afgoden te dienen. Daarom riep God uit (het nageslacht van) één zo'n groepsverband Abram op om zich af te scheiden van zijn familie, en voortaan Hem alleen te dienen. Gehoorzaam trok Abram naar het land Kanaän.

Zijn kleinzoon Jakob, die later eveneens Israëel genoemd werd (Gen.32:28), vertrok vanwege hongersnood uit Kanaän, en hij ging naar het korenrijke Egypte. Daar mocht hij met zijn gezin van 12 zonen in het gebied Gosen wonen. Zijn nakomelingen groeiden heel snel in aantal.

Deze groei ging zo snel, dat de farao van Egypte bang werd. Hij liet de Israëlieten onderdrukken. Omdat de Here had beloofd, dat de Verlosser uit dit volk geboren zou worden, dreigde zo opnieuw de komst van de Messias Jezus niet door te gaan. Het volk werd echter door God gered. Onder leiding van Mozes en zijn opvolger Jozua werden de Israëlieten weer naar het beloofde land Kanaän gebracht.

Daarna volgde een tijd waarin het volk iedere keer de Here vergat, en zelfs afgoden gingen dienen. Zo kwam steeds de komst van Jezus in gevaar. Toch wist God dit gevaar af te wenden. Iedere keer stuurde Hij richters, die (grote delen van) het volk Israëel weer terugriepen tot een leven zoals de liefdevolle hemelse Vader dat graag ziet.

De Richterentijd eindigde met de aanstelling van Saul als koning. Toen begon de Koningen-tijd. Drie koningen regeerden over het hele volk: Saul (1033 – 1012), David (1012 – 972) en Salomo (972 – 932). In de regeringstijd van koning Salomo werd de tempel als woonplaats voor de Here in Jeruzalem gebouwd.

Na de dood van koning Salomo raakte het rijk Israëel verdeeld. Vanaf 932 voor Christus bestond er een noordelijk deel (van 10 stammen), en een zuidelijk deel (van 2 stammen) van wat vroeger één geheel was.

Het Tienstammenrijk Israël kwam onder leiding van koning Jerobeam I (932 – 911). Deze koning vertrouwde niet helemaal op God. Hij liet Hem op een eigenwillige manier vereren door middel van 2 gouden stierkalveren. Eén stond er in Dan, en het andere stierkalf stond in Betel.

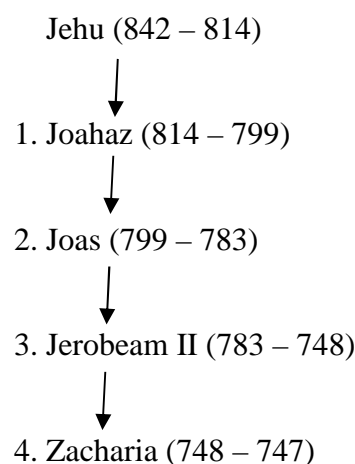
De Almachtige wilde niet afgebeeld worden. Hij dankt zijn bestaan niet aan een beeld zoals bij de afgoden. Doordat Jerobeam I Hem als een kalf liet afbeelden, haalde hij de heiligheid van God naar beneden, en liet hij Hem dienen, zoals ook de afgoden gediend werden. Op de grond waar het beeld stond, was de Here de god van de Israëlieten, zoals Kamos de afgod van Moab was, en Mardoek de afgod van Babel. Ieder land had zo zijn eigen god, zijn eigen Heer. De hemelse Vader werd niet gediend als de universele almachtige God van heel de schepping. De dienst aan de Here veranderde in een staatsgodsdienst (Am.7:13).

Hoewel God koning Jerobeam I door zijn profeten hiertegen liet waarschuwen, ging hij er gewoon mee door (1Kon.12:26-14:20). De profeet Ahia beschuldigde de ongehoorzame koning zelfs van afgoderij (1Kon.14:2,9). Om dit alles zou de Here aan zijn koningshuis een einde maken (1Kon.13:34, 14:10-14).

Toen Jerobeam I stierf, volgde zijn zoon Nadab (911 – 910) hem op. Hij was even eigenzinnig als zijn vader. Baëza (910 – 887) pleegde een staatsgreep. Hij vermoordde koning Nadab, en werd zelf koning over het Tienstammenrijk Israël. Hij liet heel het nageslacht van koning Jerobeam I uitroeien (1Kon.15:25-30).

Koning Baëza en alle andere koningen na hem bleven ongehoorzaam aan de Here. Ook aan het koningshuis van Baëza kwam een einde door een staatsgreep (1Kon.15:33,34, 16:8-13). Zo volgde het ene koningshuis het andere op. De slechtheid nam echter alleen maar toe. Onder koning Achab (875 – 854) werd zelfs de dienst aan de afgod Baäl (= Heer, echtgenoot) ingevoerd (1Kon.16:29-33). Daarom droeg God aan Jehu op om aan dat koningshuis een einde te maken (2Kon.9:1-10).

Nadat Jehu (842 – 814) deze opdracht had uitgevoerd, werd hij zelf koning over het Tienstammenrijk Israël (2Kon.9:16-10:17). Koning Jehu (842 – 814) roeide wel de eredienst van de afgod Baäl uit (2Kon.10:18-28), maar hij liet de eredienst van de stierkalveren voortbestaan (2Kon.10:29,31). Als beloning voor zijn halfslachtige hervorming zou zijn nageslacht tot en met de 4^e generatie op de troon zitten (2Kon.10:30). Deze profetie is eveneens in vervulling gegaan.

Het halfslachtige dienen van de Almachtige kenmerkte het hele koningshuis van Jehu (2Kon.13:4,14-19). Toch verhoorde God nog het indringende gebed van Joahaz voor de ver-

lossing van zijn volk (2Kon.13:5,19,25). Tijdens de regering van koning Joas (799 – 783) en koning Jerobeam II (783 – 748) werden de vijanden van Israël verslagen. Jerobeam II wist zelfs de oude grenzen te herstellen, en heroverde al het gebied dat verloren was gegaan, zoals door de profeet Jona was voorspeld (2Kon.10:31-33, 13:3-5,23-25, 14:23-27).² Er heerste welvaart en voorspoed.

Ondanks deze zegeningen van de Here bleef de eigenwillige dienst aan God en de afgoderij gewoon doorgaan. Ook de armen, weduwen en wezen werden onderdrukt. Daardoor zou deze voorspoed van het Tienstammenrijk Israël geen stand kunnen houden. Daarom waarschuwden de profeten Amos en Hosea vooral de leiders en rijken van het volk Israël.

2. De schrijver van het boek Hosea en zijn tijd.

Het boek Hosea is door de profeet zelf geschreven. Er is geen enkele aanwijzing van een andere auteur of overlevering.

Van de profeet Hosea is buiten het bijbelboek zelf niets bekend. De naam Hosea betekent: redder of helper. Deze naam komt wel vaker in de Bijbel voor. We kunnen hierbij denken aan Hosea of Jozua (Num.13:8,16, Deut.32:44) de opvolger van Mozes, of aan koning Hosea de laatste koning van het Tienstammenrijk Israël (2kon.15:30, 17:1-6). Daarom wordt de profeet Hosea ook een zoon van Beëri genoemd.

De profeet kwam uit het Tienstammenrijk Israël. Hij trouwde op bevel van God met een over-spelige vrouw. Ze heette Gomer. Deze vrouw kreeg daarna 3 kinderen. Ze hadden alle 3 betekenisvolle en profetische namen: Jizreël (= God zaait), Lo-Ruchama (= Geen ontferming) en Lo-Ammi (= Niet mijn volk) (Hos.1:3-12, vgl. Jes.7:3^a).

Tweestammenrijk Juda		Tienstammenrijk Israël	
Regeerperiode koning		Regeerperiode koning	
785 – 733	Uzzia/Azarja	783 – 748	Jerobeam II
		748 – 747	Zacharia
		747	Sjaloem
		747 – 736	Menachem
		736 – 734	Pekachja
733 – 732	Jotam	734 – 732	Pekach
732 – 727	Achaz	731 – 722	Hosea
727 – 697	Hizkia		

De profeet Hosea trad op in het Tienstammenrijk Israël. Dit gebeurde tijdens de regering van koning Jerobeam II (783 – 748). Van het Tweestammenrijk Juda worden voor de periode dat hij profeteerde, de koningen Uzzia (785 – 733), Jotam (733 – 732), Achaz (732 – 727) en Hizkia (727 – 697) genoemd (Hos.1:1). Omdat de Judese koning Uzzia de Israëlitische koning Jerobeam II overleefde, en de Judese koningen Jotam, Achaz en Hizkia daarna nog regeerden, moet Hosea ook nog geprofeteerd hebben tijdens de regering van de opvolgers van koning Jerobeam II.³ De profeet begon in elk geval omstreeks 750 voor Christus met zijn werk, en ging tot ten minste rond 725 daarmee door.

² Zie Turenout T. van, Jona, duif, Aduard, 2015.

³ Het mag misschien vreemd lijken, dat niet alle koningen van Israël worden genoemd, terwijl de koningen van Juda wel allemaal worden opgesomd. Hosea werkte immers niet eens in het Tweestammenrijk Juda, maar in het Tienstammenrijk Israël. De oorzaak hiervan ligt bij de erkenning van de koningen door God. Hij had in het Tweestammenrijk het koningshuis van koning David (1012 – 972) aangesteld. In het Tienstammenrijk had de Here alleen het koningshuis van koning Jerobeam I (932 – 911) en het koningshuis van koning Jehu (842 – 814)

In de tijd van de profeet Hosea nam de afgoderij onder het volk toe. Met het toenemen van de afgodendienst namen eveneens de zedeloosheid en normloosheid toe. Zowel de liefde voor God, als de liefde voor de naaste waren ver te zoeken. De armen, weduwen en wezen werden afgeperst en uitgebuit. Vloeken, liegen, moorden, stelen en echtbreken werden steeds normaler. Zelfs de priesters uit het Tienstammenrijk deden er aan mee (Hos.6:9). Bloedbad volgde op bloedbad (Hos.4:2, 6:8).

Zolang koning Jerobeam II (783 – 748) regeerde, ging het politiek en economisch voor de wind. Hosea had toen met zijn onheilsprofetieën alle schijn tegen zich. Toen aan de langdurige regering van Jerobeam II een einde kwam, veranderde de situatie. De veroveringen van de Assyrische koning Tiglatpileser III (Pul) (745 – 727) ten noorden van het Tienstammenrijk Israël vormden een steeds grotere bedreiging.

Ook de politieke situatie in het Tienstammenrijk werd instabiel. Na de dood van de Israëlitische koning Jerobeam II volgde zijn zoon Zacharia (748 – 747) hem op (2Kon.14:29). Hij regeerde maar 6 maanden, en werd door Sjaloom vermoord (2Kon.15:8-10). Sjaloom (747) regeerde slechts 1 maand, en hij werd zelf weer vermoord door Menachem (747 – 736) (2Kon.15:13,14). Menachem werd niet meteen door iedereen als koning erkend, en wist slechts met veel wreed geweld zijn troon veilig te stellen (2Kon.15:16).

De economische bloei en welvaart gingen eveneens sterk achteruit. Koning Menachem moest aan het einde van zijn regering in de Assyrische koning Tiglatpileser III zijn meerdere erkennen. Hij werd slechts een vazalkoning van Assyrië, en moest aan dat machtige rijk heel veel belasting afdragen (2Kon.15:19,20). Vazalkoning Menachem werd opgevolgd door zijn zoon Pekachja (736 – 734) (2Kon.15:22). Nadat die bijna 2 jaren had geregeerd, werd hij weer door Pekach (734 – 732) vermoord (2Kon.15:23,25).

Deze nieuwe koning kwam in opstand tegen de koning van Assyrië (2Kron.28:5-16, Jes.7:1-6). De Assyrische koning Tiglatpileser III veroverde daarop het Tienstammenrijk Israel. Voor straf werden de stammen in het noorden en ten oosten van de Jordaan naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.15:29, 1Kron.5:26). Koning Pekach werd door Hosea vermoord. Over het gedeelte dat van het Tienstammenrijk overbleef, werd Hosea (731 – 722) een vazalkoning van het Assyrische rijk (2Kon.15:30). De profeet Hosea trad dus ook op tijdens de regering van de slechte vazalkoning Hosea.

Koningen van Juda	Uzzia	Jotam	Achaz	Hizkia	Manasse
Koningen van Israël	Jerobeam II	Pekach	Hosea		
Profeet in Israël	Amos				
Profeet in Israël	Hosea				
Profeet in Juda		Jesaja			
Profeet in Israël		Oded			
Profeet in Juda		Micha			

In de periode dat Hosea optrad, was hij niet de enige profeet. Tijdens de regering van koning

als wettige koningshuizen aangewezen. De andere koningshuizen waren via een onwettige staatsgreep aan de macht gekomen. De wettigheid van de dynastie van Jehu was echter tot het 4^e geslacht beperkt. Toen met koning Zacharia (748 – 747) de 4^e generatie aan de macht kwam, en deze koning God niet wilde gehoorzamen, verviel daarmee zijn wettige status. Hij regeerde slechts 6 maanden. Kortom, de onwettige koningen werden door de Here niet erkend, en dus ook niet genoemd.

Uzzia (785 – 733) van Juda en koning Jerobeam II (783 – 748) van Israël profeteerde ook Amos (1:1). Daarna begon in het sterfjaar van koning Uzzia de profeet Jesaja met zijn werk (Jes.6). Toen koning Pekach (734 – 732) van het Tienstammenrijk Israël regeerde, trad eveneens de profeet Oded op (2Kron.28:9-11). De profeet Micha deed zijn werk in het Tweestammenrijk Juda. Hij profeteerde tijdens de regering van de koningen Jotam (733 – 732), Achaz (732 – 727) en Hizkia (727 – 697) (Mi.1:1).

3. De betrouwbaarheid van het boek.

De betrouwbaarheid van het bijbelboek Hosea is vrijwel onomstreden. Van het bijbelboek Hosea bestaan meerdere versies: De versie van de Septuagint (LXX) in het Grieks en die van de Masoretische overlevering in het Hebreeuws. De Hebreeuwse versie is overgeleverd door de Joden, en vormt inhoudelijk de bron van de vertaling, zoals die door ons wordt gebruikt.

Die Griekse versie van het Oude Testament is gemaakt, omdat heel veel Joden in Egypte het Hebreeuws niet meer konden verstaan. Hoogstwaarschijnlijk is die vertaling tot stand gekomen tijdens de regering van de Egyptische koning Ptolemeüs II Filadelfus (285 – 246).⁴ De kwaliteit van de Septuagint is erg wisselend. Vooral de eerste 5 boeken van Mozes zijn goed vertaald. De tekst van sommige profeten is duidelijk minder.⁵

Naast de bovengenoemde versies van het bijbelboek Hosea kennen we ook nog de gedeeltelijke overlevering via de Dode Zeerollen.⁶ Deze rollen bevestigen over het algemeen het boek Hosea, zoals het door de Masoretische (= Hebreeuwse) tekst is overgeleverd. Verder zijn er slechts kleine verschillen met de tekst die wij kennen, maar die verschillen zijn te verwaarlozen.

Uit de gegevens van de Dode Zeerollen blijkt bovendien, dat het boek Hosea al in de eerste eeuwen voor Christus zeer verspreid en bekend was. Het wordt in andere, niet-canonieke geschriften van de Dode Zeerollen meerdere malen aangehaald of geciteerd.⁷

Het vroege bestaan van het bijbelboek Hosea wordt eveneens bevestigd door Jezus Sirach. In zijn lofzang op de vaders noemt hij bijna alle grote figuren van Israël (Sir.44-49). Ook de 12 profeten worden daarbij genoemd (Sir.49:10). Hosea is één van die 12.

Jezus gaf duidelijk aan, dat Hij de Joodse versie van het hele Oude Testament als betrouwbaar erkent (Luk.11:49-51). Hij noemde de schriftgeleerden de moordenaars van de profeten. Al vanaf Abel tot en met Zacharia. De laatste vermoorde profeet uit het laatste bijbelboek bij de

⁴ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 12, hoofdstuk 2.

De vertaling van de Septuagint is gebaseerd op oudere Hebreeuwse bronnen dan die wij bezitten, maar de kwaliteit van de vertaling is erg wisselend. Ook bevat de Septuagint de apocriefe boeken, die de Protestantse kerken niet erkennen. Voor de verwijzingen in het Nieuwe Testament naar het Oude Testament is grotendeels gebruik gemaakt van de Septuagint, omdat die bij veel Joden het meest bekend was. Daarom is het opvallend, dat de Here Jezus uitging van de Joodse volgorde van de Hebreeuwse bijbelboeken.

⁵ Een andere oude vertaling van het Oude (en Nieuwe) Testament is die van de Vulgaat in het Latijn. Die is tussen 390 en 405 na Christus door Hiëronymus in opdracht van paus Damasus gemaakt. Daarbij zijn meestal oudere Hebreeuwse en Aramese bronnen gebruikt, dan die wij (in hun geheel) bezitten. Hierbij kunnen we denken aan boeken uit de tijd van de Dode Zeerollen of ouder.

⁶ De Dode Zeerollen zijn Hebreeuwse boekrollen die na de 2^e Wereldoorlog in de woestijn van Juda zijn gevonden. De Hebreeuwse teksten op deze rollen zijn ongeveer 1200 jaren ouder dan de Masoretische tekst waarop de meeste van onze bijbelvertalingen zijn gebaseerd. Helaas zijn de rollen erg beschadigd. Daardoor is de Bijbel van de Dode Zeerollen incompleet.

⁷ In de tekst van Barki Nafshi (Hos.2:15,18), het document van Damascus 20:16 (Hos.3:4), 1:13-14 (Hos.4:16) en 8:3 met 19:15,16 (Hos.5:10).

Zie hiervoor Abegg M. Jr., The Dead Sea scrolls Bible, San Francisco, 1999, pag. 419.

Joden is Zacharia (2Kron.24:20-22).⁸ Jezus gaat uit van de volgorde zoals die bij Joden gebruikt wordt. Daarmee erkent Jezus dus het bijbelboek Hosea.

Kortom, het bijbelboek Hosea is ons betrouwbaar overgeleverd.

4. Verklaringsmethode.

Het bijbelboek Hosea wordt soms op een allegorische of symbolische wijze uitgelegd. Dit gebeurt, omdat het een profetisch boek is. Het gaat over de toekomst. Profetie zou abstract en vaag zijn. Het zijn geen concrete zaken of gebeurtenissen. Geschiedschrijving en profetie zou je van elkaar moeten scheiden.

Deze scheiding is echter on-bijbels. Ten eerste vertellen profeten niet alleen iets over de toekomst. Ze geven vooral rechtstreeks de boodschap door, die ze van God krijgen (2Pet.1:21). Ze krijgen deze boodschappen om de kinderen van de Here heel concreet op te bouwen, te vermanen en te bemoedigen.

Mensen kunnen op verschillende manieren een profetie van God krijgen:

- door een (innerlijke) stem (Gen.15:1,4,5,7,9,13, 22:11-18, Ex.3, 1Sam.3),
- door dromen tijdens de slaap (Gen.15:12-21, 20:3,6,7, 26:24, 37:5-7,9, 31:3,11-13, 40, 41:1-36, Num.12:6, 1Kon.3:5-15, Dan.7),
- door visioenen tijdens het volle bewustzijn (Jes.6, Ezech.1:1-3:15, Dan.8),
- door een rechtstreekse verschijning (Gen.17:1-22, 18, Ex.33:11, Deut.34:10, Richt.2:1-5, 6:11-22, 13:3-23, Dan.9:20,21).

Ten tweede is profetie niet vaag. We zullen verderop zien, hoe concreet bijvoorbeeld voorspellingen van de profeet Hosea in vervulling zijn gegaan. Ook komen er in de Bijbel heel wat profeten voor, die geschiedschrijvers waren. Mozes was een profeet (Deut.34:10-12), en toch heeft hij in opdracht van de Here concrete geschiedenis van zijn volk op schrift gesteld (Ex.17:14, 24:4, enz.). Van de profeet Samuel, Natan, de Sioniet Ahia, koning Salomo (972 – 932), de ziener Jedo, de profeet Jesaja en vele anderen kan hetzelfde gezegd worden (1Kron.29:29, 2Kron.9:29, 12:15, 13:22, 26:22, 32:32, 33:19, Hand.3:24). Hieruit blijkt wel, dat er duidelijk verband bestaat tussen profetie en geschiedschrijving. Bij deze profeten werd de ordening van hun geschiedschrijving bepaald door de thema's van de profetie. Het was profetische geschiedschrijving.⁹ Zo zet bijvoorbeeld de Openbaring als een profetisch boek de toekomstige tijd in het juiste kader.

Evenals bij het spreken van alle dag, zouden we in eerste instantie alles concreet en letterlijk opvatten. Als men bijvoorbeeld tegen zijn buurman zegt, dat zijn autolichten nog aan staan, dan gaat die buurman niet direct denken, dat het symbolisch bedoeld is. Als iemand zegt, dat opa 100 jaar oud is, dan zoeken we daar niets symbolisch achter.

Dit gebeurt wel met spreekwoorden, gezegden en allerlei vormen van beeldspraak. Men kan bijvoorbeeld *het paard achter de wagen spannen*, en *eieren voor z'n geld kiezen*. In het eerste geval is het voor iedereen duidelijk, dat de zaak onhandig wordt aangepakt. Niemand gelooft, dat er een paard achter de wagen wordt gespannen. Als iemand eieren voor zijn geld kiest, dan denkt men niet aan eieren kopen.

Men neemt dus in eerste instantie de dingen letterlijk, en denkt pas in symbolen, als daar een duidelijke aanleiding voor is. Eén voorbeeld hebben we al genoemd: Als een taal een bepaal-

⁸ De Joden delen het Oude Testament anders in dan Christenen. De bijbelboeken hebben een andere volgorde. Eerst komt het gedeelte van de wet, daarna de profeten, en als laatste de geschriften. Het bijbelboek 2Kronieken is bij hen het laatste bijbelboek. De laatste profeet die daarin vermoord wordt, is Zacharia.

⁹ Dronkert K., Gids voor het Oude Testament, Kampen, 1964, pag. 167 v.v.

de manier van zeggen altijd symbolisch uitlegt, zoals onder andere bij spreekwoorden het geval is.

Verder kan men iets symbolisch nemen, als het blijkt uit het verband waarin het staat, of als de schrijver zelf zegt, dat men het symbolisch moet nemen. Het kan moeilijk zijn, als een boek daarbij verwacht, dat men over een bepaalde voorkennis beschikt. Een boek waarin veel wiskundige gegevens verwerkt zijn, zal niet voor iedereen direct duidelijk zijn.

Het boek Hosea vormt op deze boeken geen uitzondering. Er wordt kennis van oudere bijbelboeken van het Oude Testament verondersteld. Deze kennis is nodig om te weten, hoe men bepaalde dingen moet uitleggen. Bij het boek Hosea moeten we dus rekening houden met alle punten die we net onder de loep genomen hebben.

Het is alleen heel lang geleden, dat het boek geschreven is. Er worden dus symbolen gebruikt die toen voor iedereen duidelijk waren, maar die voor ons geen betekenis meer hebben. Als we die tijd niet kennen, zijn veel van dat soort zaken op het eerste gezicht niet duidelijk. Wanneer wij in een boek *eieren voor je geld kiezen* gebruiken, kan het best zijn, dat iemand daar 300 jaren later niets meer van begrijpt. Een Rus zal dit spreekwoord waarschijnlijk ook niet begrijpen. Daarom zullen wij dus studie moeten maken van de tijd waarin dit boek geschreven is.

Elke tijd kent dus zijn eigen symbolen, en elke cultuur heeft haar eigen tekens. Daarnaast zijn er symbolen die minder aan tijd en plaats gebonden zijn.¹⁰ We zullen dus rekening moeten houden met bepaalde kenmerken van de taal en cultuur waarin het boek Hosea is ontstaan. De schrijver van dit bijbelboek is afkomstig van de Joodse traditie. Een cultuur die samenhangt met het oude Hebreeuws.

De Joodse cultuur verschilt nogal van de Griekse en onze huidige cultuur. De Griekse cultuur is rijk aan mythen en sagen, waar slechts een kleine kern van waarheid in zit. Abstracte filosofie en wetenschap verschaften een moraal, niet de godsdienst. Het concrete stond op een lager plan. Het Hebreeuws beschrijft veel realistischer.¹¹ Tussen concrete wetenschap, geschiedschrijving en godsdienst bestond geen strikte scheiding.

Om dat na te gaan, kan men in het Oude Testament volop terecht. Het is aanschouwelijk en concreet. Het behandelt op zeer menselijke wijze de geschiedenis van het dagelijks leven. Onderricht in wijsheid, was concreet. Geen vage formules. We vinden hierin dus veel overeenkomst met het Nederlands.

¹⁰ Zo wordt bijvoorbeeld in het bijbelboek Haggai gezegd, dat de Here de hemel en aarde zou laten beven (Hag.2:7,23^a). Zoals personen van iets moois of iets verschrikkelijks sterk onder de indruk kunnen raken, en daardoor kunnen beven, zo zouden ook de hemel en de aarde beven. Beven, omdat veel koninkrijken door onderlinge strijd ten onder zouden gaan. De hemel en aarde doen beven is in dit geval als een personificatie gebruikt. Een personificatie is een vorm van beeldspraak waarbij dieren, planten of levenloze dingen menselijke eigenschappen krijgen toegeschreven, of op een menselijke manier reageren. Dit komen we eveneens in andere gedeelten van de Bijbel tegen (vgl. Richt.5:4,5, 2Sam.22:8, Ps.68:8,9, 76:9, Jes.13:13, Ezech.38:20, Joël 2:10, 3:16). Zulke uitdrukkingen komen bovendien in het Nederlands voor. Dit betekent niet, dat er een echte hemelbeving of aardbeving zou komen, maar dat de (hele) schepping als het ware mee zou leven met de emoties en ervaringen van de mensen. De aarde was verontrust door het geweld van de talrijke legers. Het vuur waarmee soldaten en veroveraars vaak steden, akkers en boomgaarden in brand staken, liet de lucht in het hemelgewelf van de hitte trillen (van angst). Zo zagen en ervoeren de mensen dit. Doordat de profetieën van Haggai zijn vervuld, kunnen we dit ook nog controleren. Van een echte concrete hemelbeving lezen we in de Bijbel niets. In die tijd heeft evenmin de hele aarde gebeefd. Dit leert ons, hoe we een dergelijke uitdrukking bij nog onvervulde profetieën moeten uitleggen.

Het blijft echter concreet, en is nooit abstract of allegorisch. Bij gelijkenissen staat het zelfs altijd uitdrukkelijk aangegeven, dat het om een gelijkenis gaat!

¹¹ Dronkert K., Gids voor het Oude Testament, Kampen, 1964, pag. 181 v.v.

Toch zijn er ook verschillen tussen onze gedachtewereld en die van de Joden uit de Oudheid. Bij hen ging men uit van de concrete waarneming en de eigen beleving daarvan. Wij bekijken het veel meer vanuit de werkelijke situatie. Als er bijvoorbeeld rookwolken opstijgen, waardoor men de zon niet meer kan zien, dan zei iemand uit de Joodse cultuur, dat de zon verduisterd werd. Wij zouden zeggen, dat we de zon niet meer kunnen zien. Volgens die Joodse cultuur zou de zon helemaal geen licht meer geven, terwijl dat absoluut niet het geval hoeft te zijn. Het is slechts een accentverschil, waarbij geen duidelijke scheidslijn te trekken is. We moeten er wel aan denken, want het kan aanleiding geven tot grote misverstanden.

Zo zijn er nog meer kleine verschillen. In onze tijd vindt men het belangrijk te weten waar, en wanneer iets gebeurt. In de oude Joodse cultuur vond men de betekenis van het gebeuren het belangrijkste. Wij beginnen meestal te vertellen bij het begin, en houden ons dan aan de tijdsvolgorde. De gebeurtenissen krijgen zo een tijdruimtelijke ordening. In de oude Joodse cultuur, behandelde men eerst het belangrijkste. De volgorde bestond uit thema's. Een strakke tijdsvolgorde was vaak afwezig. Zo wordt bijvoorbeeld het sterven van Terach in Gen.11:32 al vermeld, terwijl dit na het gebeuren in Gen.12 moet hebben plaatsgevonden. De profeet Daniël beschreef verscheidene malen dezelfde periode vanuit andere gezichtspunten. Zo kreeg men een genuanceerder beeld.¹²

Toch gaf men de tijd wel realistisch weer. De tijd was voor hen geen symbool. Het was alleen wat minder belangrijk, dan bij ons. Hoewel het bijbelboek Richteren thematisch geschreven is, kan men met veel gereken de tijdsvolgorde wel (ongeveer) te weten komen. Ook de 3½ jaar vervolging die de profeet Daniël voorspelde, is letterlijk onder de Syrische koning Antiochus IV (175 – 164) uitgekomen. Vanaf het einde van 168 tot in het jaar 164 voor Christus heeft die onderdrukking geduurd.¹³ Hoewel men andere zaken belangrijker vond, veronachtzaamde men de tijdsweergave niet. Het is eveneens hier slechts een accentverschil.

De invloed van de cultuur uit het oude Midden-Oosten is het grootst. Invloeden van de Assyrische lijsten met realistische tijdrekeningen en van de concrete jaartabellen uit Egypte zijn onder andere in het bijbelboek Genesis terug te vinden. Het abstracte denken van de Griekse cultuur bestond in het oude Midden-Oosten niet. In Egypte rekende men alleen met 3 koeien, maar niet met 3 als abstract getal. De vaardigheden die men leerde, waren direct met een praktisch beroep uit de maatschappij van die tijd verbonden. Een op zichzelf staande tak van wetenschap die boven de praktijk verheven zou zijn, kende men niet. De Griekse wijsgeer Plato scheidde de wetenschap als iets verhevens af van de gewone praktijk (= het handelen), die voor het mindere volk bestemd zou zijn. Dit denkpatroon is on-bijbels.

Kort samengevat gaan we dus de volgende lijn aanhouden. We nemen in eerste instantie alles letterlijk.

Slechts in bepaalde gevallen wijken we daarvan af:

1. Als het erbij staat, dat we iets geestelijk op moeten vatten.
2. Als taalmiddelen in een andere richting wijzen. Dit kan bij bepaalde uitdrukkingen, of bindingswoorden.
3. Als de aangehaalde motieven uit de rest van de Bijbel daar aanleiding toe geven.¹⁴ Kennis van de Bijbel is daarvoor nodig.

¹² De hoofdstukken in het bijbelboek Daniël staan ook niet in chronologische volgorde. Zo vond bijvoorbeeld de openbaring van de ram en de bok in het achtste hoofdstuk eerder plaats, dan het verschijnen van de vreemde schrifttekens op de muur uit het 5^e hoofdstuk.

¹³ Zie Turenout T. van, Daniël, God is rechter, Grijpskerk, 2019.

¹⁴ Een motief is de kleinste eenheid in tijd en ruimte binnen een verhaal. Een goed voorbeeld van een motief is de profetie van Immanuël (Jes.7:10-16). De profeet Jesaja zei tegen de slechte koning Achaz (732 – 727), dat een jonge vrouw uit zijn omgeving op dat moment een zoon kreeg. Zij zou die zoon de naam Immanuël (= God is

4. Als het verband waarin het staat, aanleiding geeft om het symbolisch op te vatten.

We proberen dus in eerste instantie het boek te lezen, zoals het op de eerste lezers overkwam. Vanuit het referentiekader van de eerste lezer kunnen we dan de lijnen doortrekken naar vandaag.

5. De vorm en structuur van het boek.

De bijbelboeken Hosea tot en met Maleachi worden de kleine profeten genoemd. Deze bijbelboeken omspannen de periode vanaf de 8e tot en met de 5e eeuw voor Christus. Ze worden klein genoemd, omdat ieder bijbelboek van de 12 kleine profeten een relatief geringe omvang heeft, als men dat vergelijkt met grote profeten zoals Jesaja en Jeremia. Vanwege de geringe omvang schreven de Joden deze bijbelboeken op één rol. Ze noemden ze *de 12*, of *de 12 profeten*, en telden ze als één boek.¹⁵

De volgorde van de 12 bijbelboeken in onze Bijbel is overgenomen uit het Hebreeuwse Oude Testament.¹⁶ Deze volgorde is niet bepaald door historische overwegingen. Alleen de laatste 3 profeten na de ballingschap staan in tijdsvolgorde. In de Joodse cultuur van die tijd gebruikte men ook meer de thematische volgorde. Toch is er geen duidelijke thematische ordening aanwezig.

Bij de volgorde van deze 12 bijbelboeken spelen andere overwegingen een rol. Het lijkt erop, dat in eerste instantie de eerste 10 profetische boeken afwisselend zijn geordend, en dat later daaraan de laatste 2 bijbelboeken zijn toegevoegd.

Nr.	Profeet	Werkterrein	Wereldmacht	Thema
1	Hosea	Israël	Assyrië	De hoer Israël
2	Joël	Juda	Perzië	De sprinkhanenplaag
3	Amos	Israël	Assyrië	Tegen onrecht en liefdeloosheid
4	Obadja	Juda	Babel	Vonnis over Edom
5	Jona	Israël	Assyrië	Gods liefde voor heidenen met berouw
6	Micha	Juda	Assyrië	Tegen de zonde
7	Nahum	Juda	Assyrië	Vonnis over Ninevé
8	Habakuk	Juda	Babel	Vonnis over de Chaldeeën
9	Zefanja	Juda	Assyrië	De dag van berechting en beloning
10	Haggai	Juda	Perzië	Opwekking tot herbouw van de tempel
11	Zacharia	Juda	Perzië	Reiniging van de zonde
12	Maleachi	Juda	Perzië	De dag van berechting en beloning

met ons) geven. Uit het vervolg (Jes.8:5-8) blijkt, dat het Achaz' eigen zoon Hizkia (727 – 697) was. Via deze vrome koningszoon zou God weer met zijn volk zijn. Voordat Hizkia goed en kwaad van elkaar kon onderscheiden, zou Achaz al bevrijd zijn van zijn belagers: koning Resin (754 – 732) van Aram en Pekach (734 – 732) van Israël. De bevolking van hun landen zou zijn weggevoerd. Dat kan niet rechtstreeks op de Here Jezus slaan, want voordat Jezus Christus geboren werd, waren Resin en Pekach al lang uit Achaz' rijk vertrokken, en was koning Achaz al eeuwen geleden gestorven.

In Matteüs 1:23 lezen we, dat deze geschiedenis nog eens zou gebeuren. Zoals God in de tijd van de duistere periode van de zeer slechte koning Achaz (732 – 727) zich over zijn volk had ontfermd, zo zou Hij opnieuw zijn licht laten stralen in een donkere tijd. Een nog veel betere verlosser dan koning Hizkia zou worden geboren; een nieuwe Immanuël: Koning Jezus Christus, God is met ons.

¹⁵ Zie bijvoorbeeld Sirach 49:10. Ook bij de Dode Zeerollen stonden de 12 kleine profeten op één rol. Abegg M. Jr., *The Dead Sea scrolls Bible*, San Francisco, 1999, pag. 417.

¹⁶ Deze volgorde is al heel oud. In de Dode Zeerollen werd meestal ook deze volgorde aangehouden.

Hoogstwaarschijnlijk heeft men bij de eerste 5 bijbelboeken de Judese en Israëlitische profeten met elkaar willen afwisselen.¹⁷ De laatste 5 profeten (van de eerste 10) werkten allemaal in Juda. Bij eerste 10 boeken is bij de oneven nummers Assyrië de wereldmacht. Bij de even nummers begint het met de nieuwste wereldmacht Perzië, en loopt het terug tot het oudste wereldrijk Assyrië, waarna het weer oploopt tot het Perzische rijk. Na de ordening van deze 10 bijbelboeken zijn de laatste 2 eraan toegevoegd.

Hoe is de vorm of de indeling van het bijbelboek Hosea? Is het thematisch? Behandelt het bepaalde onderwerpen, of is het chronologisch, zodat alle hoofdstukken als in een tijdbalk na elkaar in vervulling gaan.

Door een samenspel van vorm en inhoud ontstaat de structuur van een boek. Dit is ook met Hosea het geval. Het bijbelboek is in chronologische volgorde geschreven. De eerste 3 hoofdstukken vormen een afzonderlijk geheel. De rest kan men weer verdelen in 3 groepen. Elke groep begint met Gods oordeel, en eindigt met zijn beloften van zegen.

Zo komen we bij de volgende indeling:

1. Hoofdstuk 1-3, uit de tijd van koning Jerobeam II (783 – 748).
2. Hoofdstuk 4:1-6:3, na de moord op koning Zacharia (748 – 747).
3. Hoofdstuk 6:4-11:11, uit de eerste tijd van koning Hosea (731 – 722).
4. Hoofdstuk 12-14, uit de latere tijd van koning Hosea (731 – 722).

In het eerste deel moet de profeet Hosea van de Here met een overspelige vrouw trouwen. Die vrouw vormt het symbool van het afvallige en ongehoorzame volk Israël. Na de straf volgt de bekering.

Het tweede deel is vooral een aanklacht tegen het Tienstammenrijk Israël over de grove zonden die ze daar begaan. Ook het Tweestammenrijk Juda wordt gewaarschuwd. Het eindigt met een korte oproep tot bekering, waarop de zegen van de Almachtige dan kan volgen.

In het volgende deel worden als gevolg van de zonden Gods zware straffen aangekondigd voor zowel Israël als Juda. De hemelse Vader belooft eveneens, dat Hij de 12 stammen van Israël niet helemaal zal vernietigen. Uiteindelijk zullen ze terugkeren naar het beloofde land.

Het laatste deel bevat aanklachten voor alle stammen van Israël. Vooral het Tienstammenrijk zal zwaar worden gestraft. Daarna volgt een oproep tot bekering, die bekering wordt door de Here gezegd.

We geven de structuur schematisch weer.

¹⁷ Amos was van Judese afkomst, maar hij werkte in het Tienstammenrijk Israël.

STRUCTUUR VAN HET BIJBELBOEK HOSEA

Hoofdstuk 1-3	Hoofdstuk 4-6:3	Hoofdstuk 6:4-11:11	Hoofdstuk 12-14
De overspelige vrouw Gomer en haar kinderen.	Aanklacht tegen volk en priesters.	Israëls eigenzinnige dwaasheid.	Israël vergeleken met zijn voorvader Jakob.
De kinderen verworpen.		Wie wind zaait, zal storm oogsten.	
Israël verworpen.	Gods straf.	Efraïms ballingschap.	Efraïms zonde wordt zwaar gestraft.
De overspelige vrouw afgezonderd.		Efraïms kinderloosheid.	
		Efraïms afgoderij wordt zwaar gestraft.	
		Israëls zonde wordt zwaar gestraft.	
Israëls herstel en bekering, de kinderen weer aangenomen.	Israëls bekering.	Israëls redding door Gods liefde.	Gods oproep en Israëls bekering.
O p d r a c h t v o o r v e r s t a n d i g e m e n s e n .			

3. HET BIJBELBOEK HOSEA.

1. De overspelige vrouw.

Het eerste gedeelte gaat over de relatie tussen de profeet Hosea met een overspelige vrouw. Daarmee moest hij de relatie tussen God en zijn volk uitbeelden. Dit gedeelte stamt uit de begintijd van het werk van de profeet Hosea. Dat valt binnen de regeringsperiode van koning Jerobeam II (783 – 748) (Hos.1:1). Het oordeel over het koningshuis van Jehu (842 – 814) moet nog komen (Hos.1:4). In het Tweestammenrijk Israël heerste nog grote welvaart, en de profeten van de Here hadden met hun oordeelsaankondigingen nog de schijn tegen.

1. De 3 kinderen van Gomer.

Hoofdstuk 1

1 Het woord van Jahweh werd tot Hosea gericht, een zoon van Beëri, in de dagen van Uzzia, Jotam, Achaz en Hizkia, koningen van Juda, en in de dagen van Jerobeam, een zoon van Joas, de koning van Israël.

2 Het begin van het woord van Jahweh door Hosea. Jahweh zei tegen Hosea: “Ga, neem voor jezelf een overspelige vrouw en kinderen uit hoererij!” Ja, het land keert met overspel zich van Jahweh af.

3 Hij ging weg. Hij nam Gomer, een dochter van Diblaïm als vrouw. Zij werd zwanger. Zij baarde hem een zoon.

4 Jahweh zei tegen hem: “Noem hem Jizreël, want binnenkort zal Ik het bloed van Jizreel wreken op het koningshuis van Jehu. Ik zal een einde maken aan het koningschap van het huis van Israël.”

5 “Op die dag zal Ik de boog van Israël breken in de vallei van Jizreël.”

6 Zij werd opnieuw zwanger. Zij baarde een dochter. Hij zei tegen hem: “Noem haar Lo-Ruchama, want Ik zal me niet meer opnieuw ontfermen over het huis van Israël. Ja, Ik zal hen zeker wegvoeren.”

7 “Over het huis van Juda zal Ik me echter ontfermen. Jahweh, hun God, zal hen verlossen. Ik zal hen niet verlossen door boog, zwaard, oorlog of paarden en ruiters.”

8 Zij gaf Lo-Ruchama de borst. Zij werd weer zwanger. Zij baarde een zoon.

9 Hij zei: “Noem hem Lo-Ammi, want jullie zijn mijn volk niet, en Ik zal niet van jullie zijn.”

10 De zonen van Israël zullen talrijk zijn als het zand van de zee, dat niet te meten of te tellen is. Op de plaats waar tegen hen gezegd werd: “Jullie zijn mijn volk niet”, zal worden gezegd: “zonen van de levende God.”

11 De zonen van Juda en de zonen van Israël zullen bijeen worden gebracht, en ze zullen voor zichzelf één leider aanstellen. Uit de aarde zullen ze opkomen, want groot zal de dag van Jizreël zijn.

12 “Zegt tegen jullie broers Ammi, en tegen jullie zussen Ruchama!”

1 Het woord van Jahweh werd tot Hosea (gericht), een zoon van Beëri, in de dagen van Uzzia, Jotam, Achaz en Hizkia, koningen van Juda, en in de dagen van Jerobeam, een zoon van Joas, de koning van Israël.

Met *Jahweh* wordt God de Vader bedoeld (Zach.14:7, vgl. Mat.24:36, Mark.13:32, Ps.110:1). Geen mens kan Hem (volledig) zien, want dan zou hij of zij sterven (Ex.33:18-23). De heerlijkheid van Jahweh is daarvoor veel te groot.¹⁸

De naam Hosea betekent: redder of helper. Deze naam komt wel vaker in de Bijbel voor. We kunnen hierbij denken aan Hosea of Jozua (Num.13:8,16, Deut.32:44) de opvolger van Mozes, of aan koning Hosea de laatste koning van het Tienstammenrijk Israël (2Kon.15:30, 17:1-6). Daarom wordt de profeet ook een zoon van Beëri genoemd.

Tweestammenrijk Juda		Tienstammenrijk Israël	
Regeerperiode koning		Regeerperiode koning	
785 – 733	Uzzia/Azarja	783 – 748	Jerobeam II
		748 – 747	Zacharia
		747	Sjaloem
		747 – 736	Menachem
		736 – 734	Pekachja
733 – 732	Jotam	734 – 732	Pekach
732 – 727	Achaz	731 – 722	Hosea
727 – 697	Hizkia		

De profeet Hosea trad op in het Tienstammenrijk Israël. Dit gebeurde tijdens de regering van koning Jerobeam II (783 – 748). Van het Tweestammenrijk Juda worden voor de periode dat hij profeteerde, de koningen Uzzia (785 – 733), Jotam (733 – 732), Achaz (732 – 727) en Hizkia (727 – 697) genoemd (Hos.1:1). Omdat de Judese koning Uzzia de Israëlitische koning Jerobeam II overleefde, en de Judese koningen Jotam, Achaz en Hizkia daarna nog regeerden, moet Hosea ook nog geprofeteerd hebben tijdens de regering van de opvolgers van koning Jerobeam II.¹⁹ De profeet begon in elk geval rond 750 voor Christus met zijn werk, en ging er tot ongeveer 725 mee door.

2 Het begin van het woord van Jahweh door Hosea. Jahweh zei tegen Hosea: “Ga, neem voor je(zelf) een overspelige vrouw en kinderen (of jongens) van hoererijen (= uit hoererij)!”

¹⁸ De Statenvertalers vertaalden Gods naam *Jahweh* met *de HEERE*.

De Here Jezus wordt echter nergens in de Bijbel met Jahweh aangeduid. Hij kan wél door mensen worden gezien. Voor zijn komst als een sterfelijk mens op deze wereld, vertoonde de Zoon van God zich aan sommige mensen als dé Knecht van de Here ofwel dé Knecht van Jahweh. Bij de beschrijvingen van zijn verschijningen in het Oude Testament blijkt dat uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22, Zach.1:8-12).

¹⁹ Het mag misschien vreemd lijken, dat niet alle koningen van Israël worden genoemd, terwijl de koningen van Juda wel allemaal worden opgesomd. Hosea werkte immers niet eens in het Tweestammenrijk Juda, maar in het Tienstammenrijk Israël. De oorzaak hiervan ligt bij de erkenning van de koningen door God. Hij had in het Tweestammenrijk het koningshuis van koning David (1012 – 972) aangesteld. In het Tienstammenrijk had de Here alleen het koningshuis van koning Jerobeam I (932 – 911) en het koningshuis van koning Jehu (842 – 814) als wettige koningshuizen aangewezen. De andere koningshuizen waren via een onwettige staatsgreep aan de macht gekomen. De wettigheid van de dynastie van Jehu was echter tot het 4^e geslacht beperkt. Toen met koning Zacharia (748 – 747) de 4^e generatie aan de macht kwam, en deze koning God niet wilde gehoorzamen, verviel daarmee zijn wettige status. Hij regeerde slechts 6 maanden. Kortom, de onwettige koningen werden door de Here niet erkend, en dus ook niet genoemd.

Ja, (of (om)dat/want) hoererend hoereert het land (of de aarde) van(af) de achterkant van Jahweh (= het land (of de aarde) keert met overspel zich van Jahweh af).

De profeet Hosea moest van de Here met een overspelige vrouw trouwen. Daardoor zou hij kinderen krijgen, die uit hoererijs geboren zouden worden. Die vrouw zou haar man ontrouw worden, en kinderen baren, die niet van Hosea waren. Zo moest de profeet de relatie tussen God en zijn volk Israël uitbeelden. Zoals de vrouw van Hosea zich als een hoer zou gedragen, zo handelde eveneens het volk van Jahweh.

3 Hij ging weg. Hij nam Gomer (= Voltooiend/Beëindigend), een dochter van Dibraïm (als vrouw). Zij werd zwanger. Zij baarde (aan) hem een zoon.

Hosea voerde de ongelofelijk zware opdracht van de Almachtige uit. Nadat hij met Gomer getrouwd was, kregen ze samen een zoon. We weten, dat deze zoon van de profeet was, want er staat hier duidelijk, dat ze (aan) hem een zoon baarde.

Uit morele overwegingen betwijfelen veel uitleggers, of de profeet deze opdracht wel letterlijk uitvoerde. Het zou een soort toneelstuk of verbeelding kunnen zijn. Toch is daar geen enkele reden voor. In het bijbelboek Hosea staat, dat de profeet de opdracht gewoon uitvoerde, en daar hebben we het maar mee te doen. Jizreël wordt ook beschreven als een zoon van Hosea en Gomer.²⁰

Het komt trouwens veel vaker voor, dat profeten vreemde, en soms bizarre opdrachten van de Here krijgen. Deze opdrachten hebben een symbolische betekenis. Zo gaf de profeet Jesaja zijn zonen vreemde namen (Jes.7:3, 8:3). Hij moest 3 jaren lang naakt rondlopen (Jes.20:2-4). Jeremia mocht niet trouwen, en geen kinderen krijgen (Jer.16:2). De vrouw van de profeet Ezechiël zou spoedig sterven, en daar mocht hij niet eens over in de rouw zijn (Ezech.24:16).

4 Jahweh zei tegen hem (= tegen Hosea): “Noem zijn naam (= Noem hem) Jizreel (= God zaait), want binnenkort zal Ik het bloed van Jizreël wreken (of straffen/(be)zoeken) op (of over) het (konings)huis van Jehu. Ik zal een einde maken aan [van(uit)] het koningschap (of het koninkrijk) van het huis van Israël.”

De vlakte van Jizreël ligt in de buurt van het Karmelgebergte aan weerskanten van de rivier de Kison. Door de strategische ligging is daar veel strijd gevoerd (Richt.6:33, 1Sam.29:1, 2Kon.23:29). Aan de rand van deze vlakte in de richting van het zuidoosten lag de plaats Jizreël. Daar had Achab (875 – 854), koning van het Tienstammenrijk, een paleis laten bouwen (1Kon.21:1). Deze koning liet zijn buurman Nabot onschuldig vermoorden. Mede daarom had de Here gezegd, dat hij en zijn nageslacht daarvoor zijn bloedig oordeel zouden ondergaan. Het koningshuis van Achab zou worden uitgeroeid (1Kon.21). Na zijn dood zou overste Jehu deze vreselijke straf in opdracht van de Almachtige moeten uitvoeren. Jehu deed, wat God hem via een profeet had opgedragen (2Kon.9:1-10:17).

Met de bloedschuld van Jizreël wordt de schuld bedoeld, die koning Jehu op zich en zijn koningshuis had geladen. Bij de staatsgreep die hij pleegde, en het bestijgen van zijn troon doodde hij koning Joram (853 – 842) van Israël, zijn neef koning Ahazia (842) van Juda en Izebel de moeder van koning Joram (2Kon.9:16-37). Daarna roeide hij het hele koningshuis van Achab uit (2Kon.10:1-17).

Op het eerste gezicht lijkt de beschuldiging van de bloedschuld in Jizreël vreemd, want koning Jehu (842 – 814) pleegde die staatsgreep in opdracht van Jahweh. Op zijn bevel roeide hij het koningshuis van Achab uit (2Kon.9:7-10^a). Hij werd later hierom zelfs nog door de hemelse Vader geprezen (2Kon.10:30).

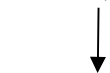
²⁰ Zie hiervoor de uitleg van de volgende verzen.

Koningen van Juda

Josafat (873 – 849)

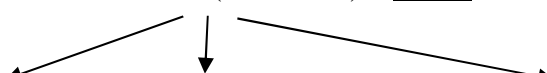
Joram (849 – 842) x Athalia

Ahazia (842)

Koningen van Israël

Achab (875 – 854) x Izebel

Ahazia (854 – 853)

Joram (854 – 842)

(De onderstreepte personen zijn door Jehu gedood.)

Jehu liet later echter zien, dat hij dit alles niet in de eerste plaats had gedaan om God te dienen. Hij diende Hem maar half (2Kon.10:29,31). Hij diende de Here zover het hem uitkwam. Het uitroeien van het koningshuis van Achab deed hij echter zeer grondig. Hij deed dit vooral om zijn eigen troon veilig te stellen. Hij was dus in feite een moordenaar.

Omdat de opvolgers van koning Jehu ook halfslachtig waren in de dienst voor Jahweh, bleef die bloedschuld op deze dynastie rusten. Daarom zou koningshuis van Jehu Gods oordeel niet ontlopen (vgl. 1Kon.16:7).²¹

Toch werd de straf voor Jehu's koningshuis uitgesteld. De Here zei tegen koning Jehu, dat door zijn halfslachtige hervorming zijn nageslacht tot en met de 4^e generatie op de troon zou zitten (2Kon.10:30). Deze profetie is letterlijk in vervulling gegaan.

Jehu (842 – 814)

1. Joahaz (814 – 799)

2. Joas (799 – 783)

3. Jerobeam II (783 – 748)

4. Zacharia (748 – 747)

Gedurende 95 jaren gaf de Almachtige het koningshuis van Jehu de gelegenheid om tot volledige bekering te komen, maar het halfslachtige dienen van de Here kenmerkte het hele koningshuis van Jehu (2Kon.13:4,14-19). Nadat koning Zacharia 6 maanden had geregeerd, werd hij door Sjaloom (747) vermoord (2Kon.15:8-10).

Niet alleen het koningshuis van Jehu zou verdwijnen, maar ook aan het koningschap van het Tienstammenrijk Israël zou een einde komen. Nadat koning Zacharia was vermoord, volgde de ene staatsgreep de andere op. Het Tienstammenrijk verzwakte, en werd slechts een vazalstaat van Assyrië.

Toch kwam koning Pekach (734 – 732) in opstand tegen de koning van Assyrië. Deze koning

²¹ Koning Baësa (910 – 887) van Israël voerde ook Gods straf uit door het koningshuis van koning Jerobeam I (932 – 911) uit te roeien. Toch werd hem dat aangerekend als zonde, omdat hij het voor zichzelf deed. Hij diende de Here eveneens zover het hem uitkwam (1Kon.16:7).

veroverde daarop het Tienstammenrijk Israël, en de stammen in het noorden en ten oosten van de Jordaan werden naar Assyrië gedeporteerd. Koning Pekach werd door Hosea (731 – 722) vermoord. Over het gedeelte dat van het Tienstammenrijk overbleef, werd hij een vazalkoning van het Assyrische rijk (2Kon.17:1-3).

Eerst bleef hij de koning van Assyrië enige jaren trouw. Later kwam hij met hulp van Egypte in opstand. Toen kwam de Assyrische koning Salmanassar V (727 – 722) met zijn leger. Hij veroverde het Tienstammenrijk, en sloeg het beleg rond de hoofdstad Samaria. Na een belegering van 3 jaren werd de stad ingenomen door zijn opvolger Sargon II (722 – 705). Bijna de hele bevolking van Israël werd naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.17:4-6). Zo kwam aan het koningschap in het Tienstammenrijk Israël een einde.

5 “Op die dag zal Ik de boog van Israël breken in de vallei van Jizreël.”

De boog was vroeger het belangrijkste wapen (1Sam.31:3, 2Kon.13:15-19, 1Kron.10:3, Jer.49:35). Het was het symbool van kracht (Gen.49:24, 1Sam.2:4). In de vallei van Jizreël zou de kracht van Israëls leger worden gebroken. In die vallei zijn heel veel veldslagen gevoerd (Richt.4:13, 6:33, 7:1, 1Sam.29:1,11, 2Sam.4:4). Volgens deze profetie van Hosea zou het leger van het Tienstammenrijk Israël in de vallei van Jizreël door de koning van Assyrië zijn verslagen. Het is erg waarschijnlijk, dat dit ook is gebeurd. Helaas is het niet uit de geschiedschrijving bekend. Wel weten we, dat daar de strijd om het bezit van Israël meestal werd uitgevochten, en dat de Assyrische koning Salmanassar V (727 – 722) deze strijd heeft gewonnen. Als werktuig in Gods hand, verbrak hij de boog van Israël.

6 Zij (= Gomer) werd opnieuw (of meer/nog (eens)) zwanger. Zij baarde een dochter. Hij zei tegen hem: “Noem haar [naam] Lo-Ruchama (= Geen ontferming), want (ja,/(om)dat) Ik zal niet meer (of weer) [doen] (of Ik zal niet laten toevoegen/laten vermeerderen) opnieuw (of weer/nog (eens)) [zal Ik] me ontfermen (= want Ik zal me niet meer opnieuw ontfermen) over het (konings)huis van Israël. Ja, (of want/(om)dat) (weg)dragend (of (weg)nemend/(op)heffend/vergevend) zal ik [voor/naar] hen (weg)dragen (of (weg)nemen/(op)heffen/vergeven) (= Ja, Ik zal hen zeker wegvoeren).”

De naam Gomer betekent: *Voltooiend* of *Beëindigend*. Door haar voortdurende grove zonden zou ze inderdaad evenals het volk Israël haar relatie met God voltooiën en beëindigen. Ze werd opnieuw zwanger, en kreeg een dochter. Er staat echter niet meer, dat ze (aan) hem een dochter baarde, zoals bij de bevalling van Jizreël het geval was (v.3). Tussen de regels door kunnen we dus lezen, dat dit geen kind van Hosea en Gomer samen was.

Over het Tienstammenrijk Israël van die tijd wilde de Here zich niet meer ontfermen. Hij zou ze (laten) wegvoeren. Ook deze profetie is al in vervulling gegaan.

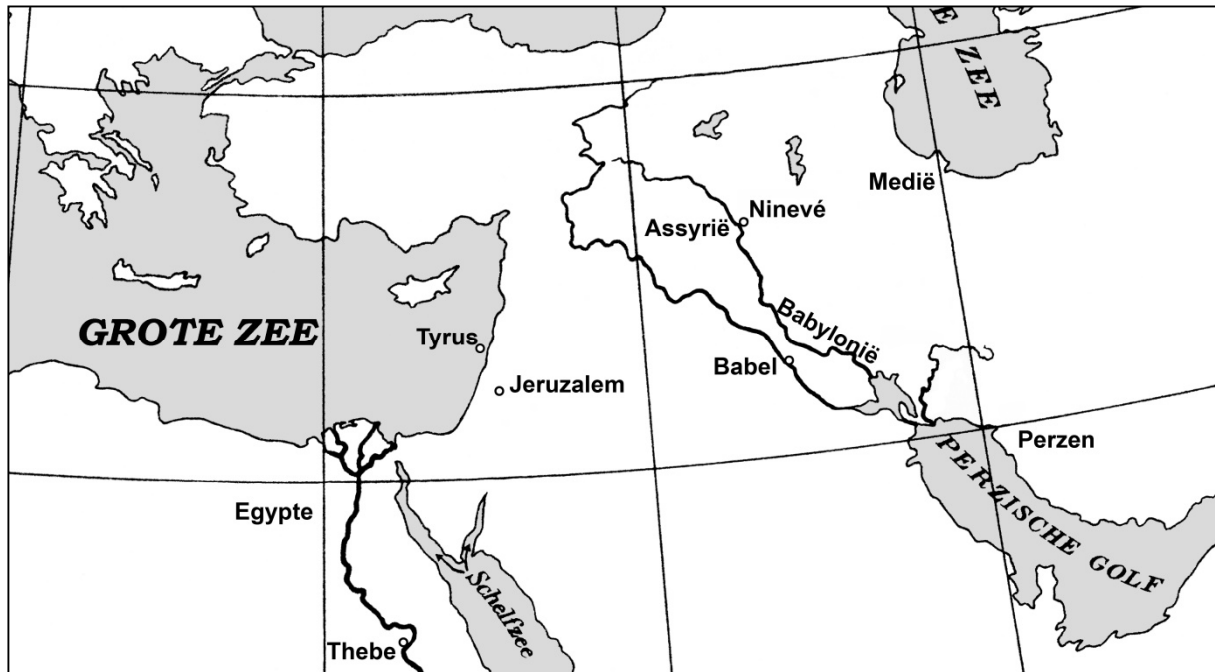
Toen de Israëlitische koning Pekach (734 – 732) tegen de koning van Assyrië in opstand kwam, veroverde koning Tiglatpileser III (Pul) (745 – 727) het Tienstammenrijk Israël. De stammen in het noorden en ten oosten van de Jordaan werden naar Assyrië gedeporteerd. In 722 voor Christus werd door Sargon II (722 – 705) bijna de hele bevolking van Israël naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.17:4-6). Opnieuw ging Gods woord, dat Hij via zijn profeet Hosea had gesproken, in vervulling.

7 “Over het huis van Juda zal Ik me echter ontfermen.” Jahweh, hun God, zal hen verlossen. “Ik zal hen niet verlossen door boog, zwaard, oorlog of paarden en ruiters.”

Ook voor het Tweestammenrijk Juda zou het Assyrische gevaar dreigend zijn. Jahweh echter zou het Tweestammenrijk bevrijden. Die verlossing zou niet komen door boog, zwaard, oorlog of paarden en ruiters, maar rechtstreeks door de hand van de Almachtige.

Sargon II (722 – 705) liet, toen hij de stad Samaria had veroverd, het Tweestammenrijk nog

met rust. In 701 echter veroverde de Assyrische koning Sanherib (705 – 681) het koninkrijk in het zuiden, en hij belegerde de hoofdstad Jeruzalem. De Here bevrijdde de stad door een groot wonder. De knecht van Jahweh doodde 185.000 Assyrische soldaten (2Kon.19:35,36, Jes.37:36,37).²² Hoogstwaarschijnlijk stierven die soldaten aan de pest.²³

8 Zij gaf Lo-Ruchama de borst. Zij werd (weer) zwanger. Zij baarde een zoon.

Opnieuw Gomer liet de zonde van haar volk Israël zien, want ook hier staat niet, dat ze (aan) hem (= Hosea) een zoon baarde, zoals bij Jizreël het geval was (v.3). Dus dit kind was evenmin een zoon van Hosea.

9 Hij zei: “Noem hem Lo-Ammi (= Niet mijn volk), want jullie zijn mijn volk niet, en Ik zal niet van jullie zijn.”

De Here zei, dat het Tienstammenrijk Israël niet meer zijn volk zou zijn. Nadat bijna heel het Tienstammenrijk in 722 voor Christus door koning Sargon II (722 – 705) naar Assyrië werd gedeporteerd, zijn er na de ballingschap maar heel weinig mensen van die 10 stammen naar het heilige land teruggekeerd. Het Tienstammenrijk Israël bestond niet meer, en zal als een aparte staat zelfs nooit meer bestaan.

Ook met het overgrote deel van die generatie Israëlieten wilde God niets meer te maken hebben. Het was zijn volk niet meer. Alleen voor het nageslacht bestond nog toekomst (v.10-12).

In alle namen van de 3 kinderen zien we het vonnis van Jahweh: Jizreël (= God zaait), Lo-Ruchama (= Geen ontferming) en Lo-Ammi (= Niet mijn volk) (vgl. Jes.7:3^a). In die namen zien we eveneens de toenemende vergelding van de Almachtige. Bij Jizreël zou er een zware straf komen, bij Lo-Ruchama zou Hij zich niet meer ontfermen, en bij Lo-Ammi zijn ze zijn

²² Jahweh betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe verbondsgod. Met deze naam maakte de Here Zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). De Statenvertalers vertaalden zijn naam met *de HEERE*. Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.”

²³ Zie Herodotus, Historiën, deel 2, 141.

volk niet meer. Tussen de Here en het toenmalige Tienstammenrijk was het definitief afgelopen.²⁴

10 De zonen van Israël zullen talrijk zijn als het zand van de zee, dat niet te meten of te tellen is. Op de plaats waar tegen hen gezegd werd: “Jullie zijn mijn volk niet”, zal worden gezegd: “zonen van de levende God.”

Jahweh beloofde aan Abraham, dat Hij zijn nageslacht zo talrijk zou maken als het zand van de zee (Gen.22:17, 32:12). Ondanks alle zonde blijft deze belofte van kracht. Uitstel is bij Hem nog geen afstel. Hij had gezegd, dat de Israëlieten uit het Tienstammenrijk niet meer bij zijn volk hoorden (v.7,9), maar in de toekomst zullen de mannen (met hun vrouwen en kinderen) uit alle 12 stammen van Israël *zonen (en dochters) van de levende God* worden genoemd.²⁵

De Almachtige is geen dode god zoals de afgoden van hout en steen, maar Hij is de enige levende God (Deut.5:26, Joz.3:10, 1Sam.17:26,36, Ps.42:3, 84:3, Jes.37:19, 44:15-17, 45:20, Jer.2:27).

11 De zonen van Juda en de zonen van Israël zullen bijeen worden gebracht, en ze zullen voor zichzelf één leider aanstellen. Uit de aarde zullen ze opkomen, want groot zal de dag van Jizreël (= God zaait) zijn.

Hoewel het met het Tienstammenrijk van die tijd was afgelopen, is er voor een nieuwe generatie van het Twaalfstammenrijk nog toekomst.

Na de regering van koning Salomo (972 – 932) viel het Twaalfstammenrijk uiteen in een noordelijk deel van 10 stammen en zuidelijk deel van 2 stammen (1Kon.12:1-24, 2Kron.10:1-11:4, 11:12-14, 15:9). De 10 stammen onttrokken zich van het koningshuis van David (vgl. 1Kon.11:29-39). Door de verdeling van Israël was het enorm verzwakt.

Deze verdeling zal de Here ongedaan maken. Het Tienstammenrijk in het noorden zal weer bij het Tweestammenrijk in het zuiden worden gevoegd. De 10 stammen van Efraïm zullen weer horen bij de 2 stammen van Juda (Ezech.37:16-19).

Alle stammen van Israël zullen niet alleen worden verenigd, maar ze zullen ook één leider over zichzelf aanstellen. De Israëlieten zullen zich bekeren, en iemand uit het nageslacht van David zal hun koning zijn (Ezech.37:22-25, Hos.3:5, 14:5). David (1012 – 972) was koning over heel Israël. God had aan hem een eeuwig koningshuis beloofd (2Sam.7:4-16). Iemand uit zijn nageslacht zou voor eeuwig regeren. Die koning is de Here Jezus. Hij is uit het nageslacht van David (Am.9:11, Ezech.34:23), en Hij regeert eeuwig (vgl. Dan.7:13,14, Jes.11:1-5, 53:2-12, Luk.3:23-32). Als de Israëlieten zich bekeren, dan zal de Messias Jezus hun koning worden (Ezech.36:23,24, 37:22-25, Hos.3:5).

De profeet Jeremia voorspelde met andere woorden min of meer hetzelfde. De Spruit van David zal als een verstandige koning over hen regeren (Jer.23:1-8). Ze zullen de Almachtige dienen, en David zal hun koning zijn (Jer.30:9). Die Spruit van David is de grootse zoon uit het nageslacht van David: Jezus Christus (Hos.3:5). Hij is de goede herder (Joh.10:11-15).

²⁴ De verdeling van de verzen tussen hoofdstuk 1 en 2 wijkt in de verschillende bronnen en vertalingen enigszins af. Hier is de indeling van de Statenvertaling, de NBG en de herziene Statenvertaling gevolgd. Dit is met de volgende overweging gebeurd. De gebruikelijke volgorde van oordeelsprofetieën is, dat het begint met Gods boosheid over de zonden, dan komen de waarschuwingen en het aanzeggen van de straffen, en ten slotte volgen de zegeningen van de Here, als men Hem zal gehoorzamen. Deze volgorde is hier bij de verdeling van de verzen tussen de eerste 2 hoofdstukken dan ook aangehouden.

²⁵ Bij elke man als hoofd en vertegenwoordiger van zijn gezin hoorden en horen ook zijn vrouw en zijn kinderen (Num.1:4, 1Kor.11:3, Ef.5:22,23^a).

Groot zal de dag van Jizreël (= God zaait) zijn. Hier wordt de naam Jizreël op een andere manier letterlijk gebruikt. Niet meer als een vloek, maar als een zegen. De hemelse Vader zal zijn volk zaaien in het heilige land. Als planten zullen ze uit de aarde opschieten, en natuurlijk veel vrucht dragen.

12 “Zegt tegen jullie broers Ammi (= Mijn volk), en tegen jullie zussen Ruchama (= Ontferming)!”

Namens de Here geeft Hosea aan de mensen die God dienen, de opdracht om tegen de gelovige mannen te zeggen *Mijn volk* en tegen de gelovige vrouwen *Ontferming*. Jahweh zal zich weer over *zijn volk ontfermen*. Na Christus' lijden en sterven aan het kruis zouden en zullen ook veel heidenen die niet het volk van de Almachtige waren, bij zijn volk gaan horen. Hij had zich een tijd lang niet over hen ontfermd, maar zou en zal zich in die periode over hen ontfermen (1Pet.2:10). Als de heidenen de Here massaal verwerpen, zal Hij zich weer over Israël ontfermen (Rom.11:25-32). Het zal weer het volk van Jahweh zijn.

Dit alles is niet, of maar zeer ten dele vervuld, toen een klein deel van de Joden in 537 voor Christus onder leiding van Zerubbabel terugkeerde naar het beloofde land. Een groot deel van het Tweestammenrijk Juda en het overgrote deel van het Tienstammenrijk bleef in ongehoorzaamheid vrijwillig in ballingschap achter, terwijl deze profetie voor het hele volk van Israël geldt.²⁶ De bevolking zou even talrijk zijn als vroeger (Ezech.36:10,11,37, v.10). Dat is nooit gebeurd. Dit kwam, doordat het grootste deel van Joodse volk ongehoorzaam bleef. Het werk van de priester Ezra en het kordate en hardhandige optreden van de landvoogd Nehemia kon de keiharde harten van de meeste Joden niet veranderen. Na de duidelijke waarschuwingen van de profeet Maleachi sprak God eeuwenlang niet meer via zijn profeten tegen de Joden.

De vervolging onder Antiochus IV (175 – 164) bracht een tijdelijke reformatie onder leiding van de Makkabeeën tot stand. Ook deze reformatie strandde op den duur in hardnekkige ongehoorzaamheid. Jahweh moest tot de conclusie komen, dat veel Joden nog ongehoorzamer waren, dan de heidenen (Mat.11:21-24, 12:41,42, Luk.10:13,14, 11:31,32). Ze verwierpen hun Verlosser en Koning Jezus Christus. Ze gaven Hem over aan de heidense Romeinen om te worden gekruisigd. Zijn bloed werd over het land uitgegoten (Mat.27:1-50). Zijn bloed kwam over de Joden en hun kinderen (Mat.27:25). Na de verwoestingen van Jeruzalem in de jaren 70 en 135 na Christus begon de diaspora van de Joden.

Enkele jaren na de Tweede Wereldoorlog werd de staat Israël gesticht. Steeds meer Joden gaan naar deze nieuwe staat. Er zullen nog veel meer Joden daarheen trekken. Het overgrote deel van dit volk heeft zich echter nog steeds niet bekeerd. De Here zal in zijn uitverkiezende genade de keiharde stenen harten van de Joden en Israëlieten wegnemen, en hun een hart van vlees geven (Deut.30:6, Jer.32:39, Ezech.11:19, 36:26). In de toekomst zullen zij zich nog bekeren, en Christenen worden (Ezech.36:26,27 Hos.3:5, 15:5, Zach.12:10-14, 13:8,9).

Het dode Israël zal weer herrijzen. Jozef, Israël en Juda zullen worden herenigd (Jes.11:13, Ezech.37:16-20,22). Uit de verre landen waarheen de Almachtige hen had verstrooid, zal Hij hen verlossen (Jer.23:6-8, 30:10, Zach.10:6-12). God zal Israël en Juda weer terugbrengen naar het land dat Hij aan hun voorvaders heeft gegeven (Jes.11:11-16, Jer.16:15-18, 30:3, Ezech.36:24, 37:1-14,21,22,28, Hos.2:15-22, Am.9:14,15).²⁷ De Israëlieten en Joden zullen

²⁶ Hoewel door het edict van de Perzische koning Kores II (538-529) in 538 voor Christus alle Joden mochten terugkeren, ging slechts een deel van het Tweestammenrijk Juda terug. De meeste mensen die terugkeerden waren uit de stam Juda, Benjamin en Levi (Ezra 1:5, 4:1, 10:9). Zo kwam de apostel Paulus uit de stam van Benjamin (Rom.11:1, Fil.3:5). Van de andere stammen keerde slechts een enkeling terug (Luk.2:36).

²⁷ Sommige profeten zien dwars door de eerste terugkeer heen al de laatste terugkeer. Voor hen is dat bijna hetzelfde. Net als 2 bergen, die dicht bij elkaar schijnen te liggen. In werkelijkheid is de afstand tussen die 2 bergen enorm groot. Daardoor lijken de profetieën over de eerste terugkeer en de laatste terugkeer op elkaar. Soms za-

zich bekeren (Ezech.11:19,20, 36:26,27, 37:14,23,24, Hos.3:5, 14:5, Zach.12:10-14, 13:8,9). De Here zal hun ogen openen voor het nieuwe verbond, dat Hij met hen sluit (Ezech.37:26, Rom.11:27, Jer.31:31-34, 32:40-41, vgl. Hebr.8:8-12). Ze zullen massaal hun koning Jezus Christus (= Jezus de Gezalfde) dienen, en Hij zal hun herder zijn. Deze profetieën zijn nog niet vervuld.

2. Israëls verwerping en herstel.

Hoofdstuk 2

1 “Vermaant jullie moeder! Vermaant haar, want zij is mijn vrouw niet, en Ik ben haar man niet! Laat ze haar hoerigheid van haar gezicht wegdoen, en haar overspeligheid tussen haar borsten verwijderen.”

2 “Anders zal Ik haar uitkleden tot ze naakt is, en haar weer maken, zoals ze geboren werd. Ja, haar maken als een woestijn, als een dor land, en haar van dorst laten doodgaan.”

3 “Ik ontferm me niet over haar zonen, omdat ze uit hoerierij zijn geboren,

4 want hun moeder heeft overspel gepleegd. Die zwanger van hen is geweest, heeft zich schandelijk gedragen. Ze zei: “Ik ga achter mijn minnaars aan. Die geven mij mijn brood en mijn water, mijn wol en vlas, mijn olijfolie en drank.”

5 “Kijk, daarom versper Ik haar weg met dorens. Ik zal een muur om haar heen metselen, zodat ze haar paden niet meer zal vinden.

6^a Ze zal achter haar minnaars aangaan, ze zal hen niet bereiken. Ze zal hen zoeken, ze zal hen niet vinden.”

6^b “Dan zal ze zeggen: “Ik ga terug naar mijn vorige man, want toen had ik het beter dan nu.”

7 “Zij, weet ze niet, dat Ik het was, die haar koren, most, olijfolie en veel zilver en goud gaf, wat ze voor Baäl heeft gebruikt?”

8 “Daarom zal Ik terugkomen. Mijn koren zal Ik wegnemen in zijn oogsttijd, en mijn most in het oogstseizoen. Ik zal mijn wol en mijn vlas om haar naaktheid te bedekken, wegrukken.”

9 “Welnu, Ik zal voor de ogen van haar minnaars haar schaamte ontbloten, en niemand zal haar uit mijn macht wegrukken.”

10 “Ik zal haar vrolijkheid laten ophouden, haar feesten, haar nieuwemaansdagen en haar sabbatten, en al haar hoogtijdagen.”

11 “Ik zal haar druivenplant en haar vijgenboom verwoesten, waarvan zij zei: “Die zijn het minnaarsloon voor mij, dat mijn minnaars aan me hebben gegeven.” Ik zal ze tot een woud maken. De wilde dieren van het veld zullen ze verslinden.”

12 “Ik zal aan haar de feestdagen van de Baäls vergelden, waarop ze wierook brandt voor hen. Ze tooide zich met haar ring en haar halssieraad. Ze ging achter haar minnaars aan, en ze vergat mij”, is het woord van Jahweh.

13 “Kijk, daarom zal Ik haar lokken, en Ik zal haar naar de woestijn laten gaan. Ik zal haar hart aanspreken.”

14 “Van daar uit zal Ik haar wijngaarden aan haar teruggeven, en het dal van Achor als een deur van hoop. Daar zal zij antwoorden als in de dagen van haar jeugd; als in de dagen, toen ze optrok uit het land Egypte.”

15 “Op die dag zal het zo zijn”, is het woord van Jahweh; “dat je Mij zal noemen: “Mijn man”, en Mij niet meer zal noemen: “Mijn Baäl.”

16 “Ik zal de namen van de Baäls uit haar mond wegdoen. Er zal door hun naam niet meer aan hen worden gedacht.”

17 “Op die dag sluit Ik voor hen een verbond met de dieren van het veld, de vogels in de lucht, en de kruipende dieren op de grond. Boog, zwaard en oorlog zal Ik uit het land wegbreken. Ik zal ze veilig laten wonen.”

18 “Ik zal me voor eeuwig met je verbinden. Ik zal me met je verbinden in gerechtigheid en recht, in genade en ontferming.”

19 “Ik zal me met je verbinden in trouw.” Jij zal Jahweh erkennen.

20 “Op die dag zal het zo zijn, dat Ik zal antwoorden”, is het woord van Jahweh. “Ik zal de hemel antwoorden, en die zal de aarde antwoorden.”

21 “De aarde zal het koren, de most en de olijfolie antwoorden, en die zullen Jizreël antwoorden.”

22 “Ik zal haar voor Mij zaaien in het land. Ik zal Mij over Lo-Ruchama ontfermen. Ik zal tegen Lo-Ammi zeggen: “Jij bent mijn volk”, en hij zal zeggen: “Mijn God.”

1 “Vermaant (of (Be)strijdt (met woorden)/Maakt ruzie) [met/in/door] jullie moeder! Vermaant (of (Be)strijdt (met woorden)/Maakt ruzie) [met/in/door] (haar), want zij is mijn vrouw niet, en Ik ben haar man niet! Laat ze haar hoerigheid van haar gezicht wegdoen (of verwijderen, en haar overspeligheid [van] tussen haar borsten (verwijderen).”

De Here zei hier tegen de Israëlieten die Hem trouw dienden, dat hun moeder zijn vrouw niet is. De moeder was het volk Israël als geheel, en de kinderen waren afzonderlijke personen van dat volk. De gelovige Israëlieten moesten de grote massa ongehoorzame Israëlieten waarschuwen. Door de ongehoorzaamheid van het overgrote deel van het volk, was het (huwelijks)verbond tussen God en zijn volk verbroken. Israël was zijn vrouw niet meer.

Schaamteloos kwam ze openlijk voor haar hoerij uit. Haar hoerij stond op haar gezicht. Hoeren hadden in die tijd vaak een kaal hoofd, en schreven hun naam op hun voorhoofd. Ze kleedden zich zo, dat een groot deel van hun borsten goed zichtbaar was. De hoer Israël moest door de gelovige mensen worden gewaarschuwd, dat ze daar mee op moest houden. Het uiteindelijke doel van die waarschuwingen was natuurlijk, dat de grote massa van het volk zich zou bekeren.

2 “Anders zal Ik haar uitkleden tot ze naakt is, en haar weer maken, zoals ze geboren werd. Ja, haar maken als een woestijn, als een dor land, en haar van dorst laten doodgaan.”

Als ze zich niet zou bekeren, dan zou ze zwaar worden gestraft. Gods aangekondigde straffen zijn bijna altijd voorwaardelijk (vgl. Jer.18:7-10). Als het volk zich zou bekeren, dan zou de straf niet doorgaan. Structurele ongehoorzaamheid echter zou tot de dood leiden. De vrouw zou in een dor land van dorst omkomen. Hierbij kan men denken aan het inhouden van de regen (Am.4:7,8).

3 “Ik ontferm me niet over haar zonen, omdat ze uit hoerij zijn geboren,

4 want hun moeder heeft overspel gepleegd. Die zwanger van hen is geweest, heeft zich schandelijk gedragen. Ze zei: “Ik ga achter mijn minnaars aan. Die geven mij mijn brood en mijn water, mijn wol en vlas, mijn (olijf)olie en drank.”

De minnaars van moeder Israël waren de heidense volken met hun afgoden. Israël wilde gelijk zijn aan de andere volken, en daar verdragen mee sluiten (v.9). Ze wilden ook de afgoden van die volken dienen. Daarmee vergaten ze het verbond met de Here.

Die dienst aan de afgoden was al heel oud. Rachel stal de terafim van haar vader (Gen.31:19). Later zei Jakob, dat ze de vreemde goden weg moesten doen (Gen.35:2). Die vreemde goden waren dus wel aanwezig (Gen.35:4).

Toen het Joodse volk nog in Egypte woonde, hebben de Israëlieten de afgoden van dat land gediend (Ezech.16:26,27, 20:7-9, 23:3,19,21). In de woestijn dienden ze zogenaamd Jahweh met een Egyptisch kalf (Ex.32). In het land Kanaän bleven ze doorgaan met de dienst aan de Egyptische afgoden (Ezech.16:26,27, 20:7-9, 23:3,19,21).

In de Richtertijd dienden de Israëlieten eveneens de afgoden van de buurvolken: de Baäl (= de Heer/echtgenoot) en Astarte (= Groei) (Richt.2:12,13, 6:25). Baäl was de heer en Astarte de vrouw (Richt.10:6, 1Sam.7:4, 12:10).

Koning Salomo (972 – 932) sloot een verbond met veel volken, en begon in zijn laatste regeeringsjaren ook hun afgoden te dienen (1Kon.11:1-8).

Hoewel koning Jehu (842 – 814) de Baäldienst had uitgeroeid, is het zeer waarschijnlijk, dat met de ondergang van het koningshuis van Jehu, deze afgodendienst weer de kop opstak. Na de dood van koning Zacharia (748 – 747) heerste er volstrekte normloosheid. Alleen het recht van de sterkste en de sluwste gold nog.

Dat de Baäldienst in het Tienstammenrijk Israël hoogstwaarschijnlijk nog steeds bloeide, blijkt uit het feit dat deze eredienst in Juda nog volop aanwezig was (2Kon.21:3, 23:4,5). Door al deze afgodendienst zijn de zonen (of kinderen) van Israël uit hoererij geboren.

De bevolking van Kanaän was erg afhankelijk van de landbouw. Of er op tijd voldoende regen viel, was bijvoorbeeld erg belangrijk. De Baäls van de Kanaänieten waren afgoden van de vruchtbaarheid. Door deze inheemse afgoden te dienen dacht men, brood, water, wol en vlas, (olijf)olie en drank te krijgen. Brood en water waren de basis voor het levensonderhoud. Wol en vlas waren voor de kleding, en olie en drank waren de wat luxere producten die het leven moesten veraangenamen (vgl. Jer.44:17-19).

5 “Kijk, daarom omhein (= versper) Ik haar ²⁸ weg met [de] dorens. Ik zal haar muur ommuren (= Ik zal een muur om haar heen metselen), en (= zodat) ze haar paden niet (meer) zal vinden.

6^a Ze zal achter haar minnaars aangaan, ze zal hen niet bereiken. Ze zal hen zoeken, ze zal (hen) niet vinden.”

De Here zou allerlei mogelijkheden om de Baäls te dienen blokkeren. Ten eerste zou Hij de Israëlieten beroven van de zegeningen in de landbouw. Het volk zou gebrek leiden, en merken, dat de Baäls niet kunnen verlossen. In de ballingschap zou Israël niet meer de plaatselijke afgoden van Kanaän kunnen dienen.

6^b “Dan zal ze zeggen: “Ik ga terug naar mijn vorige man, want toen had ik het beter dan nu.”

Door schade en schande zou het volk Israël moeten leren, dat alleen Jahweh echt helpen kan (vgl. Deut.4:30).

7 “Zij, weet ze niet, dat Ik het was, die haar koren, most (= jonge wijn), (olijf)olie en veel zilver en goud gaf, wat ze voor Baäl heeft gebruikt?”

²⁸ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *jouw weg*. Op grond van de Griekse en Syrische handschriften is voor *haar weg* gekozen. Dit past beter in het tekstverband. In de Dode Zeerollen is dit gedeelte verloren gegaan.

Israël had niet door, dat de welvaart tijdens de regering van koning Jerobeam II (783 – 748) een geschenk van God was. Hij gaf zijn zegen, en de Baäls kregen de dank en eer.

8 “Daarom zal Ik terugkomen (of terugkeren). Mijn koren zal Ik (weg)nemen in zijn (oogst)tijd, en mijn most (= jonge wijn) in het (oogst)seizoen. Ik zal mijn wol en mijn vlas om haar naaktheid te bedekken, wegrukken.”

Omdat men aan de Baäls de eer gaf, zou de Here zijn brood, water, wol en vlas, (olijf)olie en drank van ze afpakken. Hij sprak duidelijk over *mijn wol en mijn vlas*. Het was Gods eigendom.

9 “En nu (= Welnu,) Ik zal voor de ogen van haar minnaars haar schaamte ontbloten, en niemand zal haar uit mijn hand (= mijn macht) wegrukken.”

Die minnaars waren niet alleen de afgoden, want die kunnen niet zien. Het waren eveneens landen en volken waarmee Israël bondgenootschappen sloot. Israël vertrouwde meer op de macht en de hulp van andere staten, dan op de hulp van de Almachtige. Wie op mensen en prinses vertrouwt, zal beschaamd uitkomen (Ps.146:3, Spr.29:25, Jer.17:5-8). Buurvolken hielpen moeder Israël niet. Ze werkten mee aan haar ondergang. Toen het Tienstammenrijk in ballingschap ging, werd het een bespotting voor de omliggende volken.

10 “Ik zal haar vrolijkheid laten ophouden (op vakantie sturen), haar feest(en), haar nieuwe(maansdagen) en haar sabbat(ten), en al (of elke) haar hoogtijdag(en).”

Vooraf in de ballingschap zou aan al de vrolijke feesten een einde komen (vgl. Am.8:10). Het feest van de nieuwe maan en de sabbat waren steeds terugkerende dagen van blijheid en ontspanning. Het is heel goed mogelijk, dat deze dagen ook voor de afgoderij werden gebruikt. Daarnaast kent de Joodse wet nog de jaarfeesten. Dat zijn het Pascha (vgl. Pasen), het Wekenfeest (vgl. Pinksteren) en het vrolijke Loofhuttenfeest.²⁹

11 “Ik zal haar druivenplant en haar vijgenboom verwoesten, waarvan zij zei: “Die zijn het minnaarsloon voor mij, dat mijn minnaars aan me hebben gegeven.” Ik zal ze tot een woud maken. De wilde dieren van het veld zullen ze verslinden.”

De druivenplanten en vijgenbomen leverden de luxere producten. In het Tienstammenrijk Israël dachten veel mensen, dat ze die producten van de afgoden hadden gekregen. Vooral daarom zouden ze worden vernield.

12 “Ik zal over (of op) (= aan) haar de (feest)dagen van de Baäls (= Heren, echtgenoten) vergelden, waar(op) (of wanneer/die) ze wierook brandt voor hen. Ze tooide zich met haar ring en haar (hals)sieraad. Ze ging achter haar minnaars aan, en ze vergat mij”, is het woord van Jahweh.

De feestdagen die veel Israëlieten aan de Baäls besteedden, hadden ze voor de dienst aan de Almachtige moeten gebruiken. Zoals een man jaloers en boos wordt, als zijn vrouw vreemd gaat, en zijn spullen weggeeft aan die andere mannen, zo is de Here een jaloers God (Ex.20:5, 34:14, Deut.4:23,24, 5:9, enz.). Hij wil niet, dat zijn volk andere goden dient.

Er waren verschillende Baäls. Elke stad of regio had wel een eigen Baäl: Baäl-Berit (= Verbondsheer) (Richt.8:33, 9:4), Baäl-Zebub (= Heer over vliegen) van Ekron (2Kon.1:2-6,16) en Baäl-Peor (= Heer van (de) afgrond) bij Peor (Num.23:28, 25:3,5, Deut.4:3, Hos.9:10).

13 “Kijk, daarom zal Ik haar lokken, en Ik zal haar naar de woestijn laten gaan. Ik zal haar hart aanspreken.”

²⁹ Het Loofhuttenfeest was door Jerobeam I (932 – 911) van de 7^e naar de 8^e maand verplaatst (Lev.23:34-42, 1Kon.12:32).

Zoals de Here de Israëlieten uit Egypte bij de afgoden van dat land vandaan naar de woestijn leidde, zou Hij Israël opnieuw naar de woestijn van de volken laten gaan (Ezech.20:35). De woestijn van de volken zijn de afgelegen plaatsen onder de heidenen. God zou haar hart aanspreken, zodat ze zou veranderen.

14 “Van daar (uit/af) zal Ik haar wijngaarden aan haar (terug)geven, en het dal van Achor (= verwarring/troebel) als (of tot) een deur (of een opening/ingang) van hoop. Daar (= In het dal van Achor) zal zij antwoorden als in de dagen van haar jeugd; als in de dagen, toen ze optrok uit het land Egypte.”

De wijngaarden die waren verwoest, en het dal van Achor zou Israël weer terugkrijgen.

In het dal van Achor werd Achan gestenigd (Joz.7:24-26). Doordat hij schatten uit het verwoeste Jericho had gestolen, kwam er een vloek over het Joodse volk. Dit was de oorzaak van de nederlaag van Israëls leger bij het stadje Ai. Zo kon Gods volk Kanaän niet veroveren. Door Achan te stenigen werd de vloek opgeheven (Joz.7). Zo werd het dal van Achor tot een deur van hoop. Door die deur van hoop zal Israël Kanaän weer kunnen binnentrekken. Daarbij moet alle moedwillige tegenstand tegenover de Here worden weggedaan en uitgeroeid.

Toen de Israëlieten waren opgetrokken uit Egypte, en verlost waren uit de macht van Farao, zongen ze een danklied bij de Rode Zee tot eer van Jahweh (Ex.15:1-21). Dat was in de dagen van hun jeugd hun antwoord op zijn verlossingswerk.

15 “In (= Op) die dag zal het zo zijn”, is het woord van Jahweh; “(dat) je Mij ³⁰ zal noemen: “Mijn man”, en Mij niet meer zal noemen: “Mijn Baäl (= Mijn Heer, echtgenoot).”

Men diende soms de hemelse Vader, zoals een Baäl werd gediend. Hij was hun Baäl Jahweh, zoals veel andere Baäls (vgl. Bealja(hweh) in 1Kron.12:5). Dit zal veranderen. Israël zal God niet meer zien als een Heer(ser) of Baäl, maar als haar eigen Man en Vriend.

16 “Ik zal de namen van de Baäls uit haar mond wegdoen. Er zal door hun naam niet meer aan hen worden gedacht.”

De Almachtige zou de namen van alle verschillende Baäls laten verdwijnen. Aan Baäl Jahweh, Baäl-Berit, Baäl-Zebub en Baäl-Peor zou niet eens meer worden gedacht.

Deze profetie is grotendeels vervuld. Niemand eert meer die Baäls. Aan hun heilige feestdagen en verering wordt niet meer gedacht. Toch wordt de Here vaak nog afstandelijk gezien als een Baäl of een Heer. Die machtige God wil vooral een Vriend en Vader van al zijn kinderen zijn.³¹

17 “Op die dag sluit Ik voor hen een verbond met de dieren van het veld, de vogels in de lucht, en de kruipende dieren op de grond. Boog, zwaard en oorlog zal Ik uit het land wegbreken. Ik zal ze veilig laten wonen.”

De dieren van het veld zullen niet meer de druivenplanten en vijgenbomen van Israël verwoesten (v.11). Ook van de vogels en de kruipende dieren zal het volk geen hinder meer ondervinden. Het zal vrede zijn. De boog, het zwaard en de oorlog zullen er niet zijn. Jahweh zal zijn volk veilig in hun land laten wonen.

³⁰ Het woord *Mij* staat niet in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst. Op grond van de Griekse en Syrische handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is het er (weer) bij gezet.

Dit gedeelte ontbreekt in de Dode Zee-rollen.

³¹ Sommige mensen denken, dat God niet je vriend wil zijn. De Bijbel is daar heel duidelijk over (Hos.3:1). Hij was de vriend van Abraham (2Kron.20:7, Jes.41:8, Jak.2:23) en Mozes (Ex.33:11). De Here Jezus noemde zijn discipelen zijn vrienden (Luk.12:4). Zo sprak Hij ook over Lazarus (Joh.11:11). Jezus Christus is de vriend van al zijn volgelingen. Voor hen gaf Hij in zijn grote liefde zijn leven (Joh.15:13-15).

18 “Ik zal me voor eeuwig met je verbinden. Ik zal me met je verbinden in gerechtigheid en recht, in genade en ontferming.”

19 “Ik zal me met je verbinden in trouw.” Jij zal Jahweh (er)kennen.

God zal een nieuw en eeuwig verbond met hen sluiten (Jer.31:31). Israël zal weer in harmonie met de Here leven in het heilige land.

20 “Op die dag zal het zo zijn, dat Ik zal antwoorden (= verhoren)”, is het woord van Jahweh. “Ik zal de hemel[en] antwoorden (= verhoren), en die zal de aarde antwoorden.”

De hemel zal het op tijd laten regenen, zodat de aarde weer voldoende vrucht kan voortbrengen (vgl. Deut.28:12).

21 “De aarde zal het koren, de most (= jonge wijn) en de (olijf)olie antwoorden, en die zullen Jizreël (= God zaait) antwoorden.”

De aarde zal goed voor het koren, de druivenplanten en olijfbomen zorgen. Deze gewassen zullen weer goed zorgen voor wat de Here zaait: Israël. Als Israël weer in harmonie met Hem zal leven, komen zijn grote zegeningen. De vruchtbaarheid is er niet door één of andere Baäl, maar door de God Jahweh.

22 “Ik zal haar voor Mij zaaien in het land. Ik zal Mij over Lo-Ruchama (= Geen ontferming) ontfermen. Ik zal tegen Lo-Ammi (= Niet mijn volk) zeggen: “Jij bent mijn volk”, en hij zal zeggen: “Mijn God.”

De Almachtige zal zijn volk Israël weer zaaien in het heilige land. Daar zal het zaad spoedig opschieten en groeien. De Joden en Israëlieten zullen er veilig wonen, en talrijk worden, want de hemelse Vader zal zich weer over hen ontfermen (Ezech.36:10,11,37, Hos.1:10). Het is weer opnieuw zijn volk, en het volk Israël zal tegen Hem zeggen: “Mijn man (v.15)”, en “mijn God.”

Deze profetie is nog niet (helemaal) vervuld. We hebben wel veel Joden naar het beloofde land zien trekken, maar de massale bekering is nog niet gekomen. Die bekering zal er echter komen, want de Here heeft het beloofd.³²

³² Zie voor de vervulling ook het slot van het vorige hoofdstuk.

3. Israëls afzondering en bekering.

Hoofdstuk 3

1 Jahweh zei tegen mij: “Ga opnieuw een vrouw beminnen, die door haar vriend wordt bemind, en overspel pleegt, zoals Jahweh de zonen van Israël bemint! Zij wendden zich naar andere goden, en houden van druivenkoeken.”

2 “Ik kocht haar voor mezelf voor 15 zilverlingen, 1 homer gerst en een ½ homer gerst.”

3 “Ik zei tegen haar: “Je zal veel dagen bij mij blijven, je zal niet hoereren, en je zal niet van een man zijn. Zo zal ik ook tegenover jou zijn,

4 want veel dagen zullen de zonen van Israël zitten zonder koning en zonder vorst, zonder offer en zonder altaar, zonder efod en terafim.”

5 Daarna zullen de zonen van Israël terugkeren, en ze zullen Jahweh hun God en hun koning David zoeken. In de toekomstige dagen zullen ze bevend naar Jahweh en zijn goedheid komen.

1 Jahweh zei tegen mij: “Ga opnieuw een vrouw beminnen, (die) van (= door) (haar) vriend wordt bemind, en overspel pleegt, (zo)als Jahweh de zonen van Israël bemint! [En] zij wendden zich naar andere goden, en houden van druivenkoeken.”

Opnieuw moest de profeet Hosea een vrouw beminnen. Zoals God nog steeds hield van het overspelige Israël, zo moest Hosea nog steeds van zijn overspelige vrouw houden.

Het gaat hier nog steeds om Gomer, want die vrouw wordt door een rechtmatige vriend bemind, en pleegt overspel. Het ligt niet voor de hand, dat Hosea deze vrouw bij haar rechtmatige minnaar moest weghalen. Hij was zelf de rechtmatige vriend en minnaar van die overspelige vrouw. Zij beeldde eveneens nog steeds het overspelige Israël uit. Als het over hetzelfde volk ging, was het ook dezelfde vrouw. Er is dus geen enkele reden, waarom Hosea plotseling een andere overspelige vrouw zou moeten nemen.

De Here hield en houdt van zijn volk Israël, maar het wendde zich van Hem af, en ging de afgoden dienen. De druivenkoeken werden aan de afgoden geofferd (Jer.7:18, 44:19).

2 “Ik kocht haar voor mezelf voor 15 zilverlingen, 1 homer (= een ezelslast, 220 liter) gerst en een ½ homer gerst.”

Gomer was blijkbaar bij haar man weggelopen, en aan lager wal geraakt, want Hosea moest zijn vrouw kopen. Hij betaalde voor haar 15 zilverlingen, en 1½ homer gerst (= ongeveer 330 liter). Het is erg aannemelijk, dat 1½ homer gerst ongeveer 15 zilverlingen kostte.³³ Vijftien zilverlingen en 15 zilverlingen aan gerst zijn samen 30 zilverlingen. Dat was de prijs van een slaaf of slavin (Ex.21:32).

³³ Een zilverling is een (zilveren) sikkkel.

Volgens de profeet Elisa zou 2 sea gerst voor 1 sikkkel worden verkocht (2Kon.7:1). Deze profetie kwam uit (2Kon.7:18).

1 sea gerst was 1/30 deel van een homer.

2 sea gerst voor de waarde van 1 sikkkel was 1/15 deel van een homer.

30 sea gerst voor de waarde van 15 sikkels was dus de prijs van 1 homer.

45 sea gerst voor de waarde van 22½ sikkkel was dus de prijs van 1½ homer.

Na de zware hongersnood was de prijs slechts de helft hoger. Dat is ook heel logisch. Normaal zou de prijs van 1½ homer dus liggen in de buurt van 15 sikkels of zilverlingen.

3 “Ik zei tegen haar: “Je zal veel dagen bij mij blijven, je zal niet hoereren, en je zal niet van een man zijn. (Zo) zal ik ook tegenover jou zijn,

4 want veel dagen zullen de zonen van Israël zitten zonder koning en zonder vorst, zonder offer en zonder altaar, zonder efod en terafim.”

Hosea zou geen gemeenschap hebben met zijn vrouw. Zo zou Israël geen directe omgang hebben met God. De relatie tussen Hem en het volk Israël werd niet ongedaan gemaakt. Ze werd voor een lange tijd opgeschort. In een nieuw verbond met Israël zal die relatie weer worden hersteld.

Een tijd lang zou er geen koning zijn. Het volk zou zijn zelfstandigheid kwijt raken. Er zou dus eveneens geen koning zijn, die in opdracht van de Here en volgens zijn wetten Israël zou besturen. In de ballingschap konden ze niet offeren, want er zou geen altaar zijn. Ze konden de afgoden van het land Kanaän en de Almachtige geen offers brengen. Er zou geen efod en geen terafim zijn. De efod droeg de hogepriester om de schouders. Hij werd zowel voor de dienst aan God, als voor afgoderij gebruikt (Richt.8:27, 17:5, 18:14,17). De terafim waren één of meer afgodsbeelden, die ook wel voor waarzeggerij werden aangewend (Gen.31:19,34,35, Richt.17:5, 1Sam.15:23, 2Kon.23:24, Ezech.21:26/21, Zach.10:2). Kortom, zowel het dienen van de afgoden, als de eredienst voor Jahweh zou niet goed mogelijk zijn.

Deze profetie is tijdens de Assyrische en later gedurende de Babylonische ballingschap vervuld. De tempel en de altaren waren verwoest.

Toen de Here Jezus voor onze zonden stierf aan het kruis, scheurde het voorhangsel in de tempel van boven naar beneden (Mat.27:51, Mark.15:38, Luk.23:45). De bloedige offerdiensten in de tempel, die heen wezen naar het grote offer van Jezus Christus (= Jezus de Gezalfde) aan het kruis, waren niet meer nodig, want door zijn lijden en sterven is het grote offer al gebracht (Hebr.7:27, 9:11-28, 10:1-18). Het oude verbond verdween, en maakte plaats voor een nieuw verbond (Hebr.8:13).

Na de verwoestingen van Jeruzalem in de jaren 70 en 135 na Christus door de Romeinen begon de diaspora (= de verstrooiing) van de Joden. Hoewel ze door hun hardnekkigheid en structurele zonden over de wereld waren verstrooid, konden ze na het lijden en sterven van Gods Zoon wel de Here dienen. Dat geldt vandaag nog steeds.

5 Daarna zullen de zonen van Israël terugkeren, en ze zullen Jahweh hun God en hun koning David zoeken. In de toekomstige dagen zullen ze bevend naar Jahweh en zijn goedheid komen.³⁴

Na de Tweede Wereldoorlog werd in 1948 de staat Israël gesticht. Steeds meer Joden trekken naar die nieuwe staat. Er zullen nog veel meer Joden en Israëlieten heen trekken.

Het overgrote deel van de Joden heeft zich nog steeds niet bekeerd. Toch zal de straf en de isolatie van het volk van de Almachtige het gewenste effect hebben. Hij zal in zijn uitverkiezende genade de keiharde stenen harten van de Israëlieten wegnemen, en aan hen een hart van vlees geven (Deut.30:6, Jer.32:39, Ezech.11:19, 36:26). Alle 12 stammen van Gods volk zullen de hemelse Vader zoeken. In de toekomst zullen al die mensen zich nog bekeren, en zij zullen Christenen worden (Ezech.36:26,27, Zach.12:10-14, 13:9).

Die 12 stammen zullen ook hun koning David zoeken. David (1012 – 972) was koning over heel Israël. De Here had aan hem een eeuwig koningshuis beloofd (2Sam.7:4-16). Iemand uit zijn nageslacht zal hun koning zijn, en voor eeuwig over hen regeren (Ezech.37:22,24,25).

³⁴ Letterlijk staat er: *in een toekomst van de dagen*.

Die koning is Jezus Christus. Hij is uit het nageslacht van David (Ezech.34:23,24, Am.9:11), en Hij regeert eeuwig (vgl. Dan.7:13,14, Jes.11:1-5, 53:2-12, Luk.3:23-32). Als de Israëlieten zich bekeren, dan zal Jezus hun koning worden (Ezech.36:23,24, 37:22-25). Hij is de goede herder (Joh.10:11-15). Vol ontzag zullen ze bevend Jahweh en zijn Zoon ontmoeten.³⁵

³⁵ Zie ook de uitleg bij het slot van het 1^e hoofdstuk.

2. Israëls ontrouw, straf en bekering.

In dit gedeelte gaat het over grote bandeloosheid (Hos.4:2). Over de val van het koningshuis van Jehu wordt niet meer gesproken. Kennelijk is koning Zacharia (748 – 747), de laatste koning van die dynastie, al vermoord. De voorspoed was ook voorbij. Efraïm (= Tienstammenrijk Israël) ervoer in die periode, wat onderdrukking is (Hos.5:11). Het vragen om hulp aan de Assyrische koning doet aan de tijd van koning Menachem (747 – 736) denken (Hos.5:13).

1. Aanklacht tegen het volk en de priesters.

Hoofdstuk 4

1 “Luistert naar de woorden van Jahweh, zonen van Israël, want Jahweh heeft een aanklacht tegen de inwoners van het land, omdat er geen trouw, geen liefde en geen kennis van God in het land is.”

2 Vloeken, liegen, moorden, stelen en echtbreken is het. Het ene bloedbad vloeit over in het andere bloedbad.

3 Daarom zal het land rouwen, en al wie daarin woont, zal wegwijnen met de dieren van het veld en de vogels in de lucht. Zelfs de vissen in zee zullen omkomen.

4 “Laat echter niemand een aanklacht indienen, en laat niemand bestraffen. Tegen jou richt Ik mijn aanklacht, priester!”

5 “Overdag zul je struikelen, en met jou struikelt ’s nachts ook de profeet. Ik zal je moeder uitroeien.”

6 “Mijn volk wordt uitgeroeid door gebrek aan kennis. Omdat jij de kennis hebt verworpen, zal Ik jou verwerpen uit mijn priesterlijke dienst. Omdat jij de wet van je God hebt vergeten, zal Ik ook jouw zonen vergeten.”

7 “Hoe talrijker ze werden, des te meer zondigden ze tegen mij. Hun eer zal Ik in schande veranderen.”

8 “Ze eten de zonde van mijn volk, en ze verlangen naar hun overtredingen.”

9 “Zoals het met de priester is, zo zal het het volk zijn. Ik zal aan hem zijn wegen vergelden. Zijn slechte daden zal Ik naar hem laten terugkeren.”

10 Ze zullen eten, en zij zullen niet verzadigd worden. Zij zullen hoererij bedrijven, en zij zullen niet in aantal toenemen, want ze hebben nagelaten Jahweh in acht te nemen.

11 Hoererij, wijn en jonge wijn nemen het hart in beslag.

12 Zij raadplegen een stuk hout, en stokken geven hun antwoord. Een geest van hoererij heeft het volk laten dwalen, hoererend keren ze zich van hun God af.

13 Ze offeren op de bergtoppen, en branden wierook op de heuvels onder eik, populier en terebint, omdat hun schaduw zo goed is. “Daarom hoereren jullie dochters, en plegen jullie schoondochters overspel.”

14 “Ik zal jullie dochters niet vergelden, omdat zij hoereren, en evenmin jullie schoondochters, omdat zij overspel plegen, want zelf zonderen ze zich af met hoeren, en met gewijde meisjes brengen ze offers. Een volk zonder verstand komt ten val.”

15 “Jij, Israël, als je hoereert, maak je niet schuldig aan Juda. Kom niet naar Gilgal, trek niet op naar Bet-Aven, en zweer niet: “Zo waar Jahweh leeft.”

16 Ja, Israël verzet zich als een jonge onwillige koe. Welnu, zou Jahweh hen weiden als een lam in het vrije veld?

17 Aan afgodsbeelden is Efraïm verbonden. Laat hem met rust!

18 Hun zuippartijen zijn uit de hand gelopen. Ze hebben vaak overspel bedreven. Haar heersers hebben schande liefgehad.”

19 De wind heeft haar vastgebonden met haar vleugels, en door hun offers worden ze te schande.

1 “Luistert naar de woorden van Jahweh, zonen van Israël, want Jahweh heeft een aanklacht tegen de inwoners van het land, omdat er geen trouw, geen liefde en geen kennis van God in het land is.”

Met de zonen van Israël wordt hier de bevolking van het Tienstammenrijk bedoeld (v.15).

Trouw en liefde zijn de fundamenteën van een degelijke maatschappij. Deze 2 eigenschappen waren in Israël met een lantaarntje te zoeken. Bovendien ontbrak het aan voldoende kennis van de Almachtige. De meeste mensen wisten niet alleen weinig meer over de Here, maar ze hadden evenmin een persoonlijke relatie met Hem (Hos.2:15,19). Dat kan ook niet, want je kunt niet van de hemelse Vader houden, als je niet van zijn kinderen houdt (Ef.4:32, Kol.3:12,13, 1Joh.4:20,21).

2 Vloeken, liegen, moorden, stelen en echtbreken is het. Het ene bloedbad vloeit over in het andere bloedbad.

Er was openlijk sprake van grove zonden. Dit duidt erop, dat de krachtige koning Jerobeam II (783 – 748) niet meer aan de regering was. De ene moordenaar volgde de andere als koning op.

3 Daarom zal het land rouwen, en al wie daarin woont, zal wegwijnen met de dieren van het veld en de vogels in de lucht. Zelfs de vissen in zee zullen omkomen.

Er zou een ramp over het land komen, waarvan niet alleen de mensen, maar ook de dieren de gevolgen zouden ondervinden. De dieren op het land, de vogels in de hemel en de vissen in zee zullen last hebben van een grote droogte. Dat vond zijn oorzaak in vijandelijke legers, die het meeste zouden verwoesten, en in brand zouden steken.

4 “Laat echter niemand een aanklacht indienen, en laat niemand bestraffen. [En] tegen (of met) jou richt Ik mijn aanklacht, priester!”

5 “Overdag zul je struikelen, en met jou struikelt ’s nachts ook de profeet. Ik zal je moeder uitroeien (of stil maken).”

In deze verzen worden de verwijten vooral gericht tegen de priesters en profeten. De priesters onderwezen het volk nauwelijks of niet, en de profeten gaven eveneens geen leiding. Hiermee worden niet de echte priesters en profeten bedoeld zoals bijvoorbeeld Hosea, maar de valse priesters en profeten, die het volk juist van de Here afleidden (vgl. 1Kon.22:6-28, Jer.5:31, 20:6, 23:25-39, enz.). Echte priesters waren er alleen in het Tweestammenrijk Juda.

De moeder was het volk Israël als geheel, en de kinderen waren afzonderlijke personen van dat volk (Hos.2:1-16). Het overgrote deel van het Tienstammenrijk was immoreel tegenover de Here en de naaste. Dit slechte rijk in het noorden van het heilige land zou verdwijnen.

6 “Mijn volk wordt uitgeroeid door gebrek aan kennis. Omdat jij de kennis hebt verworpen, zal Ik jou verwerpen uit mijn priesterlijke dienst. (Omdat) jij de wet van je God hebt vergeten, zal Ik ook jouw zonen vergeten.”

In plaats van de wet van Jahweh aan de Israëlieten te onderwijzen, hielden de valse priesters zich bezig met de dienst van de (stier)kalveren. Ze zouden met hun nageslacht worden getroffen door Gods vloek.

7 “Hoe talrijker ze werden, des te meer zondigden ze tegen mij. Hun eer zal Ik in schande veranderen.”

Hoe meer de priesters toenamen in aantal en eer, des te meer gingen ze het volk voor in de zonde.

8 “Ze eten de zonde (of het zondoffer) van mijn volk, en ze verlangen naar hun overtredingen.”

Het Hebreeuwse woord voor *zonde* kan ook *zondoffer* betekenen. Overeenkomstig de wet werd het vlees van het zondoffer door de priesters gegeten (Lev.5:13, 6:17,18,24-26, 7:7). De onwettig aangestelde priesters hadden een verkeerde houding ten opzichte van het zondoffer. Hoe meer het volk zondigde, en daarom zondoffers bracht, des te meer inkomsten hadden de priesters. Daarom hoopten ze, dat het volk veel zou zondigen.

9 “Het zal (zo)als het volk zijn, (zo)als de priester is (= Zoals (het met) de priester is, zo[als] zal het (met) het volk zijn). Ik zal over (= aan) hem zijn wegen (= zijn gedrag) vergelden. Zijn (slechte) daden zal Ik naar hem laten terugkeren.”

10 Ze zullen eten, en zij zullen niet verzadigd worden. Zij zullen hoererij bedrijven, en zij zullen niet (in aantal) toenemen, want ze hebben (na)gelaten (of verwaarloosd/verlaten) [om] Jahweh in acht te nemen (of vast te houden/te bewaken/bewaren/beschermen).

Ondanks, dat de priesters zich veel vlees wilden toe-eigenen, zouden ze evenals het volk toch honger moeten lijden (vgl. Lev.26:26, Mi.6:14). Hoewel veel Israëlieten in het noorden hoererden, zou hun aantal niet toenemen. Ze zouden niet veel kinderen krijgen, en van de kinderen die ze zouden krijgen, zou een groot deel worden gedood (Hos.9:11,12,14, 14:1).

11 Hoererij, wijn en most (= jonge wijn) nemen het hart (in/weg/gevangen) (beslag).

Het hart zag men in die tijd als de kern en vertegenwoordiging van de hele mens. Het hart was de oorsprong van al het leven (Spr.4:23). Dit blijkt uit de parallellismen die in de Bijbel voorkomen (Ps.13:3, 16:9, 19:9, 24:4, 26:2, Spr.2:2,10, 3:1, 4:21, 5:21, 7:24,25).³⁶ Het hele leven van de priesters en van het grootste deel van het volk was dus met de zonde doordrenkt.

Onder een godsdienstige vernislaag gaven ze zich over aan allerlei onzedelijke praktijken en zinnelijk genot, zoals vroeger ook de Kanaänieten deden. Onder de dekmantel van dienst aan de Here leefden ze erop los.

12 Zij raadplegen [met/door] een (stuk) hout, en stokken geven hun antwoord. Een geest van hoererij heeft het (volk) laten dwalen, hoerend keren ze zich van hun God af.

Van een stuk hout maakten ze een afgod. Die afgod van hout werd door de priesters en veel mensen uit het Tienstammenrijk aanbeden en geraadpleegd. Bij het schudden van stokken of pijlen kunnen we denken aan stokken waarop de verschillende antwoorden stonden geschreven. Men schudde dan de stokken in een koker, en trok er dan één uit (vgl. Ezech.21:26/21). Op deze manier keerden ze zich af van de echte God, die wel raad en hulp kon geven.

13 Ze offeren op de bergtoppen, en branden wierook op de heuvels onder eik, populier en terebint, omdat hun schaduw zo goed is. “Daarom hoereren jullie dochters, en plegen jullie schoondochters overspel.”

³⁶ Bij een parallellisme staan 2 (bij)zinnen bij elkaar. Die zinnen zeggen met andere woorden hetzelfde, waardoor ze elkaar aanvullen en ophelderen. Dit kwam in de Hebreeuwse literatuur veel voor.

Ze offerden niet alleen bij de stierkalveren in Betel en Dan, maar door het hele land. Dit deden ze het liefst op een bergtop om zo dicht mogelijk bij hun afgod in de hemel te zijn, en onder een bladerrijke boom, zodat ze in de schaduw konden zitten. Daarbij was religieuze hoererij heel gewoon. Waarschijnlijk gaat het hier dus over de verering van Kanaänitische afgoden, waarbij seksuele uitpattingen veel voorkwamen.

14 “Ik zal jullie dochters niet vergelden, omdat zij hoereren, en (evenmin) jullie schoondochters, omdat zij overspel plegen, want zelf zonderen ze zich af met hoeren, en met gewijde meisjes brengen ze offers. Een volk zonder verstand komt ten val.”

Wanneer vaders en mannen gebruik maken van dergelijke hoeren, dan moeten ze niet vreemd opkijken, als hun dochters en vrouwen zich eveneens losbandig gedragen. Huisvaders en mannen die zich misdragen, geven het slechte voorbeeld, en zullen dus in de eerste plaats door God worden gestraft. Vooral getrouwde mannen dragen een grote verantwoordelijkheid.

15 “Jij, Israëel, als je hoereert, maak je niet schuldig aan Juda. Kom niet naar Gilgal, trek niet op naar Bet-Aven (= Huis van leegheid of slechtheid), en zweer niet: “(Zo waar) Jahweh leeft.”

De profeet Hosea riep de Judeeërs op om vooral niet naar Gilgal en Bet-Aven te gaan. Gilgal lag tussen de Jordaan en Jericho (Joz.4:19). Er was hoogstwaarschijnlijk ook een plaats Gilgal, dat ten noordwesten of ten westen van Betel lag, want de profeet Elia ging van Gilgal naar Betel, en van Betel naar Jericho, en daar vandaan naar de Jordaan (2Kon.2:1-8). Het lijkt er sterk op, dat het hier gaat over Gilgal ten (noord)westen van Betel. Het was een middelpunt van afgoderij (Richt.3:19, Am.4:4, 5:5). Bet-Aven lag ten oosten van Betel in de richting van het nabijgelegen Ai (Joz.7:2, 18:12, 1Sam.13:5, enz.). Hoogstwaarschijnlijk stond daar het stierkalf van Betel. Het was dus een huis van ijdelheid en afgoderij. Kortom, Gilgal lag in het (noord)westen en Bet-Aven in het oosten.

Het zweren bij de naam van de Here was helemaal niet verboden (Deut.6:13, 10:20, Jer.4:2). De afgoden dienen, en tegelijkertijd bij de naam van Jahweh zweren, was natuurlijk heel wat anders. Aan leugens en ongehoorzaamheid de naam van de Almachtige verbinden met een eed is een gruwel. Het gaat erom, dat je in recht en waarheid leeft (vgl. Joz.23:7, Jes.48:1, Jak.5:12).

16 Ja, (of (om)dat/want) Israëel verzet zich als een jonge onwillige koe. (Wel)nu, zou Jahweh hen weiden als een lam in het vrije veld?

Zoals een pink of jonge koe zich wild kan verzetten, zo stribbelden de Israëlieten tegen. God probeerde hen als een herder te beschermen, maar het volk wilde niet beschermd worden. Het wilde zich niet als een lam gewillig laten leiden. Een jonge koe die zich niet laat leiden, wordt een gemakkelijke prooi voor wilde dieren.

17 Aan afgodsbeelden is Efraïm verbonden. Laat [voor] hem met rust (of hem (uit)rusten)!

Toen het Tienstammenrijk de zorg van de Here als herder structureel bleef afwijzen, trok Hij zich terug. Daarmee verdween ook zijn bescherming. Vijandige volken konden dan hun gang gaan. Het Tweestammenrijk Juda wordt hier opgeroepen om evenals de hemelse Vader afstand te nemen van de Israëlieten in het noorden. Hun slechtheid en afgoderij moest vooral niet worden nagevolgd.

18 Hun zuippartij(en) (of Hun drankgelag(en)) is (= zijn) afgeweken (of voorbijgegaan/vertrokken) (= uit de hand gelopen). Overspel (of hoererij) bedrijvend hebben ze overspel (of hoererij) bedreven (= Ze hebben vaak overspel (of hoererij) bedreven). Haar heersers (of Haar

(grote) schilden/vorsten) hebben schande (of schaamte/oneer) liefgehad (of hebben van ... gehouden).”³⁷

Door de wijn raakten alle remmen los, en gingen veel Israëlieten nog gemakkelijker over tot schandelijke dingen. De vorsten van de plaats Betel als vertegenwoordigster³⁸ van de afgoderij, hielden blijkbaar van slechtheid, en gaven zo het beschamende voorbeeld.

19 De wind (of De adem/geest) heeft haar (vast)gebonden met (of in/door) haar vleugels, en door (of vanwege/van(uit)) hun offers worden ze te schande.

De wind heeft Betel met haar afgodendienaren vastgebonden met haar vleugels. Ze zouden door die sterke wind worden meegenomen. Mede door hun offers zouden ze in ballingschap gaan.

³⁷ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Zij hebben liefgehad (of Zij hebben gehouden van) geeft (of schrijft toe) (glorie) schande (of schaamte/oneer) haar heersers (of haar (grote) schilden/vorsten)*.

Het is duidelijk, dat tijdens het overschrijven van handschriften fouten in dit vers zijn geslopen. De teksten van de Griekse handschriften(en de Vulgaat) geven een verschillende vertaling. Het lijkt er sterk op, dat het Hebreeuwse woord voor *geeft (of schrijft toe) (glorie)* een verschrijving is van het voorafgaande *zij hebben liefgehad (of zij hebben gehouden van)*. Als deze overtollige verschrijving wordt weggelaten, dan krijgen we de volgende zin: *Haar heersers (of Haar (grote) schilden/vorsten) hebben schande (of schaamte/oneer) liefgehad (of hebben van ... gehouden)*.

Dit betreffende gedeelte is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

³⁸ In het Hebreeuws zijn steden vrouwelijk.

2. Gods straf en Israëls bekering.

Hoofdstuk 5:1-6:3

1 “Luistert hiernaar, priesters! Let op, huis van Israël en huis van de koning! Hoort, want tegen jullie is het oordeel!” Jullie zijn een valstrik voor Mizpa geworden, een uitgespreid klapnet op de Tabor.”

2 “Slachtend om te offeren zijn opstandelingen diep afgedaald, maar Ik zal hen allemaal straffen.”

3 “Ikzelf heb Efraïm gekend, en Israël, het is voor mij niet verborgen. Ja, jij hebt in deze tijd gehoereerd, Efraïm. Israël heeft zich verontreinigd.”

4 Hun daden verhinderen om zich te bekeren tot hun God, want een geest van hoererijen is in hun midden, en Jahweh kennen ze niet.

5 Israëls hoogmoed zal tegen hem getuigen. Israël en Efraïm struikelen door hun ongerechtigheid. Ook Juda wankelt met hen.

6 Met hun schapen en met hun runderen gaan ze op weg om Jahweh te zoeken, maar ze vinden Hem niet. Hij heeft zich uit hen teruggetrokken.

7 Ze zijn aan Jahweh ontrouw geweest, want ze hebben vreemde zonen gebaard. Nu zal meeldauw hen met hun akkers verslinden.

8 “Blaast op de ramshoorn in Gibeaa; op de trompet in Rama! Slaat alarm in Bet-Aven. Achter jou komt het, Benjamin!”

9 “Op de dag van de vergelding zal Efraïm een woestenij worden. Onder de stammen van Israël maak Ik bekend, wat zeker is.”

10 “De vorsten van Juda zijn als grenssteenverleggers geworden. Mijn woede zal Ik als water over hen uitgieten.”

11 “Efraïm wordt onderdrukt, en wordt met recht gebroken, omdat hij heeft ingestemd om achter leegheid aan te gaan.”

12 “Ik ben als een mot voor Efraïm, en voor het huis van Juda als een verrotting.”

13 “Efraïm zag zijn ziekte, en Juda zijn gezwel. Efraïm ging naar Assur, en hij zond een bericht naar koning Jareb. Hij echter, hij kan jullie niet genezen, en hij helpt jullie niet van je gezwel af,

14 want Ik ben als een leeuw voor Efraïm, en als een jonge leeuw voor het huis van Juda. Ikzelf zal verscheuren, en Ik zal weggaan. Ik zal laten wegslepen, en er zal geen redder zijn.”

15 “Ik zal weggaan. Ik zal terugkeren naar mijn plaats, totdat zij schuld erkennen. Zij zullen Mij weer zoeken. In hun benauwdheid zullen ze Mij vroeg zoeken.”

1 “Komt! Laten wij terugkeren naar Jahweh, want Hijzelf heeft verscheurd, en Hij zal ons genezen. Hij sloeg, en Hij zal ons verbinden.”

2 “Hij zal ons na 2 dagen laten herleven, Hij zal ons op de 3^e dag laten opstaan, en wij zullen leven.”

3 “Wij zullen Hem erkennen. Wij zullen ernaar jagen om Jahweh te kennen. Zijn komst is even zeker als de morgenschemering. Hij zal als de regen over ons komen, zoals de late regen de aarde beregent.”

1 “Luistert hiernaar, priesters! Let op, huis van Israël en huis van de koning! Hoort, want tegen jullie is het oordeel!” Jullie zijn een valstrik voor Mizpa geworden, een uitgespreid (klap)net op de Tabor.”

In het begin van dit gedeelte worden opnieuw de priesters en het volk van het Tienstammenrijk aangesproken. Daarnaast wordt nu ook het *huis van de koning* genoemd. Met het huis van de koning worden vooral de bestuurders van het land bedoeld. Zowel de priesters als het huis van de koning moesten het volk voorgaan op de goede weg. Zij echter deden het tegenovergestelde, en het volk volgde ze in het kwaad.

De priesters en de bestuurders van het volk moesten recht spreken. Wie bij hen kwam om recht te zoeken, vond het niet, en kwam in een valstrik of een klapnet van een vogelvangerterecht.

Er lag een plaats Mizpa in het Tweestammenrijk Juda in het gebied van de stam Benjamin tussen Rama en Betel (Joz.18:21,26, 1Kon.15:22), en in het Tienstammenrijk Israël in Gilead (Gen.31:22,23,46-50, Richt.11:1,29,34). Omdat vooral over het Tienstammenrijk gaat, wordt hier Mizpa in Gilead bedoeld.

De Tabor is een berg in het noordoosten van Israël. Daar waren veel bossen. Het was dus een geschikte plaats om vogels te vangen.

Van het noorden (Tabor) tot en met het zuiden (Mizpa), in heel het Tienstammenrijk dus, waren de priesters en het koningshuis een valstrik en een klapnet voor het volk.

2 “Slachtend (om te offeren) zijn opstandelingen (of afvallingen) diep gegaan (of hebben ... (het) diep gemaakt) (= zijn opstandelingen (of afvalligen) diep afgedaald),³⁹ en (= maar) Ik zal voor hen allemaal (of hen allen) een straf (of een bestraffing) zijn (= Ik zal hen allemaal (be)straffen).”

De offeraars aan de afgoden, zullen door de Here worden gestraft.

3 “Ikzelf heb Efraïm gekend, en Israël, het (of hij) is voor mij niet verborgen. Ja, (of want/(om)dat) jij hebt in deze tijd (of nu) gehoereerd, Efraïm. Israël heeft zich (of Israël is) verontreinigd.”

Met de woorden *Efraïm* en *Israël* wordt het Tienstammenrijk aangeduid.

4 Hun daden geven (of zetten) niet (aan) (= Hun daden verhinderen) om zich te bekeren (of om terug te keren) tot (of naar) hun God, want een geest van hoererijen is in hun midden, en Jahweh (er)kennen ze niet.

5 Israëls hoogmoed zal in zijn gezicht (= zal tegen hem) getuigen (of antwoorden). [En] Israël en Efraïm (zullen) struikelen (of wankelen/waggelen) door (of in) hun ongerechtigheid. Ook (of Zelfs) Juda wankelt (of waggelt/struikelt) met hen.

In het vorige hoofdstuk werd Juda nog gewaarschuwd (Hos.4:15). Hier blijkt echter al, dat het met het Tweestammenrijk Juda eveneens de verkeerde kant opging. Veel Judeeërs luisterden dus niet of onvoldoende naar de waarschuwingen van de profeet.

Hieruit blijkt eveneens, dat dit hoofdstuk van een latere datum is, dan het vorige hoofdstuk.

6 Met hun schapen (of hun kleinvee) en met hun runderen (of met hun grootvee) gaan ze (op weg) om Jahweh te zoeken, en (= maar) ze vinden (Hem) niet. Hij heeft zich (van)uit hen teruggetrokken (of onttrokken).

³⁹ De vertaling van deze zin enigszins onzeker. Het is best mogelijk, dat er tijdens het overschrijven één of meerdere fouten in de tekst zijn geslopen. De Griekse handschriften (en de Vulgaat) geven evenmin zekerheid. De strekking van deze zin is echter wel duidelijk. (In de Dode Zeerollen is dit gedeelte helaas verloren gegaan.)

De schapen en de runderen gebruikten ze om de Almachtige offers te brengen. Ze dachten, dat ze Hem daarmee konden vinden. Hij wil echter niet alleen met offers tevreden worden gesteld (Ps.40:7, 51:18,19, Hebr.10:5,7).

We moeten in de eerste plaats de Here liefhebben boven alles, en onze naaste als onszelf (Deut.6:5, 7:9, 10:12, 11:1, Joz.22:5, 1Sam.15:22, Jes.1:11-17, Mi.6:8, Luk.10:27). De hemelse Vader wil, dat zijn kinderen Hem persoonlijk goed kennen. Hij wil een levende relatie met de mensen die van Hem houden. Voor offers zonder liefde heeft Hij geen belangstelling.

7 Ze zijn met (= aan/tegenover) Jahweh ontrouw (of onbetrouwbaar) geweest (of Met (= Tegenover) Jahweh hebben ze trouweloos gehandeld), want ze hebben vreemde zonen geëerd. Nu zal meeldauw (of een plantenziekte) hen met hun akkers (of hun stukken (grond)) verslinden (of (op)eten/verteren).⁴⁰

Zoals Gomer buitenechtelijke kinderen baarde, die door overspel waren verwekt, zo baarde Israël ook bastaardkinderen. Veel Israëlieten dienden de afgoden. Daarom zou God ze straffen met meeldauw (vgl. Am.4:9).

Meeldauw is een schimmelziekte. Daarbij komen grijze vlekken op de planten. De schimmel onttrekt bouwstoffen aan het gewas, waardoor het minder goed groeit, en dus minder opbrengt. Uiteindelijk gaan de aangetaste planten eraan dood.

8 “Blaast op de (rams)hoorn in Gibeä; op de trompet in Rama! Slaat alarm in Bet-Aven (= Huis van leegheid of slechtheid). Achter jou (komt het), Benjamin!”

Een kromme hoorn (of bazuin) is niet hetzelfde als een rechte trompet. Oorspronkelijk was het een hoorn van een rund of een ram. Bij dreigend gevaar werd er op de hoorn geblazen om de mensen te alarmeren (vgl. Hos.8:1, Joël 2:1, Am.3:6). Dit gebeurde vooral bij het naderen van vijandelijke legers (Ezech.33:3-6). Het volk kon dan met zoveel mogelijk voedsel naar de ommuurde steden vluchten (vgl. Jer.4:5, 6:1).

Gibeä was een plaats die ruim 7 kilometer ten noorden van de hoofdstad Jeruzalem lag. Rama bevond zich verder naar het noorden. Deze plaatsen lagen allebei in het gebied van de stam Benjamin. Nog iets verder naar het noorden lag Bet-Aven ten oosten van Betel in de richting van het nabijgelegen Ai (Joz.7:2, vgl. Hos.4:15). Vanuit het zuiden, van achteren, zou het waarschuwend geluid van de hoorn zich naar het noorden verplaatsen. Het gevaar zou dus vanuit het zuiden dreigen.

Deze profetie is ook op die manier vervuld. Eerst werd het Tienstammenrijk door Assyrië veroverd. De bevolking werd in 722 voor Christus door koning Sargon II (722 – 705) weggevoerd (2Kon.17:4-6). Daarna veroverde Nebukadnezar II (604 – 562) (= Nebo, bescherm mijn grens)⁴¹ het Assyrische rijk, en zo bezette hij eveneens het gebied van het Tienstammenrijk. Daarna viel hij eerst de stad Jeruzalem aan. Vanuit Jeruzalem trok een deel van zijn legers naar het noorden om de rest van het gebied van de stam Benjamin te bezetten (vgl. Ezech.21:26,27/21,22).⁴²

⁴⁰ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Nu zal (de) nieuwe (maan) hen met hun akkers (of hun stukken grond) verslinden (of (op)eten/verteren)*. Het feest van de nieuwe maan verslindt echter geen akkers. De tekst *Nu zal meeldauw (of een plantenziekte) hen met hun akkers verslinden (of (op)eten/verteren)* is op grond van de Griekse handschriften gekozen.

Op een paar woorden na is heel hoofdstuk 5 in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

⁴¹ Nebo was de naam van de 2^e god van de Babyloniërs (Jes.46:1). Het was de god van de wijsheid.

⁴² Dit is niet vervuld met de inval van de Assyrische koning Sanherib (705 – 681) in 701. Hij veroverde eerst alle steden van het Tweestammenrijk Juda, en sloeg daarna pas het beleg om de stad Jeruzalem (2Kon.18:13,17). Bovendien heeft de Here zelf zijn volk van deze koning verlost (2Kon.19:35,36). De Judeeërs (en Benjaminieten) zijn niet weggevoerd in ballingschap, want God had hen nog niet verlaten (v.14,15).

9 “In (= Op) de dag van de vergelding zal Efraïm een woestijn worden. Onder (of In/met/door) de stammen van Israël maak Ik bekend, wat zeker is.”

De Assyrische koning Salmanassar V (727 – 722) veroverde het Tienstammenrijk, en omsingelde de hoofdstad Samaria. Na een beleg van 3 jaren werd de stad ingenomen door zijn opvolger Sargon II (722 – 705). Bijna de hele bevolking van Israël werd naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.17:4-6). Een verwoest en leeg land bleef achter.

10 “De vorsten van Juda zijn als grens(steen)verleggers geworden. Mijn woede zal Ik als water over hen uitgieten.”

Vroeger werden de grenzen van de akkers en tuinen aangegeven door stenen. Het stiekem verleggen van deze grensstenen werd als een misdaad beschouwd (Deut.19:14, 27:17, Job 24:2, Spr.22:28).

Door deel te nemen aan de zonden van het Tienstammenrijk verlegden de vorsten van het Tweestammenrijk Juda de grenzen. Ze hoorden bij Jahweh, en niet bij de zondige afgoden van het Tienstammenrijk.

Om vooral de vorsten van het Tweestammenrijk te straffen zou God de Babylonische koning Nebukadnezar II (604 – 562) gebruiken. In het 3^e regeringsjaar van de Judese koning Jojakim (608 – 597) (605 v.Chr.) sloeg kroonprins Nebukadnezar van Babel het beleg om Jeruzalem. De stad gaf zich over. Een deel van de tempelschat werd door Nebukadnezar meegenomen. Plotseling overleed de Babylonische koning Nabopolassar (625 – 605). De kroonprins haastte zich naar Babel om de vacante troon op te eisen.

In 601 voor Christus kwam koning Jojakim van het Tweestammenrijk Juda tegen Nebukadnezar II in opstand (2Kon.24:1). Na enkele jaren kwam de koning van Babel naar het westen. Toen stierf Jojakim, en zijn zoon Jojachin (597) volgde hem op.⁴³ In 597 gaf de jonge koning Jojachin zich over aan de koning van Babel. Zo veroverde Nebukadnezar II Jeruzalem.

De koning maakte Zedekia (597 – 586), de oom van Jojachin, vazalkoning (2Kon.24:8-17). Uit het hele land werden duizenden van de rijkste Joden meegenomen naar Babel. Alleen de armere Joden bleven achter (2Kon.24:14-16). Daarmee was de kracht van het koninkrijk Juda gebroken.

Toen de vazalkoning Zedekia na enkele jaren (weer) in opstand kwam, heeft koning Nebukadnezar II de tempel en de huizen van de rijken in brand laten steken (2Kon.25:9). De hogepriester Seraja, enkele priesters en een deel van de Joodse adel werden op het bevel van de koning van Babel gedood (2Kon.25:18-21). Hij liet de zonen van vazalkoning Zedekia voor de ogen van hun vader vermoorden. Daarna liet hij de Joodse koning aan beide ogen blind maken. Zedekia werd naar Babel weggevoerd, en hij stierf daar in de gevangenis (2Kon.25:7, Jer.39:6,7, 52:3-11). Verder werd bijna iedereen naar Babel gedeporteerd. Alleen enkele armen bleven achter (2Kon.25:12).

11 “Efraïm wordt onderdrukt, (en) wordt (van)uit (of van(wege)) (= met) recht gebroken (of vertrapt), (om)dat hij (of het) heeft ingestemd (of hij heeft besloten) hij is gegaan achter leegheid⁴⁴ (= om achter leegheid aan te gaan).”

De profeet Hosea had het hier niet over de toekomst, maar sprak in dit vers over het onheil dat

⁴³ Het is opmerkelijk, dat Jojakim (608 – 597) zo vroeg is gestorven. Hij is maar 36 jaar geworden (2Kon.23:36). Volgens de geschiedschrijver Flavius Josefus is hij door koning Nebukadnezar II (604 – 562) gedood. Zijn lichaam mocht niet worden begraven, maar werd voor de muren van Jeruzalem neergegoid (Jer.22:18,19,30, 36:30^b). (Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 6:3.)

⁴⁴ De vertaling van het Hebreeuwse woord tsav (= טָצַב) met *leegheid* is onzeker. Deze vertaling wordt echter ondersteund door de Griekse en Syrische handschriften (en min of meer ook door de Vulgaat).

er al was. Efraïm werd toen onderdrukt. Hoogstwaarschijnlijk gaat het hier over de tijd waarin de Assyrische koning Tiglatpileser III (Pul) (745 – 727) Aram veroverde. Daarna dreigde hij in 738 het Tienstammenrijk binnen te vallen. Koning Menachem (747 – 736) van Israël onderwierp zich, voordat de strijd begon. Hij werd een vazalkoning van Assyrië, en moest heel veel belasting aan de Assyrische koning afdragen. Deze belasting moest vooral door de rijken worden opgebracht (2Kon.15:19,20).

12 “[En] Ik ben als een mot voor Efraïm, en voor het huis van Juda als een verrotting.”

Met het woord *huis* werd vaak iemands huisgezin aangeduid met allen die daarbij hoorden (Gen.7:1, 12:1,17, 14:14, 15:2, enz.). Het *huis van Juda* was zijn gezin en zijn nageslacht, en iedereen die daarbij hoorde. Hiermee wordt in dit tekstverband het Tweestammenrijk Juda bedoeld.

Zowel in Efraïm (= het Tienstammenrijk Israël) als in Juda waren de krachten van vernietiging en verrotting volop aan de gang. De mot verteert de kleding (Job 13:28, Ps.39:12, Jes.50:9, 51:8), door verrotting vergaan planten, dieren en mensen. De kracht en gezondheid van beide rijken ging eraan.

13 “Efraïm zag zijn ziekte, en Juda zijn gezwel. Efraïm ging naar Assur, en hij zond (een bericht) naar koning Jareb (= Strijder/Strever).⁴⁵ En hij (= Hij echter,) hij kan jullie niet genezen, en hij helpt jullie niet van (je) gezwel af,

14 want Ik ben als een leeuw voor Efraïm, en als een jonge leeuw voor het huis van Juda. Ikzelf zal verscheuren, en Ik zal weggaan. Ik zal (laten) (weg)dragen (= wegslepen), en er zal geen redder (of bevrijder) zijn.”

Efraïm en Juda zagen allebei, hoe zwak ze waren. Daarom besloot de koning van Efraïm om de koning van Assur om hulp te vragen. Hij vroeg het Tweestammenrijk Juda niet om hulp, want daar achtte hij dat rijk te zwak voor. Ook de hulp van God vond hij blijkbaar niet zo zinvol. Koning Menachem (745 – 727) onderwierp zich aan koning Jareb: de Assyrische koning Tiglatpileser III (745 – 727), maar het zou niet baten. Het leverde alleen de verplichting op om veel belasting betalen.

De hulp van mensen zou evenmin kunnen baten, want de Here zelf was de tegenstander van Efraïm en Juda. Hij zou ze verscheuren als een leeuw, en laten wegslepen naar de ballingschap.

15 “Ik (= God) zal weggaan. Ik zal terugkeren naar mijn plaats, totdat zij schuld (er)kennen (of zij schuldig zijn). Zij zullen mijn gezicht (= zullen Mij) (weer) zoeken. In hun benauwdheid (of In hun nood) zullen (of moeten) ze Mij vroeg zoeken (of Mij nazoeken).”

1 “Ga (= Komt)! [En] laten wij terugkeren naar Jahweh, want Hijzelf heeft verscheurd, en Hij zal ons genezen. Hij slaat (= sloeg), en Hij zal ons verbinden.”

2 “Hij zal ons vanaf (= na) 2 dagen laten (her)leven, Hij zal ons op de 3^e dag laten opstaan, en wij zullen leven [voor zijn gezicht].”

Het volk Israël zal na eeuwen verdrukking en verstrooiing weer terugkeren naar de Almachtige. Het is grotendeels geestelijk dood, maar God zal het snel laten herleven. De opstanding van Christus na 2 dagen op de 3^e dag was zowel voor veel heidenen als Joden en Israëlieten het begin van het nieuwe verbond; het begin van het nieuwe leven!

⁴⁵ Tiglatpileser III (745 – 727) wordt hier koning Strijder genoemd, omdat hij streefde naar veel macht, en naar de uitbreiding van zijn rijk. Hij was een krachtdadige koning die van het Assyrische rijk een wereldmacht maakte.

3 “[En] Wij zullen (Hem) (er)kennen. Wij zullen (ernaar) jagen om Jahweh te (er)kennen. Zijn (op)komst (of Zijn uitgaan/vertrek) is (even) zeker (zo)als de morgenschemering (of de (vroeg) ochtend). [En] Hij zal (zo)als de (stort)regen naar (of voor) (= over) ons komen, (zo)als de late regen (= de lenteregen) de aarde (of het land) beregent (of nat maakt/bewatert/de vroege regen/herfstregen).”

De late regen valt in de maanden maart en april. Deze regen is nodig om het zaad te laten ontkiemen, en om het gewas te laten groeien, zodat het vrucht kan dragen. De komst van de regen in de lente is onzekerder, want er moet dan ook voldoende water vallen (vgl. Job 29:23, Spr.16:15). Als die regen niet of onvoldoende kwam, dan moest de bevolking honger lijden.

Israël zal ernaar jagen om de Here steeds beter te leren kennen, en Hij zal zijn volk weer zegenen. Hij zal komen als de lenteregen die nodig is om de aarde te voldoende nat te maken, zodat het gewas kan groeien en vrucht dragen. Zo zullen de bekeerde Joden en Israëlieten weer gezegend worden, en vrucht kunnen dragen.

3. Israëls straf en Gods liefde.

In het 3^e deel wordt gesproken over het vermoorden van al hun koningen (Hos.7:7, 8:4). Deze moorden vonden inderdaad plaats. Koning Zacharia (748 – 747) van het Tienstammenrijk werd door Sjaloom vermoord (2Kon.15:8-10). Sjaloom (747) werd zelf weer doodgeslagen door Menachem (2Kon.15:13,14). De wrede koning Menachem (747 – 736) werd opgevolgd door zijn zoon Pekachja (736 – 734) (2Kon.15:22). Hij werd door Pekach (734 – 732) om het leven gebracht (2Kon.15:23,25). Daarna werd koning Pekach weer door Hosea (731 – 722) vermoord (2Kon.15:30).

Menachem (745 – 727) en Pekachja (736 – 734) bleven trouwe vazalkoningen van Assyrië. In dit gedeelte wordt echter eveneens gesproken over het heulen met Egypte (Hos.7:11). Van koning Pekach (734 – 732) van het Tienstammenrijk Israël is bekend, dat hij in opstand kwam tegen Assyrië, en bondgenoten zocht om tegen koning Tiglatpileser III (745 – 727) te strijden. Het is zeer waarschijnlijk, dat ook Egypte is gevraagd om aan het verzet mee te doen.

Over de oorlog tussen koning Pekach en koning Resin (754 – 732) van Aram aan de ene kant en koning Achaz (732 – 727) van het Tweestammenrijk Juda aan de andere kant wordt niets vermeld (2Kon.16:5,6, 2Kron.28:5-8, Jes.7:1-7). Koning Pekach en Resin wilden met deze oorlog koning Achaz van Juda dwingen om met de anti-Assyrische coalitie mee te doen. Dat de profeet Hosea in dit gedeelte deze oorlog niet noemt, geeft aan, dat deze profetieën niet in die tijd zijn ontstaan.

Toen Hosea (731 – 722) aan de macht kwam, bleef hij eerst een trouwe vazalkoning van Assyrië. Hosea was echter geen betrouwbare partner (Hos.10:4). Later kwam hij met hulp van Egypte in opstand (2Kon.17:3,4). In die tijd was er echt sprake van verbonden sluiten met zowel Egypte als Assur (Hos.7:11). Hoogstwaarschijnlijk stamt dit gedeelte uit de tijd, dat de vazalkoning van Israël ontrouw werd aan de koning van Assyrië. In die tijd regeerde de Assyrische koning Tiglatpileser III (745 – 727),⁴⁶ en werd hij opgevolgd door Salmanassar V (727 – 722).⁴⁷

1. Israëls eigenzinnige dwaasheid.

Hoofdstuk 6:4-7:16

4 “Wat zal Ik met je doen, Efraïm? Wat zal Ik met je doen, Juda? Jullie goedgunstigheid is als een ochtendnevel; als vroege dauw die snel verdwijnt.”

5 “Daarom heb Ik ze door de profeten neergehakt, Ik heb ze neergeslagen door de woorden van mijn mond.” Uw oordelen zullen als het licht verdergaan.

6 “Ja, in goedgunstigheid heb Ik plezier, niet in offeren.” In de kennis van God, meer dan in brandoffers.

7 “Zij hebben echter zoals Adam het verbond met Mij geschonden. Daar hebben ze vradelijk tegenover Mij gehandeld.”

8 “Gilead is een gebied van misdadigers, het is vol bloedsporen.”

⁴⁶ In dit gedeelte wordt nog over een levende koning Jareb (= Strijder/Strever) gesproken (Hos.10:6). Koning Strijder was Tiglatpileser III (745 – 727) (vgl. Hos.5:13), omdat hij streefde naar veel macht, en naar gebiedsuitbreiding voor zijn Assyrische rijk. Hij was een krachtdadige koning die van zijn rijk een wereldmacht maakte.

⁴⁷ Later wordt in dit gedeelte Salmanassar V (727 – 722) als koning genoemd (Hos.10:14).

9 “Zoals een man van een roversbende op de loer ligt, is een priesterbende. Ze plegen moorden op de weg naar Sichem. Ja, ze hebben iets schandelijks gedaan.”

10 “In het huis van Israël heb Ik huiveringwekkende dingen gezien. Daar is hoererie van Efraïm. Israël heeft zich verontreinigd.”

11 “Toch Juda, is voor jou een oogst bestemd, wanneer Ik een ommekeer breng in de gevangenschap van mijn volk, als Ik Israël genees.”

1 “Efraïms onrecht en Samaria’s slechte daden worden openbaar, want zij hebben gelogen, en een dief dringt de huizen binnen, en een roversbende heeft buiten geplunderd.”

2 “Ze beseffen niet, dat Ik me al hun slechtheid heb herinnerd. Nu hebben hun daden hen omringd. Ik heb ze onder ogen gehad.”

3 “Met hun slechtheid maken ze de koning blij; met hun leugens de vorsten.”

4 “Ze plegen allemaal overspel. Het is als een brandende oven van een bakker die houdt met stoken en het kneden van deeg tot het rijzen ervan.”

5 “Op de feestdag van onze koning waren de vorsten ziek van de gloed van de wijn. Hij heeft met de spotters zijn hand uitgestrekt naar de wijn.”

6 “Nadat ze dichterbij waren gekomen, was hun hart als een oven. In hun hinderlaag heeft de hele nacht hun woede geslapen. ’s Morgens brandt die als een laaiend vuur.”

7 “Ze worden allemaal verhit als een oven, en zij verteren hun rechters. Al hun koningen zijn gevallen. Er is niemand onder hen die roept naar Mij.”

8 “Efraïm vermengt zich met andere volken. Efraïm is geworden als een koek die niet is omgekeerd.”

9 “Vreemdelingen hebben zijn kracht verteerd, en hijzelf beseft het niet. Ook heeft hij grijze haren ervan gekregen, en hijzelf beseft het niet.”

10 De hoogmoed van Israël getuigde tegen hem. Ze zijn niet teruggekeerd naar hun God Jahweh, en door dit alles hebben ze Hem niet gezocht.

11 “Efraïm is als een onnozele duif zonder hart. Ze roepen naar Egypte, ze gaan naar Assyrië.”

12 “Als ze gaan, zal Ik mijn klapnet over hen uitspreiden. Ik zal ze neerhalen, als vogels uit de lucht. Ik zal ze straffen, zoals ze op hun bijeenkomst hebben gehoord.”

13 “O wee voor hen, omdat ze van Mij zijn weggevlucht. Verwoesting zal voor hen zijn, omdat ze Mij zijn afgevallen. Ik echter, Ik wil ze bevrijden. Zij echter, zij hebben tegen Mij gelogen.”

14 “Ze roepen niet met hun hart tegen Mij, wanneer ze jammeren op hun bedden. Om koren en jonge wijn verwonden zij zich. Ze keren zich van Mij af.”

15 “Ik echter, Ik heb hun armen geoefend en sterk gemaakt, en zij beramen kwaad tegen Mij.”

16 “Ze keren terug naar nutteloosheid. Ze zijn als een bedrieglijke boog. Om hun verbolgen taal zullen hun vorsten vallen door het zwaard. Dit zal hun bespottung in het land Egypte zijn.”

4 “Wat zal Ik met je doen, Efraïm? Wat zal Ik met je doen, Juda? Jullie goedgunstigheid is als een ochtendnevel; als vroege dauw die (snel) verdwijnt.”

Als de zon opkomt, zijn de ochtendnevel en de dauw snel verdwenen. Zo was het eveneens met de liefde van heel Israël voor de Here.

5 “Daarom heb Ik (ze) door de profeten neergehakt, Ik heb ze neergeslagen door de woorden van mijn mond.” Uw oordelen zullen (als) het licht verdergaan.

6 “Ja, (of want/(om)dat) in goedgunstigheid heb Ik plezier, niet in offeren.” In de kennis van God, meer dan in brandoffers.

De Almachtige had ze al voortdurend door de profeten laten waarschuwen. Ook had Hij ze gestraft, maar ze luisterden er niet naar. Daarom zou het oordeel van Jahweh doorgaan, zoals het licht de duisternis verdrijft.

God wil niet alleen met offers tevreden worden gesteld (Ps.40:7, 51:18,19, Hebr.10:5,7). We moeten in de eerste plaats Hem liefhebben boven alles, en onze naaste als onszelf (Deut.6:5, 7:9, 10:12, 11:1, Joz.22:5, 1Sam.15:22, Jes.1:11-17, Mi.6:8, Luk.10:27). De hemelse Vader wil, dat zijn kinderen Hem persoonlijk goed kennen. Hij wil een levende relatie met mensen die van Hem houden. Hij wil bovendien, dat zijn dienaren van elkaar houden (Ef.4:32, Kol.3:12,13, 1Joh.4:20,21). Voor offers zonder liefde heeft de Here geen belangstelling.

7 “Zij hebben echter (zo)als (de plaats) Adam het verbond (met Mij) geschonden.⁴⁸ Daar hebben ze verraderlijk met (of in) (= tegenover) Mij gehandeld.”

Evenals Betel, Sichem en Dan was Adam gewoon een woonplaats. Het lag ten oosten van de Jordaan bij de plek waar de rivier de Jabbok in de Jordaan stroomt (vgl. Joz.3:16). Wat in Adam precies is gebeurd, weten we niet.

8 “Gilead is een gebied van misdadigers, het is vol bloedsporen.”

Gilead was het gebied dat aan de oostkant van de Jordaan aan weerszijden van de Jabbok lag (vgl. Joz.13:24-31). Het bleek een gebied met veel moordenaars te zijn. Waarschijnlijk gaat het hier over de machtsovername van Pekach (734 – 732). Toen hij met een staatsgreep vazalkoning Pekachja (736 – 734) vermoordde, deed hij dat met hulp van 50 Gileadieten (2Kon.15:25).

9 “(Zo)als een man van een roversbende op de loer ligt, is een priesterbende (of een gezelschap van priesters). Ze plegen moorden (op) de weg van (= naar) Sichem. Ja, (of (om)-dat/want) ze hebben iets schandelijks (of misdadigs) gedaan.”

De stad Sichem, het huidige Nablus, lag in het gebied van de stam Efraïm tussen de bergen Ebal en Gerizim. Bij de weg naar Sichem pleegden de onwettig aangestelde priesters blijkbaar roofovervallen, waarbij ze moordpartijen niet schuwden.

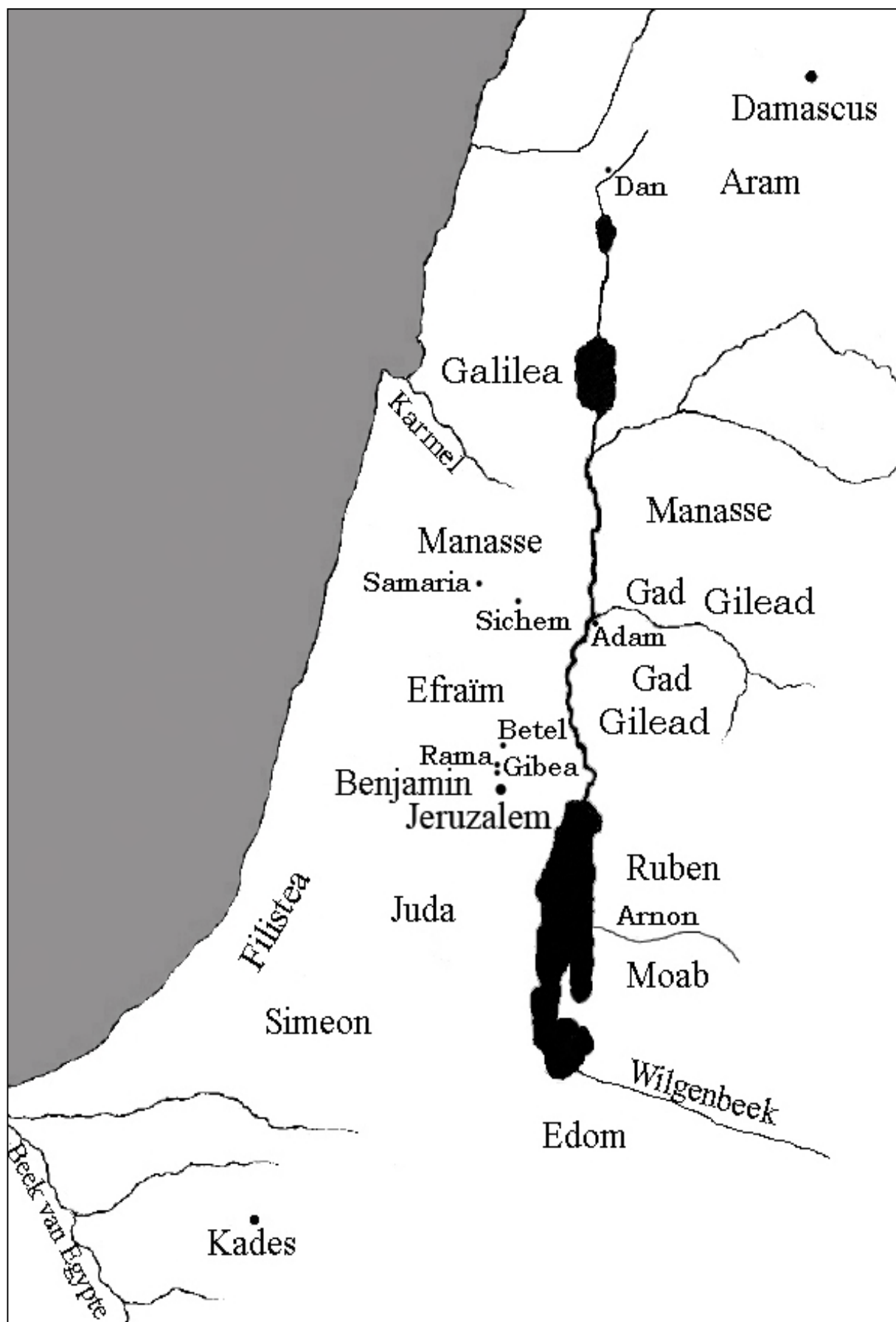
10 “In het huis van Israël heb Ik huiveringwekkende dingen gezien. Daar is hoererij van Efraïm. Israël heeft zich verontreinigd.”

Met het huis van Israël en Efraïm wordt hier het Tienstammenrijk bedoeld.

11 “Toch (of Echter/Jazeker/Ook/Zelfs) Juda, is voor jou een oogst bestemd, met (of door/in) mijn omkeren (of mijn terugkeren) van (= ..., wanneer Ik een ommekeer (of een terugkeer) breng in) de gevangenschap van mijn volk, als mijn genezen van (of voor) Israël (= ..., als Ik Israël genees).”⁴⁹

⁴⁸ Dit heeft dus niets met de erfzonde van de eerste mens Adam te maken, zoals wel eens wordt gedacht.

⁴⁹ Het begin van het 1^e vers van hoofdstuk 7 past beter bij het slot van hoofdstuk 6. Daarom is het daarbij gezet. Zie hiervoor ook Ridderbos J., Korte Verklaring, De kleine profeten, deel 1, Hosea - Amos, 4^e druk, z.j., pag. 77.

Toch blijft de positie van de stam Juda anders, dan die van de rest van Israël. Als God een einde zou maken aan de gevangenschap van zijn volk, en Israël zou genezen, dan is er voor Juda een oogst bestemd. Jahweh zou en zal de vervallen hut van David weer oprichten (Am.9:11).

Na de ballingschap was het vooral de stam Juda die terugkeerde naar het heilige land. Uit die stam werd de Messias Jezus geboren. Op grond van zijn offer aan het kruis zullen alle Joden, Israëlieten en heidenen die de Here dienen, worden gered.

Als de Almachtige aan de diaspora van de Joden definitief een einde zal maken, en heel *Israël zal genezen*, dan zullen de mensen van Gods volk terugkeren naar het beloofde land. Jezus de Gezalfde, de grote zoon van David, zal hun koning worden. Hem zullen ze gaan dienen en gehoorzamen (Ezech.37:22-25, Hos.3:5, 14:5). Voor de Verlosser uit de stam van Juda is dankzij zijn lijden en sterven een grote oogst van gelovige Joden, Israëlieten en heidenen weggelegd. *Als aan de gevangenschap van het volk van de Here definitief een einde zal komen, en Hij Israël zal genezen*, zal de grote oogst voor de stam Juda worden binnengehaald.

1 “Efraïms onrecht (of misdaad/ongerechtigheid) en Samaria’s slechtheden (= slechte daden) word(en) openbaar, want zij hebben gelogen, en een dief komt (= dringt) (de huizen) binnen, en een (rovers)bende heeft [in] buiten geplunderd (of afgestroopt).”

Hier gaat het over het Tienstammenrijk met Samaria als hoofdstad.

2 “[En] ze zeggen niet tegen (of tot) hun hart (= ze beseffen niet), (dat) Ik me al hun slechtheid heb herinnerd. Nu hebben hun daden hen omringd (of omsingeld). Ze zijn voor mijn gezicht geweest. (= Ik heb ze onder ogen gehad.)”

3 “Met hun slechtheid maken ze de koning blij; met hun leugens de vorsten.”

Uit het vervolg blijkt, dat ze hun koning en vorsten bedrogen met allerlei intriges en samenzweringen. Regelmatig werden koningen vermoord. Koning Zacharia (748 – 747) werd door Sjaloom (747) doodgeslagen (2Kon.15:8-10). Sjaloom (747) werd een maand later zelf weer om het leven gebracht door Menachem (747 – 736) (2Kon.15:13,14). Pekachja (736 – 734) een zoon van Menachem werd door Pekach (734 – 732) gedood (2Kon.15:23,25). Daarna werd koning Pekach weer door Hosea (731 – 722) vermoord (2Kon.15:30, v.7).

4 “Ze plegen allemaal overspel. (Het is) (zo)als een brandende oven van(uit) een bakker die ophoudt (met/te) stoken van(uit) (= en/met) het kneden van deeg tot(dat) het rijzen (of verzuren) ervan.”

5 “(Op) de (feest)dag van onze koning waren de vorsten ziek van de gloed van de wijn. Hij heeft met de spotters zijn hand uitgestrekt (naar de wijn).”

De feestdag van de koning was zijn verjaardag, of de dag van het jaar, dat hij op de troon kwam. Op die feestdagen werd er flink gedronken.

6 “(Na)dat (of omdat/want) ze dichterbij waren gekomen, was hun hart als een oven. In hun hinderlaag heeft de hele nacht hun woede geslapen. ’s Morgens brandt die als vuur van een vlam (als een (laaiend/vlammend) vuur).”

7 “Ze worden allemaal verhit als een oven, en zij verteren hun rechters. Al hun koningen zijn gevallen. Er is niemand onder hen (die) roept naar Mij.”

Blijkbaar werden er niet alleen koningen (vgl. v.3), maar ook rechters vermoord. Rechters spraken niet alleen recht, maar hielden zich eveneens bezig met het besturen van een gebied of een stad.

8 “Efraïm vermengt zich met andere volken. Efraïm is geworden als een koek die niet is omgekeerd.”

Het Tienstammenrijk Efraïm had de cultuur en afgoderij van andere volken overgenomen. Daardoor was het ernstig verzwakt.

Een koek die niet is omgekeerd, deugt niet. Aan de ene kant is die niet gaar, en aan de andere kant verbrand. Zo'n koek is waardeloos, en kan alleen maar worden weggegooid.

9 “Vreemdelingen hebben zijn kracht verteerd, en hijzelf beseft (of weet) (het) niet. Ook heeft hij grijze haren (ervan) gekregen, en hijzelf beseft (of weet) (het) niet.”

Efraïm zocht hulp bij vreemden, maar die vreemden verteerden de kracht van het Tienstammenrijk. Koning Menachem (745 – 727) onderwierp zich aan de Assyrische koning Tiglatpileser III (745 – 727), maar het hielp niet. Het leverde alleen de verplichting op om veel belasting betalen (2Kon.15:19,20).

Vazalkoning Pekach (734 – 732) kwam in opstand tegen Assyrië. Hij zocht daarom bondgenoten om tegen koning Tiglatpileser III (745 – 727) te strijden. Het is zeer waarschijnlijk, dat daarbij Egypte is gevraagd om aan het verzet mee te doen. De Assyrische koning veroverde daarop het Tienstammenrijk Israël. Voor straf werden de stammen in het noorden en ten oosten van de Jordaan naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.15:29, 1Kron.5:26). Koning Pekach werd door Hosea vermoord. Over het gedeelte dat van het Tienstammenrijk overbleef, werd Hosea (731 – 722) een vazalkoning van het Assyrische rijk (2Kon.15:30).

Later zocht koning Hosea (731 – 722) ook hulp bij Egypte, maar dat zou alleen nog meer ellende opleveren (2Kon.17:3-6).

De grijze haren duiden op ouderdom en zwakte. Het was duidelijk, dat het helemaal verkeerd ging, maar het overgrote deel van het volk was met blindheid geslagen.

10 De hoogmoed van Israël getuigde (of antwoordde) in zijn gezicht (= tegen hem). [En] ze zijn niet teruggekeerd naar (of Ze hebben zich niet bekeerd tot) hun God Jahweh, en door (of in/met) dit alles hebben ze Hem niet gezocht.

11 “Efraïm is als een onnozele duif zonder hart (= zonder verstand). Ze roepen naar Egypte, ze gaan naar Assyrië.”

Koning Pekach (734 – 732) zocht bij zijn opstand tegen Assyrië hulp bij Egypte. Dat liep verkeerd af. Toen koning Hosea (731 – 722) aan de macht kwam, bleef hij eerst een trouwe vazalkoning van Assyrië. Later kwam hij met hulp van Egypte in opstand (2Kon.17:3,4). Dat zou eveneens verkeerd aflopen.

Het is vooral dwaas, dat de koningen van het Tienstammenrijk de hulp bij mensen en grootmachten zochten, en niet op de Here vertrouwden.

12 “Als ze gaan, zal Ik mijn (klap)net over hen uitspreiden. Ik zal ze neerhalen, als vogels uit de lucht. Ik zal ze straffen, (zo)als het bericht (of de boodschap/het gehoorde) van (of tegen/naar/voor) (= op) hun bijeenkomst (of hun vergadering) (= zoals ze op hun bijeenkomst hebben gehoord).”

Het klapnet is een groot net om vogels te vangen met behulp van voer of een lokvogel. Vogels die nog opvliegen, worden door het net neergehaald. Zoals vogels blind voor het gevaar het net invliegen, zo ging het volk zijn ondergang tegemoet.

De Israëlieten konden in hun bijeenkomsten waar de wet werd voorgelezen, de straffen horen, waarmee God gedreigd had als ze voortdurend niet naar Hem wilden luisteren (Lev.26:14-39, Deut.28:15-68, b.v. 2Kron.17:7-9, Neh.8:8,9).

Omdat de vazalkoning Hosea (731 – 722) tegen Assyrië in opstand kwam, en daarvoor hulp bij Egypte zocht, veroverde koning Salmanassar V (727 – 722) het Tienstammenrijk, en omringelde hij de hoofdstad Samaria. Na een beleg van 3 jaren werd de stad ingenomen door zijn opvolger Sargon II (722 – 705). Bijna de hele bevolking van Israël werd naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.17:4-6).

13 “O wee voor hen, (om)dat (of want) ze van Mij zijn (weg)gevlucht. Verwoesting zal voor hen zijn, (om)dat (of want) ze [in] Mij zijn afgefallen (of ze in (= tegen) Mij hebben overtreden). En Ik, (= Ik echter,) Ik wil ze bevrijden. En zij, (= Zij echter,) zij hebben tegen (of over/om(trent) Mij gelogen.”

De Israëlieten roepen in hun nood wel God aan, maar in werkelijkheid vertrouwen ze niet op Hem. Ze zoeken hulp bij de koningen van de wereldmachten.

14 “Ze roepen (of schreeuwen) niet (om hulp) met hun hart (= oprecht) tegen (of naar) Mij, wanneer (of als/(om)dat/want) ze jammeren (of klagen/huilen) op hun bedden (of rustbanken). Om (wille van) (of Over/Op) koren en most (= jonge wijn) verwonden zij zich (of snijden zij zich/takelen zij zich toe).⁵⁰ Ze kijken (of vertrekken) (= keren zich) in (of onder/met) (= van) Mij (af).”

Ze houden helemaal niet van Jahweh. Ze willen alleen maar koren en most. Brood was hun dagelijks eten, en bij het brood was het de gewoonte om jonge wijn te drinken (Gen.27:28,37, Num.18:12, Deut.7:13, 11:14, Jer.31:12, enz.). Het was vaak zuiverder dan water, en werd eveneens door kinderen gedronken.⁵¹ Ze wilden dus alleen maar hun dagelijks eten en drinken hebben.

Om dat dagelijks eten en drinken te krijgen takelden ze zichzelf toe. Er waren blijkbaar Israëlieten die zichzelf verwondden om het medelijden van de Almachtige op te wekken. Dat was een heidense gewoonte (1Kon.18:25-28, Jer.47:5, vgl. Jer.16:6, 41:5). Het had en heeft met echte liefde niets te maken. Ook daarmee keerden ze zich van de Here af.

15 “En Ik (= Ik echter,) Ik heb hun armen geoefend en sterk gemaakt, en zij beramen kwaad tegen Mij.”

God had ze tot in de tijd van koning Jerobeam II (783 – 748) overwinningen gegeven op hun vijanden (2Kon.14:25-27). In plaats van dankbaar te zijn, gingen ze de afgoden dienen, en hun naaste slecht behandelen.

16 “Ze keren terug (of om) naar nutteloosheid (of niets/niemand).⁵² Ze zijn als een driedrieglijke boog (= een boog zonder spankracht) (Ps.78:57^b). Vanwege (of Van(uit)) (= Om) de verbolgenheid (of de boosheid/verontwaardiging) van hun taal (of hun tong) (= hun verbolgen (of boze) taal) zullen hun vorsten vallen door (of met/in) het zwaard. Dit zal hun bespotting (of hun hoon) in het land Egypte zijn.”

⁵⁰ In sommige (Masoretische) Hebreeuwse handschriften staat *Om (wille van) (of Over/Op) koren en most (= jonge wijn) scholen ze samen (of komen ze samen/maken ze moeilijkheden/maken ze ruzie)*.

De tekst *Om (wille van) (of Over/Op) koren en most (= jonge wijn) verwonden zij zich (of takelen zij zich toe)* is gekozen op grond van de Griekse handschriften, en 12 Hebreeuwse handschriften.

Zie ook Ridderbos J., Korte verklaring, De kleine profeten, deel 1, Hosea - Amos, 4^e druk, z.j., pag. 82. Dit gedeelte is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

⁵¹ Hierbij kan men ook denken aan het Heilig Avondmaal.

⁵² De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *Ze keren niet terug (of om) naar omhoog (of boven)*. Je naar boven keren zegt niets. Ze aanbaden ook wel de zon, de maan en de sterren. Bovendien past deze vertaling niet in het tekstverband, en heeft het taalkundige bezwaren. Daarom is op grond van de Griekse en Syrische handschriften voor de weergave *Ze keren terug (of om) naar nutteloosheid (of niets/niemand)* gekozen.

Zie ook Ridderbos J., Korte Verklaring, De kleine profeten, deel 1, Hosea - Amos, 4^e druk, z.j., pag. 82. Dit gedeelte is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

Op koningen van wereldmachten en/of op afgoden vertrouwen, is nutteloos.

Met een boog zonder spankracht kan je geen pijlen schieten. Zo'n boog is waardeloos in de strijd. Als je denkt die boog te kunnen gebruiken, kom je bedrogen uit.

Verreweg de meeste Israëlieten gedroegen zich slecht tegenover de Here en de mensen. Hij hielp hen steeds, maar ze vergolden Hem goed met kwaad. Ze deden, alsof ze de hemelse Vader wilden dienen, maar hielden niet van Hem (v.13-15). Ook bedrogen ze de koningen van de grootmachten van die tijd. Omdat sommige koningen van het Tienstammenrijk op een huichelachtige manier verbonden sloten met Assyrië en Egypte, en zich niet trouw aan hun afspraken hielden, zouden ze vallen door het zwaard. Israël zou met dit slechte en onbetrouwbare gedrag helemaal door de mand vallen. Het zou met de ballingschap in Assyrië eindigen. Daarmee zou in Egypte de spot worden gedreven.

2. Wie wind zaait, zal storm oogsten.

Hoofdstuk 8

1 “Zet een ramshoorn tegen je mond, als een arend zweeft boven het huis van Jahweh, omdat ze mijn verbond hebben overtreden, en ze tegen mijn wet hebben gezondigd.”

2 “Tegen Mij zullen ze roepen: “Mijn God! Wij, Israël, kennen U.”

3 “Israël wijst het goede af. Een vijand zal hem achtervolgen.”

4 “Ze hebben koningen aangesteld, maar het was niet vanuit Mij. Ze hebben vorsten aangesteld, maar Ik heb het niet erkend. Van hun zilver en hun goud hebben ze afgodsbeelden voor zichzelf gemaakt, zodat dit alles zal worden uitgeroeid.”

5 Hij heeft jouw stierkalf verstoten, Samaria. “Mijn woede is tegen hen ontstoken. Hoe lang zullen ze niet tot zuiverheid in staat zijn?”

6 Ja, het komt uit Israël. Een ambachtsman heeft het gemaakt, en een god is het niet. Nee, het stierkalf van Samaria zal worden versplinterd,

7 want wind zaaien ze, en storm zullen ze oogsten. Geen halm komt op. Wat nog uitspruit, geeft geen meel. Als het al meel zou geven, dan zouden vreemden het verslinden.

8 Israël is verslonden. Nu zijn ze onder de heidenvolken geworden als een ding. Men heeft er geen genoeg aan,

9 want zijzelf zijn naar Assur gegaan. Een wilde ezel zondert zichzelf af. Die van Efraïm hebben liefhebbers gehuurd voor seksuele gunsten.

10 “Jazeker, omdat zij seksuele gunsten huren onder de heidenvolken, zal Ik hen nu inkorten, en ze zullen te klein in aantal beginnen voor het dragen van de last van een koning en vorsten,

11 want Efraïm heeft veel altaren gebouwd om te zondigen. Altaren zijn er voor hem geweest om te zondigen.”

12 “Ik schrijf aan hem mijn wetten zo vaak voor. Ze zijn beschouwd als iets vreemds.”

13 “Mijn slachtoffers en mijn offergaven offeren zij. Vlees aten ze.” Jahweh heeft ze niet aangenomen. Nu herinnert Hij zich hun misdaden, en Hij zal hun zonden vergelden. Ze zullen naar Egypte terugkeren.

14 “Israël vergat zijn Maker. Hij bouwde grote huizen, en Juda heeft de vestingsteden talrijk gemaakt. Ik zal vuur in zijn steden werpen. Het zal zijn kastelen verteren.”

1 “(Zet) een (rams)hoorn tegen (of op/tegen) je mond (of je gehemelte), als een arend (of een gier) is (= zweeft) boven het huis van Jahweh, omdat ze mijn verbond hebben overtreden, en ze tegen mijn wet zijn afgevallen (of hebben overtreden) (= hebben gezondigd).”

Oorspronkelijk was het een hoorn van een rund of een ram. Bij dreigend gevaar werd er op de hoorn geblazen om de mensen te alarmeren (vgl. Joël 2:1, Am.3:6). Dit gebeurde vooral bij het naderen van vijandelijke legers (Ezech.33:3-6).

Als een arend boven hen zweefde, dan hing het gevaar in de lucht. Die arend was in dat geval gereed om zich neer te storten op zijn prooi (vgl. Deut.28:49). Het lijkt er sterk op, de vijand Assyrië klaar stond om met de aanval te beginnen.

Het huis van Jahweh stond niet in het Tienstammenrijk. De tempel stond in Jeruzalem; de hoofdstad van het Tweestammenrijk Juda. Het huis van Jahweh was zeker niet het heiligdom

in Betel in het zuiden van het Tienstammenrijk, want daar werd de Almachtige via de kalverendienst vereerd. Dat was voor Hem een gruwel. Met *huis* werd vaak ook iemands huisgezin aangeduid met allen die daarbij hoorden (Gen.7:1, 12:1,17, 14:14, 15:2, enz.). Het huis(gezin) van Jahweh was en is zijn volk, en iedereen die daarbij hoorde en hoort.

2 “Tegen (of Tot/Naar) Mij zullen ze roepen: “Mijn God! Wij, Israël, kennen U.”

Ze zouden opeens doen, alsof de Here nog hun God was. Ze zouden ervaren, dat dit niet meer het geval was. Op lippendienst en offers zonder echte liefde zat en zit Hij niet te wachten.

3 “Israël wijst het goede af. Een vijand zal hem achtervolgen.”

Jahweh is goed. Zijn wetten, die Israël afwees, zijn eveneens goed. Die wetten hielden de maatschappij stabiel en gezond.⁵³

4 “Ze hebben koningen aangesteld (of gemaakt/koningen laten regeren), en (= maar) (het) was niet (van)uit (of van(wege)) Mij. Ze hebben vorsten aangesteld (of gemaakt/vorsten laten regeren), en (= maar) Ik heb (het) niet (er)kend (of geweten). Van hun zilver en hun goud hebben ze afgod(sbeeld)en (of beelden) voor zichzelf gemaakt, zodat het (of hij) (= zodat dit alles) zal worden afgesneden (= uitgeroeid).”

Alleen het koningshuis van Jerobeam I (932 – 911), en van Jehu (842 – 814) was door de hemelse Vader aangesteld (1Kon.11:30-33, 2Kon.9). Alle koningen van de andere dynastieën hadden zichzelf opgeworpen, en het volk had zich erbij neergelegd. God stond daarbuiten. Doordat het koningshuis van Jerobeam I en dat van Jehu de Almachtige niet dienden, zoals Hij dat wilde, ondergroeven ze hun eigen gezag. Daardoor kwam ook een einde aan die wettige koningshuizen (Hos.1:4).

Verreweg de meeste Israëlieten dienden afgoden zoals de stierkalveren en allerlei Baäls (= Heren, echtgenoten), en ze erkenden onwettige koningen. Hun koningen, hun goud en zilver, en hun afgoden zouden ze allemaal kwijtraken. Het zou leiden tot hun ondergang.

5 Hij (= God) heeft jouw (stier)kalf verstoten (of verworpen/veracht), Samaria. “Mijn woede (= De woede van God) is in (= tegen) hen (= de Israëlieten) ontstoken (of ontvlamd/ontbrand). Hoe lang zullen ze niet tot zuiverheid (of reinheid/onschuld) in staat zijn?”

De kalveren stonden in Betel en Dan (1Kon.12:28-30), en niet in Samaria. Deze stad wordt als hoofdstad aangesproken over de stierkalveren op het grondgebied van het Tienstammenrijk.

6 Ja, (of want/(om)dat) (van)uit Israël [en] is (= komt) het (of hij) (= het stierkalf). Een ambachtsman heeft het (of hem) gemaakt, en een god is het niet. Ja, (of want/(om)dat) (= Nee,) het (stier)kalf van Samaria zal splinters (of spaanders/brokstukken) worden (of zijn) (= zal worden versplinterd),

7 want wind (of adem/Geest) zaaien ze, en storm zullen ze oogsten (vgl. Gal.6:7,8). Geen halm komt op. Wat nog uitspruit, geeft geen meel. Als het al meel zou geven, dan zouden vreemden het verslinden.

Net als het gouden stierkalf bij de Sinaï zouden de 2 stierkalveren in het Tienstammenrijk worden verpulverd (Ex.32:20, Deut.9:21).

⁵³ In veel gevallen gold dat heel letterlijk. Het was bijvoorbeeld erg gezond om van een geslacht dier het vet, de lever en de nieren niet te eten (Ex.29:13, Lev.3:16, 4:19,26,31,35, 6:12, enz.). Ook door de goede hygiëne bleven de Joden veel langer leven dan de heidenen (Lev.15, Num.5:2,3, 31:17-24, Deut.21:10-14, 23:13). Zie hiervoor Hobrink B., *Moderne Wetenschap in de Bijbel*, 6^e druk, Hoornaar, 2005.

Wind is het beeld van nietigheid en nutteloosheid (Pr.1:14,17, 2:11,17,26, enz.). Zonder God is alles zinloos. Alleen Hij laat alles groeien. Zonder de Here gaat het nooit lukken.

8 Israël is verslonden (geworden). Nu zijn ze onder (of door/in/met) de (heiden)volken geworden als een ding (of een (gebruiks)voorwerp/vat/gereedschap). Er is geen genoeg (of plezier/welgefallen) in (= aan) hem (= Men heeft er geen genoeg aan),

9 want (of (om)dat/Ja,) zijzelf (= Israëlieten) zijn (naar) Assur (op)gegaan (of (op)getrokken). Een wilde ezel is van (of voor) hem (= zichzelf) afgezonderd (of alleen) (= Een wilde ezel zondert zichzelf af). (Die van) Efraïm hebben liefhebbers (of minnaars) gehoord (voor seksuele gunsten).

Een wilde ezel is schuw, vooral als er gevaar dreigt, maar Efraïm (= het Tienstammenrijk Israël) ging zijn gevaar tegemoet, doordat de leiding van het volk naar Assur is gegaan. Zo kon Efraïm van een wilde ezel nog iets leren.

De Israëlieten waren en zijn het volk van Jahweh. Ze moesten en moeten Hem trouw blijven, en hun hulp bij Hem zoeken. Ze waren echter ontrouw, en zochten hun bescherming bij heidenvolken en bij hun afgoden.

10 Jazeker, (of Zelfs/Ook) (om)dat (of want) zij (seksuele gunsten) huren onder (of in/met) de (heiden)volken, zal Ik hen nu inkorten (of innemen/wegnemen/vergaderen/bijeen brengen), en ze zullen (te) klein (of gering/weinig) (in aantal) beginnen van(uit) (of vanwege) (= voor) (het dragen van) de last (of de schatting/belasting/het dragen) van een koning (en) vorsten,

11 want (of (om)dat/Ja,) Efraïm heeft altaren talrijk gemaakt (of (uitermate) vermeerderd) (= heeft veel altaren gebouwd) om te zondigen. Altaren zijn (er) voor hem (geweest) (of zijn voor hem (geworden/opgericht (geworden)/tot stand gekomen)) om te zondigen.”

In Israël mocht er maar op één plaats worden geofferd (Deut.12:2-6). In plaats daarvan bouwde men in het Tienstammenrijk een heleboel altaren.

Het aantal mensen dat in het heilige land zou blijven wonen, zou niet in staat zijn om een koning aan te stellen. Daar zouden die mensen de macht en middelen niet voor hebben. Toen het Tienstammenrijk in ballingschap werd gevoerd, bleven er inderdaad maar heel weinig mensen achter. Na de wegvoering naar Assyrië heeft er nooit meer een eigen koning in het Tienstammenrijk geregeerd.

12 “Ik schrijf aan (of voor) hem (= Efraïm) mijn wetten (zo) vaak (of menigmaal/overvloedig) voor. Ze zijn beschouwd (of geacht) (zo)als (iets) vreemd(s).”

13 “Mijn (slacht)offer(s) (en) mijn (offer)gave(n) offeren zij. Vlees aten ze.” Jahweh heeft ze (= de offers) niet aangenomen (of Jahweh heeft er geen plezier (of genoeg) in (of aan) gehad). Nu herinnert Hij zich hun misdaden (hun ongerechtigheden), en Hij zal hun zonden vergelden (of straffen). Ze zullen naar Egypte terugkeren.

Van het vlees van een beweegoffer mochten de priesters eten (Ex.29:24-27, Lev.7:30-35, 10:14,15, 23:20). De onwettige priesters in het Tienstammenrijk mochten dit vlees natuurlijk niet eten, maar ze deden dit wel. Het lijkt erop, dat ook anderen van dit vlees aten. Zogenaamd waren het offers voor de Here, maar in werkelijkheid waren het gewoon vleesmaaltijden. God wilde al niet met offers zonder liefde tevreden worden gesteld (Ps.40:7, 51:18,19, Jes.1:11,13, Hos.6:6, Hebr.10:5,7). Van deze eetoffers moest Hij dus helemaal niets hebben.

Bij de wegvoering naar Assyrië en later bij de deportatie naar Babel zijn veel Israëlieten en Judeeërs naar Egypte gevlucht (2Kon.25:26, Jer.43:5-7, vgl. Deut.28:68).

14 “Israël vergat zijn Maker. Hij bouwde grote huizen (of paleizen/tempels), en Juda heeft de vestingsteden talrijk gemaakt (of vermeerderd). Ik zal vuur in zijn steden werpen. Het (of Zij) zal haar (= zijn) kastelen (of burchten/paleizen) verteren (of verslinden/(op)eten).”

De Almachtige zou aan de Israëlieten laten zien, dat alleen het vertrouwen op eigen kracht niets waard is. De rijkdom met grote huizen, de verdedigingskracht van ommuurde steden en kastelen zouden door vuur vergaan.

Ook deze profetie is volledig in vervulling gegaan. Toen de koning van Assyrië het Tienstammenrijk veroverde, werden veel muren afgebroken, en de huizen en steden in brand gestoken.

3. Efraïms ballingschap.

Hoofdstuk 9:1-9

1 “Wees maar niet zo vrolijk, Israëel. Juich niet zoals de volken, want je hebt overspel bedreven tegen je God. Je hebt van hoerenloon gehouden op alle dorsvloeren, waar graan wordt gedorst.”

2 Dorsvloer en perskuip zullen hen niet voeden, en de jonge wijn zal onder hen teleurstellen.

3 Ze zullen niet blijven in het land van Jahweh. Efraïm zal terugkeren naar Egypte. In Assur zullen ze eten, wat onrein is.

4 Ze zullen voor Jahweh geen wijnoffers uitgieten, en ze zullen voor Hem niet aangenaam zijn. Hun offers zullen als rouwbrood voor hen zijn. Al zijn eters zullen zich verontreinigen, want hun brood zal voor henzelf zijn. Het zal niet in het huis van Jahweh komen.

5 Wat zullen jullie doen op een hoogtijdag, en op een feestdag van Jahweh?

6 Ja zie, om de verwoesting van het land gaan ze weg. Egypte zal hen verzamelen. Memfis zal hen begraven. Begeerte zal er naar hun zilvergeld zijn. Dorens zullen hen in bezit nemen. Distels zullen in hun tenten zijn.

7 De dagen van de vergelding zijn gekomen. De dagen van de afrekening zijn gekomen. Israëel zal het ervaren. De profeet was dwaas. De man van de Geest was gek. Om de overloed van jouw ongerechtigheid zal de vijandschap overvloedig zijn.

8 Een wachter van Efraïm is een profeet van mijn God. De strik van een vogelvangster is op al zijn wegen. Vijandschap is zelfs in het huis van zijn God.

9 Ze hebben even slecht gedaan, als in de dagen van Gibeon. Hij zal hun onrecht zich herinneren. Hij zal hun zonden vergelden.

1 “Wees (maar) niet (zo) vrolijk, Israëel. Juich niet (zo)als de volken, want je hebt overspel bedreven [van(daan) (of vanaf)] tegen je God. Je hebt van hoerenloon gehouden op alle dorsvloeren van graan (of koren) (= dorsvloeren, waar graan (of koren) wordt gedorst).”

Blijkbaar was er sprake van een (oogst)feest, want de Israëlieten waren vrolijk. De profeet Hosea zei echter, dat er geen enkele reden was om te juichen; zeker niet zoals de heidenen dat deden tot eer van hun afgoden. Door de afgodendienst hebben de meeste mensen in het Tienstammenrijk de Here de rug toegekeerd.

De dorstvloeren lagen meestal op hooggelegen plaatsen, waar de wind vrij spel heeft. Daar kon goed worden gewand.⁵⁴ Die dorstvloeren waren eveneens geschikt voor plechtige bijeenkomsten (1Kon.22:10). Op de hooggelegen plaatsen werd helaas vaak aan de afgoden geofferd (1Kon.14:23, 2Kon.17:10, Jer.2:20^b, Ezech.6:13, 20:28).

2 Dorsvloer en perskuip zal (= zullen) hen niet voeden (of hoeden/weiden), en de most (= de jonge wijn) zal onder (of in) hen⁵⁵ teleurstellen (of bedriegen/falen).

Zoals de dorsvloer er was om de graankorrels open te maken, zo was de perskuip er om de druiven (of olijven) te pletten (Jes.5:2, 16:10, Jer.48:33, Joël 2:24, 3:13, Op.14:19, 19:15^b).

⁵⁴ Bij wannen wordt geoogst graan of een ander gewas omhoog gegooid, of van een hoogte neergegooid op een plaats waar veel wind is, zodat het kaf of ander afval kan worden weggeblazen.

⁵⁵ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *haar*. Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is voor *hen* gekozen. (In de Dode Zee-rollen is dit gedeelte verloren gegaan.)

Voor straf zou God ervoor zorgen, dat de oogst zou tegenvallen.

3 Ze zullen niet blijven in het land van Jahweh. Efraïm zal terugkeren naar Egypte. In Assur zullen ze eten, wat onrein is.

Ze zouden niet in het heilige land mogen blijven. Veel Israëlieten zouden naar Egypte vluchten, (vgl. Hos.8:13) en de meesten zouden naar Assyrië worden gedeporteerd. Ze zouden gaan naar de landen, waarop ze afwisselend hun vertrouwen stelden.

In Assyrië zou lang niet altijd rein voedsel beschikbaar zijn. Omdat bijvoorbeeld de eerstelingen niet meer in het huis van de Here konden worden gebracht (Lev.23:10-14, Deut.26:1-11), zou het dagelijks brood onrein zijn. Om in leven te blijven zouden ze dus onreine kost moeten eten.

4 Ze zullen voor Jahweh geen wijn(offers) uitgieten, en ze (= de wijnooffers) zullen voor Hem niet aangenaam zijn. Hun (slacht)offers zullen als brood voor rouwende(mense(n) (= als rouwbrood) voor hen zijn. Al zijn eters zullen zich verontreinigen, want hun brood zal voor hun ziel (= voor henzelf) zijn. Het (of Hij) zal niet in het huis van Jahweh komen.

Ook voor de uitwendige ceremoniële plechtigheden zou geen ruimte meer zijn. Ze konden de Almachtige niet meer zogenaamd blij maken met hun liefdeloze offers.

Het rouwbrood werd bij een dode gegeten (vgl. Deut.26:14, Jer.16:7). Het was onrein, omdat een dode met zijn huis onrein was. Ieder die daar kwam om te rouwen, was gedurende 7 dagen onrein (Num.19:14). In de ballingschap zouden de Israëlieten wel onrein brood moeten eten om hun honger te stillen.

Omdat rouwbrood onrein was, mocht het niet zoals bij de eerstelingen in het huis van de Here worden gebracht.

5 Wat zullen jullie doen voor (= op) een hoogtijdag, en voor (= op) een feestdag van Jahweh?

6 Ja zie, om de verwoesting (van het land) gaan ze (weg). Egypte zal hen verzamelen. Memfis zal hen begraven. Begeerte (of Verlangen) zal (er) naar hun zilver(geld) zijn. Doren(s) zal (= zullen) hen in bezit nemen (of hen erfelijke bezitten). Distel(s) zullen in hun tenten zijn.

Bij de wegvoering naar Assyrië en later bij de deportatie naar Babel zijn veel Israëlieten en Judeeërs naar Egypte gevlucht (2Kon.25:26, Jer.43:5-7, Hos.8:13, vgl. Deut.28:68).

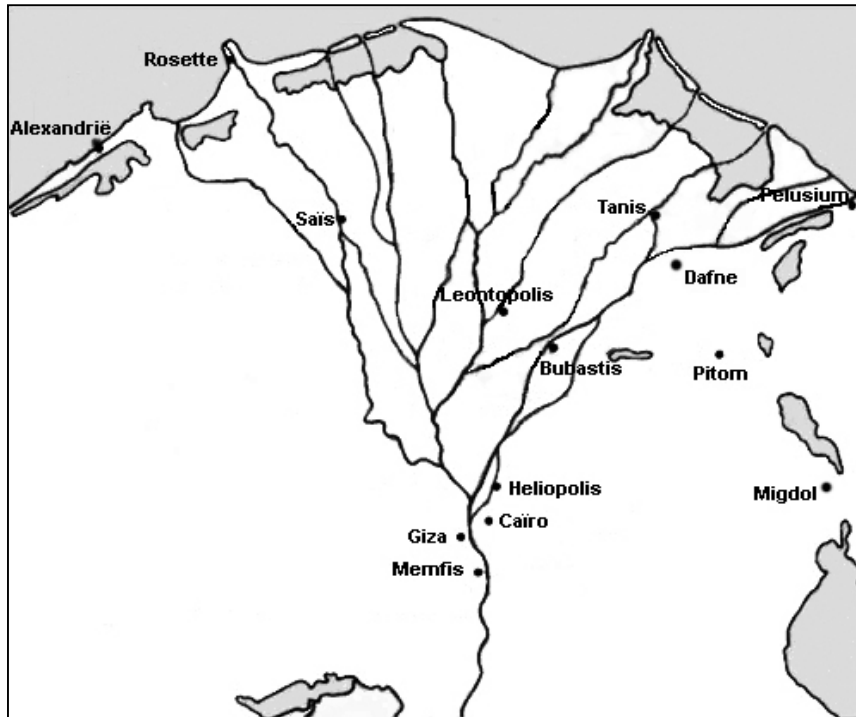
De Joden en Israëlieten die naar Egypte vluchtten, dachten, dat ze aan het vuur van Gods oordeel nog zouden kunnen ontsnappen. Om hun ongehoorzaamheid trof hen de woede van de Here opnieuw (vgl. Jer.42:15-22). In 581 viel Nebukadnezar II (604 – 562) Egypte aan. De Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus vermeldt, dat de Babylonische koning dat land heeft veroverd. Veel Joden en Israëlieten die daar woonden, heeft hij naar Babel gedeporteerd.⁵⁶

Het restant van de Joden en Israëlieten dat niet door Nebukadnezar II was weggevoerd, zou in Egypte niet gezegend worden. Memfis zou die Israëlieten begraven.⁵⁷

Toen de Perzische koning Artaxerxes III (358 – 338) in 343 voor Christus Egypte veroverde, werd het hard en ongenadig aangepakt. Veel mensen werden doodgeslagen. Alle tempels en paleizen werden verwoest, en vestingen werden afgebroken. Allerlei schatten en kunstwerken werden naar Perzië gesleept. Egypte werd een puinhoop.

⁵⁶ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

⁵⁷ Memfis is een plaats in Beneden-Egypte.

Het zilver(geld) van de doodgeslagen Israëlieten werd de buit van de veroveraars. Hun lijken werden door dorens overwoekerd, en in hun tenten groeiden distels. Dit alles gebeurde zowel bij de gewelddadige verovering van het Tienstammenrijk door de Assyriërs,⁵⁸ als tijdens de strijd in Egypte en de verwoesting van dat land door de Perzische koning Artaxerxes III.

7 De dagen van de vergelding (of de straf) zijn gekomen. De dagen van de afrekening (of de (uit)betaling/vergelding) zijn gekomen. Israël zullen (= zal) (het) weten (of (er)kennen) (= ervaren). De profeet was (of is) dwaas. De man van de Geest was (of is) gek. Om de overvloed van jouw ongerechtigheid (of onrecht) zal de vijandschap overvloedig zijn.

Profeten van God genoten in die tijd niet een hoog aanzien. Voor hen had men meestal weinig respect. Vaak werden die mensen voor gek verklaard, en uitgescholden (2Kon.2:23,24, 9:11). Israël zou ervaren, dat de profeten toch niet zo gek niet waren. De dwazen waren ze zelf.

8 Een wachter van Efraïm is een profeet met (= van) mijn God. De (val)strik van een vogelvangster is op al zijn wegen. Vijandschap (of Haat) is (zelfs) in het huis van zijn God.

Profeten van Jahweh waren wachters. Zij moesten en moeten waarschuwen tegen de zonden, en wijzen op de oordelen en straffen van de Here. Bij gevaar moeten ze onmiddellijk alarm slaan (2Sam.18:24-27, 2Kon.9:17-20, Jes.52:8, Ezech.3:16-21, 33:1-20, Hab.2:1).

Het was in die tijd een ondankbare taak om profeet van de Almachtige te zijn. Je moest vrezen voor je leven. Op een sluwe manier probeerde men die mensen soms zelfs te vermoorden (Jer.26:20-24, Am.7:12, Hand.7:52). De vijandschap tegen het profetische woord van de hemelse Vader kwam nota bene ook vanuit het huis van God (Jer.20:1,2).

9 Ze hebben (het) diep gemaakt. Ze hebben bedorven (= Ze hebben even slecht gedaan,) als (in) de dagen van [de] Gibea. Hij zal hun onrecht (of hun ongerechtigheid/misdaad) zich herinneren. Hij zal hun zonden vergelden (of straffen).

⁵⁸ Vergelijk hiermee de uitleg bij Hos.10:8.

Gibeon was een plaats die ruim 7 kilometer ten noorden van de hoofdstad Jeruzalem lag. Daar werd een Israëlitische vrouw door haar Benjaminitische volksgenoten op een beestachtige manier zo vaak verkracht, dat ze eraan stierf. De stam Benjamin beschermde de verkrachters, en had daar zelfs een burgeroorlog voor over (Richt.19 en 20). Daardoor werd die stam bijna uitgeroeid.

Zo slecht als de stam Benjamin toen was geweest, was in de tijd van de profeet Hosea bijna heel het volk. Jahweh zou hun misdaden op een gelijke manier straffen. Ze zouden bijna volledig worden uitgeroeid.

4. Efraïms kinderloosheid.

Hoofdstuk 9:10-17

10 “Als druiven in de wildernis heb Ik Israël gevonden. Als een vroege vijg in zijn begin in de vijgenboom heb Ik jullie voorvaders gezien. Zijzelf zijn naar Baäl-Peor gekomen. Ze wijdden zich aan de schande. Ze werden erg gruwelijk, als het voorwerp van hun liefde.”

11 “Efraïm is als een vogel. Zijn heerlijkheid zal wegvliegen van de geboorte, van de moederschoot en van de bevruchting.”

12 “Ja, al zullen ze hun zonen grootbrengen, dan zou Ik hen van mensenkinderen beroven. Jazeker, wee hen, wanneer Ik hen in stukken breek.”

13 “Toen Ik Efraïm heb gezien, was hij als een rots die in een oase is geplant, maar Efraïm zal zijn zonen moeten uitleveren aan een moordenaar.”

14 “Geef hun, Jahweh! Wat moet U geven? Geef hun een kinderloze baarmoeder en uitdrogende borsten!”

15 “Al hun slechtheid is in Gilgal. Ja, daar heb Ik hen gehaat. Om hun slechte daden verjaag Ik hen uit mijn huis. Ik houd niet meer van hen. Al hun leiders zijn rebels.”

16 “Efraïm is geslagen. Hun wortel is verdord. Zij zullen geen vrucht meer voortbrengen. Ook al zouden zij baren, zou Ik de gewenste vrucht van hun baarmoeder doden.”

17 Mijn God zal hen verwerpen, omdat zij niet naar Hem hebben geluisterd. Zij zullen zwervers zijn onder de heidenvolken.

10 “Als druiven in de wildernis (of de woestijn) heb Ik Israël gevonden. Als een vroege vijg (of een vroege vrucht) in haar (= zijn) begin (of eerste (seizoen)) in de vijg(enboom) heb Ik jullie (voor)vaders gezien. Zijzelf zijn (naar) Baäl-Peor gekomen. Ze wijdden zich aan (of tot) de schande (= aan de Baäl-Peor). Ze werden erg gruwelijk, (zo)als (het voorwerp van) hun liefde.”

Druiven in de wildernis of steppe zijn een verademing, evenals vroege vijgen zeer welkom zijn. Zo kon en wilde de Here genieten van Israëls voorvaders.

Een volwassen vijgenboom levert 2 oogsten per jaar: één in het begin van de zomer en één in het najaar. De vroege vijgen zijn in juni of juli al eetbaar. Deze kleine zomeroogst bestaat uit vruchtjes die in het vorige najaar al zijn gevormd, en aan de boom zijn blijven hangen. Ze zijn van veel betere kwaliteit, dan de vijgen die in de late herfst worden geoogst.

Helaas, veel Israëlieten dienden in de woestijn liever de afgod Baäl-Peor (= Heer van (de) afgrond), dan hun God Jahweh. Ze pleegden overspel met Moabitische en Midianitische meisjes (Num.25).

11 “Efraïm is als een vogel. Hun (= Zijn) heerlijkheid (of glorie) zal wegvliegen van(af) de geboorte (of het baren), van(af) de (moeder)schoot (of de buik) en van(af) de bevruchting (of de conceptie/zwangerschap).”

De heerlijkheid van Efraïm bestond voor een belangrijk deel uit het grote aantal mensen. Deze zegen had vader Jakob al over de stam Efraïm uitgesproken (Gen.48:17-20). Daar zou een einde aan komen. De Here zou hun aantal heel erg uitdunnen. Deze straf was ook gericht tegen de afgodendienst van het Tienstammenrijk. Ze dienden de afgoden van de vruchtbaarheid, onvruchtbaarheid zou het gevolg zijn.

12 “Ja, (of want/(om)dat) al(s) zullen ze hun zonen grootbrengen, (dan) zou Ik hen (van

kinderen) van(uit) mens(en) (= van mensenkinderen) beroven. Ja, (of want/(om)dat) zeker (of ook/zelfs) (= Jazeker,) wee [voor] hen, wanneer Ik [van(uit)] hen in stukken breek (of hen (door)zaag) (of wanneer Ik van(uit) hen wegga (of vertrek/afwijk)).”⁵⁹

13 “Toen (of Zoals) Ik Efraïm heb gezien, was (hij) als (of voor/aan) een rots (of een jonge palm/Tyrus) (die) in een oase (of een weide) is (over)geplant, en (= maar) Efraïm zal zijn zonen moeten uitleveren (of laten wegtrekken) aan (of naar) een moordenaar.”

14 “Geef hun, Jahweh! Wat moet (of zult) U geven? Geef hun een kinderloze baarmoeder en uitdrogende borsten!”

De profeet zag de slechtheid en moordlust van het volk. Daarom vroeg hij aan de Here, of Hij de Israëlieten die zich zo erg misdroegen, wilde straffen met onvruchtbaarheid.

15 “Al hun slechtheid is in [de] Gilgal. Ja, (of (om)dat/want) daar heb Ik hen gehaat. Om(trent) hun slechte daden verjaag Ik hen uit mijn huis. Ik houd niet laten toenemen (= niet meer) van hen. Al hun leiders zijn rebels.”

In Gilgal dienden ze de afgoden (Richt.3:19, Hos.4:15, Am.4:4, 5:5).

Het huis van God stond niet in het Tienstammenrijk. De tempel stond in Jeruzalem; de hoofdstad van het Tweestammenrijk Juda. Het huis van Jahweh was zeker niet het heiligdom in Betel in het zuiden van het Tienstammenrijk, want daar werd de Almachtige via de kalverendienst vereerd. Dat was voor Hem een gruwel. Met *huis* werd vaak ook iemands huisgezin aangeduid met allen die daarbij hoorden (Gen.7:1, 12:1,17, 14:14, 15:2, enz.). Het huis(gezin) van de Here was en is zijn volk, en iedereen die daarbij hoorde en hoort.

Met de generatie van Israël uit de tijd van de profeet Hosea wilde de Almachtige niets meer te maken hebben. Hij hield niet meer van ze. Hun leiders waren rebellen (Jes.1:23). Bijna heel die generatie van het volk zou in ballingschap gaan, en nooit meer terugkeren.

Dat is in de jaren 725 tot en met 722 voor Christus in vervulling gegaan. Gedurende die tijd is bijna de hele bevolking van het Tienstammenrijk naar Assyrië gedeporteerd. Pas in 538 voor Christus mochten ze weer terugkeren. Slechts weinig Israëlieten hebben daar toen gebruik van gemaakt.

16 “Efraïm is geslagen. Hun wortel is verdord. Zij zullen geen (of nauwelijks) vrucht (meer) voortbrengen (of maken/doen). Ook al zouden zij baren, zou Ik de gewenste (vrucht) van hun baarmoeder (of hun buik) doden.”

Op het moment dat de profeet Hosea optrad, was Efraïm al geslagen. De wortel van het Tienstammenrijk was verdord. Alleen de volledige dood moest nog komen.

17 Mijn God zal hen verwerpen, (om)dat (of want) zij niet naar Hem hebben geluisterd. [En] zij zullen zwervers (of (rond)zwerwenden/dolenden) zijn onder de (heiden)volken.

De Here had verreweg de meeste inwoners van het Tienstammenrijk verworpen. Door hun structurele ongehoorzaamheid doolden deze Israëlieten en hun nakomelingen eeuwenlang rond onder de volken. Ze werden vervolgd, opgejaagd en vermoord als gevolg van het steeds

⁵⁹ De vertaling van het slot van vers 12 is onzeker. Letterlijk staat er בִּשְׂוֹרִי (in stukken breken/(door)zagen), maar de Nederlandse betekenis van dat woord is niet zeker. Nemen we het woord בִּסְוֹרִי (weggaan/vertrekken/afwijken), dan blijft de vertaling twijfelachtig. Beide woorden klinken wel hetzelfde (basoeri), maar er staat בִּשְׂוֹרִי, en niet בִּסְוֹרִי. In het 2^e geval zou er dus een verklaarbare overschrijffout zijn gemaakt.

Omdat de Griekse handschriften het Hebreeuwse woord *basoeri* (בִּשְׂוֹרִי) verwarren met *basari* (בִּשְׂרִי) (mijn vlees) is vanwege de gelijke medeklinkers voor de vertaling *in stukken breken* gekozen.

Dat het slot van vers 12 een ramp voor de Israëlieten betekent, is in elk geval wel duidelijk.

In de Dode Zeerollen is het betreffende gedeelte verloren gegaan.

weer opduikende antisemitisme (vgl. Deut.28:65-67). Zelfs nu nog wonen lang niet alle Isra-
elieten in het heilige land.

5. Efraïms afgoderij wordt zwaar gestraft.

Hoofdstuk 10:1-8

1 Israël was een weelderige druivenplant. Hij gaf volop vruchten. Hoe meer vruchten de druivenplant gaf, hoe meer altaren hij bouwde. Hoe mooier zijn land was, des te mooiere stenen hij oprichtte.

2 Verdeeld is hun hart. Nu zullen ze boeten. Hij zal hun altaren kapot breken. Hij zal hun opgerichte stenen met geweld verwoesten.

3 Ja, nu zullen ze zeggen: “Wij hebben geen koning, doordat we geen ontzag hebben gehad voor Jahweh. De koning, wat kan hij voor ons doen?”

4 Ze hebben holle woorden gesproken door vals te zweren, en een verdrag te sluiten. Als een gifplant schiet de rechtspraak op in de voren van het veld.

5 Voor het stierkalf in Bet-Aven zijn de inwoners van Samaria bang. Ja, daarover heeft zijn volk getreurd. Zijn afgodspriesters schreeuwen over zijn heerlijkheid, omdat die eruit verwijderd is.

6 Ook wordt het naar Assur gebracht als een geschenk voor koning Jareb. Efraïm laadt schande op zich, en door zijn plan wordt Israël teleurgesteld.

7 Samaria is afgehakt. Haar koning is als een houtsplinter op het wateroppervlak.

8 De offerhoogten van Aven, de zonde van Israël, zullen worden verwoest. Dorens en distels zullen over hun altaren groeien. Ze zullen tegen de bergen zeggen: “Bedeekt ons!”, en tegen de heuvels: “Valt op ons!”

1 Israël was een weelderige ⁶⁰ druivenplant. Zijn vrucht is (= was) evenzo (of gelijkmatig). (= Hij gaf volop vrucht(en)). Overeenkomstig (of (Zo)als) de overvloed (of de (hoe)veelheid) van zijn vrucht(en) heeft hij [van/voor] de altaren talrijk gemaakt (of vermeerderd) (= Hoe meer vrucht(en) de druivenplant gaf, hoe meer altaren hij bouwde.) Overeenkomstig (of (Zo)als) (het) goede van (of voor) zijn land (of zijn aarde) hebben ze mooie (of goede) opgerichte stenen (of pilaren) gemaakt. (= Hoe mooier zijn land was, des te mooiere stenen hij oprichtte.)

Israël wordt in de Bijbel wel vaker met een druivenplant vergeleken (Ps.80:9-16, Jer.6:9).

Hoe groter de welvaart werd, hoe meer en mooiere altaren er voor de afgoden werden gebouwd. Hoe meer God de Israëlieten zegende, des te meer werden die afgoden daarvoor bedankt en geëerd. Dit gebeurde eveneens door het oprichten van gewijde stenen.

2 Verdeeld is hun hart.⁶¹ Nu worden ze als schuldig beschouwd (= Nu zullen ze boeten). Hij zal hun altaren kapot breken (of afbreken). Hij zal hun opgerichte stenen (met geweld) verwoesten (of vernietigen).

De harten van verreweg de meeste Israëlieten waren verdeeld. Ze dienden niet alleen de Here,

⁶⁰ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *een lege druivenplant*. Op grond van de Griekse handschriften, de Vulgaat en het tekstverband is voor *weelderige druivenplant* gekozen. Het betreffende gedeelte is in de Dode Zee-rollen verloren gegaan.

⁶¹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Hij heeft hun hart verdeeld*. God zou dan de oorzaak (kunnen) zijn van de ongehoorzaamheid van Israël. In de Griekse handschriften staat echter *Zij hebben hun harten verdeeld*, en de Vulgaat heeft *Verdeeld is hun hart*. Uit deze 2 mogelijkheden blijkt, dat bij het overschrijven van de Hebreeuwse tekst één en dezelfde letter is overgeslagen. Voor de laatstgenoemde mogelijkheid is gekozen, maar het zou ook de eerste kunnen zijn. Voor de betekenis maakt het niet veel uit. Dit gedeelte is in de Dode Zee-rollen verloren gegaan.

maar naast Hem vereerden ze veel afgoden. Ze beschouwden de almachtige Jahweh slechts als één van de vele goden.

Daarom zou God hun altaren laten verwoesten (v.8). Dat is ook gebeurd. Eerst werden veel altaren vernield, toen Assyriërs het land van het Tienstammenrijk Israël leegplunderden. Daarna heeft koning Josia (640 – 609) van het Tweestammenrijk Juda alle altaren in de steden van het Tienstammenrijk laten afbreken (2Kon.23:15,16,19,20). Wat er op het platteland nog overbleef, is door de tand des tijds vergaan.

3 Ja, nu zullen ze zeggen: “Wij hebben geen koning, (door)dat (of want/omdat) we geen ontzag hebben gehad voor Jahweh. [En] de koning, wat kan (of zal) hij voor (of aan) ons doen?”

De Here zou eigenlijk de koning van Israël moeten zijn. Zonder deze Koning kan een aardse koning niet veel doen. Koning Pekach van het Tienstammenrijk diende Jahweh niet, Hij had weinig macht, en kwam door een aanslag om het leven (2Kon.15:29,30).

4 Ze hebben (holle) woorden gesproken (of beloofd) (door) nietswaardigheid (of ijdel/leegheid/vals) te zweren, (en) een verdrag (of een verbond) te snijden (= te sluiten). Als een gifplant schiet de rechtspraak op over (of op) (= in) de voren van het veld.

Koning Pekach (734 – 732) van Israël en koning Resin (754 – 732) van Aram wilden met het Tweestammenrijk Juda een verbond sluiten tegen Assyrië (Jes.7:1-6). De beloften van Pekach en Resin bleken echter holle woorden te zijn. Het gesloten verdrag tussen hen, dat bekrachtigd was met nutteloze eden, was in de praktijk niets waard. Dit kwam, doordat de Here dit verbond tegen Assyrië niet steunde, want verreweg de meeste inwoners van het Tienstammenrijk wilden niet naar Hem luisteren.

Ze misdroegen zich tegenover God en tegenover elkaar. De rechtspraak was zo slecht, dat die functioneerde als een gifplant in de samenleving. De moraal, en het rechtsgevoel van de mensen werd erdoor vergiftigd.

5 Voor (Van/Naar) het (stier)kalf ⁶² (in) Bet-Aven (= Huis van leegheid of slechtheid) zijn de inwoner(s) ⁶³ van Samaria bang (of vrezen/hebben ... ontzag/verblijven (of wonen) (... tussen vreemde mensen)/maken ... ruzie). Ja, (of want/(om)dat) over (of om(trent)/op) hem (= daarover) (= over het stierkalf) heeft zijn volk getreurd (of gerouwd). [En] zijn (afgods)priesters [over (of voor/om(trent)/op) hem (= daarover)] schreeuwen (van angst) (of jui-chen (van blijheid)/vrezen/sidderen/beven/zijn vrolijk) over (of om(trent)/op) zijn heerlijkheid (of zijn eer/glorie/gewicht), (om)dat (of want/Ja,) het (of hij) (= die) (van)uit hem (= eruit) (= uit Bet-Aven) verwijderd (vertrokken/ontdekt/in ballingschap gegaan) is.

Bet-Aven lag ten oosten van Betel in de richting van het nabijgelegen Ai (Joz.7:2, 18:12, 1Sam.13:5, enz. vgl. Hos.4:15, 5:8). Het lijkt er sterk op, dat daar het stierkalf van Betel stond. Het was dus een huis van nutteloosheid, slechtheid en afgoderij.

De heerlijkheid van het stierkalf was waarschijnlijk het goud en zilver van het heiligdom bij Betel en de tempelschat die daarbij hoorde. Het is erg aannemelijk, dat de afgodspriesters uit die tempelschat werden betaald. Mede omdat die schat door de Assyriërs werd geplunderd, schreeuwden de priesters natuurlijk moord en brand.

⁶² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst wordt over *kalveren* gesproken, maar in Betel stond er één. Mede op grond van de Griekse handschriften staat dit woord hier in het enkelvoud. Dit gedeelte is in de Dode Zee-rollen verloren gegaan.

⁶³ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat het woord *inwoner* in het enkelvoud. Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is voor het meervoud *inwoners* gekozen. In de Dode Zee-rollen is het 5^e vers van dit hoofdstuk bijna helemaal verloren gegaan.

Uit de verzen 5 en 6 blijkt, dat dit gedeelte (v.1-8) tijdens een oorlog in 732 voor Christus is ontstaan. Koning Pekach (734 – 732) van Israël en koning Resin (754 – 732) van Aram wilden met elkaar een verbond sluiten tegen het machtige Assyrië. Ze wilden bovendien, dat het Tweestammenrijk Juda zich bij hun coalitie zou aansluiten (Jes.7:1-6). Toen trokken de Assyrische legers via Aram naar het heilige land om aan de plannen van Pekach en Resin een einde te maken. Het lijkt er sterk op, dat Hosea met hulp van Assyrië in staat was om koning Pekach te vermoorden en de macht over te nemen.⁶⁴ Door een samenwerking met Hosea (731 – 722) kon de Assyrische koning Tiglatpileser III (745 – 727) zijn veroveringstocht in 732 vanuit het noorden van het Tienstammenrijk gemakkelijk voortzetten, en hoefde hij de hoofdstad Samaria niet via een langdurig beleg te veroveren.

6 Ook (of Zelfs)⁶⁵ wordt het (of hij) (= het goud en zilver) naar (of voor) Assur (mee-)gebracht (als) een geschenk (of een tribuut/offer) voor (of van) koning Jareb (= Strijder/Strever). Efraïm neemt (= laadt) schande op zich (of neemt ... (op/in (bezit))/ontvangt), en van (wege) (of (van)uit) (= door) zijn plan (of zijn advies/bedoeling) wordt (of is) Israël teleurgesteld (of beschaamd/ontmoedigd).

De heerlijkheid van het stierkalf was recentelijk verwijderd (v.5). Het kostbare goud en zilver zou als een geschenk voor koning Strijder naar Assyrië worden gebracht. Het bleek heel duidelijk, dat het gouden kalf Israël niet kon redden, want het was zelf machteloos.

Koning Strijder was Tiglatpileser III (745 – 727) (vgl. Hos.5:13). Hij wordt hier als *koning Strijder* aangeduid, omdat hij streefde naar veel macht, en naar de uitbreiding van zijn Assyrische rijk. Hij was een krachtdadige koning die van zijn rijk een wereldmacht maakte.

Het plan om met Aram een verbond te sluiten tegen Assyrië, kwam het Tienstammenrijk duur te staan (2Kon.15:29). De meegenomen heerlijkheid van het gouden kalf bestond hoogstwaarschijnlijk uit ruim 300 kilo goud, en een nog grotere hoeveelheid zilver.⁶⁶ Het ligt daarbij voor de hand, dat (voor een groot deel) het goud van het heiligdom van het gouden stierkalf bij Betel voor de betaling van dat enorme bedrag werd gebruikt. Zo werd de heerlijkheid van het stierkalf van Betel meegenomen (v.5^b). Het besluit om met Aram een verbond te sluiten was inderdaad een heel dwaas en teleurstellend plan.

7 Samaria is afgehakt (of afgesneden/afgedaan/vernietigd) (geworden). Haar koning is als een (hout)splinter (of (hout)spaander) op (of over/om(trent)) het wateroppervlak.

8 De (offer)hoogten van Aven (= Leegheid/Slechtheid), de zonde van Israël, zullen worden verwoest. Doorn en distel zal (= Dorens en distels zullen) over (of op) hun altaren groeien (of opkomen). Ze zullen tegen (of naar/voor/van) de bergen zeggen: “Bedeckt ons!”, en tegen (of naar/voor/van) de heuvels: “Valt op (of over) ons!”

⁶⁴ In 2 Assyrische teksten staat: “Zij (of Ik) vermoordde(n) hun koning Pekach, en ik installeerde Hosea (als koning) over hen. Ik ontving van hen 10 talenten goud, en ... talenten zilver, ...”, en “(Ik stelde Hosea aan) als koning over hen. (Zijn boodschappers kwamen) voor mij naar de stad Sarrabani.”

Zie Hallo W.W. en Lawson Younger Jr. K., *The Context of Scripture*, deel 2, Boston/Leiden, 2003, pag. 288 en 291.

⁶⁵ Het lijkt erop, dat hier een stukje tekst is weggefallen. In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst wordt het (persoonlijk(voornaamwoord) *het* (of *hij*) 2 keer gebruikt, terwijl het minder goed in het tekstverband past. Bovendien staat daar in de Griekse handschriften zoiets als *het is verplicht* (of *vastgebonden*) (voor Assyrië). In de Dode Zeerollen is dit gedeelte verloren gegaan.

⁶⁶ In een Assyrische tekst staat: “Zij (of Ik) vermoordde(n) hun koning Pekach, en ik installeerde Hosea (als koning) over hen. Ik ontving van hen 10 talenten goud, en ... talenten zilver, ...”

Zie Hallo W.W. en Lawson Younger Jr. K., *The Context of Scripture*, deel 2, Boston/Leiden, 2003, pag. 288.

Een talent was in die tijd een gewicht van ruim 30 kilogram. Het gaat in de weergegeven Assyrische tekst dus over ruim 300 kilo goud; een enorme hoeveelheid goud. Hoogstwaarschijnlijk moest er nog een groter gewicht aan zilver worden afgedragen.

De altaren waarmee Israël zondigde, zouden worden verwoest. Tijdens de verovering en plundering van het Tienstammenrijk zouden de inwoners zo bang worden, dat ze wel door *de heuvels en de bergen bedekt* zouden willen worden.⁶⁷

Deze profetie is volledig in vervulling gegaan. De opvolgers van koning Strijder: Salmanassar V (727 – 722) en Sargon II (722 – 705), hebben later het Tienstammenrijk veroverd, en het gebied leeggeplunderd. De Assyriërs stonden bekend om hun wreedheid en meedogenloze straffen. De Israëlieten moeten terecht doodsbenauwd zijn geweest. De mensen die de strijd en het geweld overleefden, zijn uiteindelijk als beesten afgevoerd naar Assyrië (2Kon.17:4-6). Daarna heeft koning Josia (640 – 609) van het Tweestammenrijk alle altaren en heiligdommen in de steden van het Tienstammenrijk verwoest (2Kon.23:15,16,19,20, 2Kron.34:6,7). Wat er nog van overbleef, werd overwoekerd door dorens en distels.

⁶⁷ Later herhaalde onze Heiland dit motief in verband met de verwoesting van Jeruzalem (Luk.23:20). Ook bij de ondergang van de wereld zullen de mensen die de Here niet (willen) dienen, op die manier bedekt willen worden om zo Gods berechting te ontlopen (Op.6:16).

6. Israëls zonde wordt zwaar gestraft.

Hoofdstuk 10:9-11:7

9 Vanaf de dagen van Gibeon heb jij gezondigd, Israël. Daar zijn zij blijven staan. De strijd tegen de zonen van het kwaad in Gibeon zal voor hen niet toereikend zijn.

10 “In mijn verlangen zal Ik hen straffen. Volken zullen tegen hen verzameld worden om met hen de strijd aan te binden voor hun 2 ongerechtigheden.”

11 “Efraïm is een afgerichte vaars, die van dorsen houdt. Ik echter, Ik ben aan het mooie van haar nek voorbijgegaan. Ik zal Efraïm de ploeg laten trekken. Juda zal ploegen. Jakob zal eggen voor zichzelf.”

12 “Zaait voor jullie voor rechtvaardigheid! Oogst van de vrucht van goedgunstigheid! Ploegt voor jullie ongeploegd land! Het is tijd om Jahweh te zoeken, totdat Hij komt, en Hij rechtvaardigheid over jullie laat regenen.”

13 “Jullie hebben kwaadaardigheid geploegd. Jullie hebben onrecht geogst. Jullie hebben de vrucht van leugens gegeten, doordat je op je eigen manier hebt vertrouwd, en op je grote aantal helden.”

14 “Krijgsgeschiedenis zal tegen je volk losbarsten. Al je vestingen zullen worden verwoest, zoals Salman Bet-Arbel op de dag van de strijd heeft verwoest, en een moeder bovenop haar zonen in stukken geslagen is.”

15 “Zo heeft hij om jullie diepe verdorvenheid bij jullie gedaan, Betel. Vroeg in de morgen wordt de koning van Israël voorgoed tot zwijgen gebracht.”

1 “Toen Israël een jongen was, hield Ik van hem, en uit Egypte heb Ik mijn zoon geroepen.”

2 “Naarmate ik hen heb geroepen, zijn ze van Mij weggegaan. Ze brengen offers aan de Baäls, en brengen reukoffers voor gesneden afgodsbeelden.”

3 “Ik echter, heb Efraïm leren lopen. Ik heb hen in mijn armen genomen, en zij hebben niet beseft, dat Ik hen heb genezen.”

4 “Met touwen van een mens heb Ik hen getrokken. Met koorden van liefde was Ik voor hen, als iemand die een juk van hun kaken optilt. Ik boog me neer om hem te laten eten.”

5 Hij zal niet terugkeren naar het land Egypte. Assyrië, die zal zijn koning zijn, want zij hebben geweigerd zich te bekeren.

6 Een zwaard zal in zijn steden zwaaien. Het zal aan zijn zwetsers een einde maken. Het zal hen om al hun overleggingen verslinden.

7 “Mijn volk is vastgeklampt aan afval van Mij, en samen roepen ze naar boven. Het zal hen niet opheffen.”

9 Van(af) de dagen van Gibeon (= heuvel) heb jij gezondigd, Israël. Daar zijn zij blijven staan (of hebben zij gestaan). De strijd (of De oorlog) tegen de zonen van het kwaad (of de verdorvenheid) in Gibeon zal voor hen niet toereikend zijn (of zal niet in staat zijn hen te bereiken/zal hen niet bereiken (of raken/aangrijpen)).

Gibeon was een plaats die ruim 7 kilometer ten noorden van de hoofdstad Jeruzalem lag in het gebied van de stad Benjamin (vgl. Hos.9:9). Daar werd een Israëlitische vrouw door haar volksgenoten op een beestachtige manier zo vaak verkracht, dat ze eraan stierf. De stam Ben-

jamin beschermde de verkrachters, en had daar zelfs een burgeroorlog voor over (Richt.19 en 20). Toen in die burgeroorlog de stam Benjamin door de overige stammen met veel moeite werd verslagen, was de oorlog tegen de zonen van het kwaad niet gewonnen. De rest van het volk bleef even slecht als de stam Benjamin. Bij de verdorvenheid van Gibeon *zijn ze blijven staan*.

10 “In (of Door) mijn verlangen [en] zal Ik hen (be)straffen (of vermanen). Volken zullen tegen (of over/op) hen verzameld worden door (of in/met) (= om) (met) hen de strijd aan (te) binden (of hen (vast) (te) binden/boeien/straffen) voor (of aan/van) hun 2 ongerechtigheden.”⁶⁸

God zou de zonden van het volk straffen. Net zoals de stam Benjamin grotendeels werd uitgeroeid (Richt.20:46-48), zou dat ook met het volk van het Tienstammenrijk Israël gebeuren. De legers van het Assyrische rijk, dat inmiddels uit veel volken bestond, zouden de straf van de Here uitvoeren.

De 2 ongerechtigheden waren de 2 gouden stierkalveren in Dan en in Betel.

11 “Efraïm is een afgerichte (of geoefende/getrainde) vaars (= jonge koe), (die) van dorsen (of vertrappen/neerstampen) houdt. En Ik (= Ik echter,) Ik ben over (of boven) (= aan) het mooie (of de schoonheid/het goede) van haar nek (of haar hals) voorbijgegaan. Ik zal Efraïm (de ploeg) laten trekken (of laten rijden). Juda zal ploegen. Jakob zal eggen voor hem (= voor zich(zelf)).”

Met Efraïm werd hier wel in eerste instantie de stam Efraïm aangesproken, maar met die stam als belangrijkste van het Tienstammenrijk werd ook dat hele rijk bedoeld (vgl. Hos.5:3, 7:1^a).

Jonge koeien werden gebruikt voor het dorsen. Daarbij hoefden die dieren geen juk te dragen, en hadden ze volop te eten (Deut.25:4). Vergeleken bij het zwaardere werk wat de oudere dieren deden, was dat een periode van weelde. Bij eggen en ploegen moesten de dieren een juk dragen, en was er geen tijd om tussendoor veel te eten. De mooie tijd was voor Efraïm en het Tweestammenrijk Juda voorbij. Jahweh zou ze een juk opleggen, en ze zouden moeten ploegen en eggen. De Israëlieten die de strijd en ontberingen zouden overleven, zouden hard moeten werken om in leven te blijven.

Met de naam *Jakob* die door de Here *Israël* (= God zal strijden) werd genoemd (Gen.32:28), worden zijn nakomelingen bedoeld (vgl. Gen.49:7^b). Dat zijn de Israëlieten van alle 12 stammen.

12 “Zaait voor jullie voor (of van) rechtvaardigheid! Oogst (of Maait) van (of voor) de vrucht van goedgunstigheid! Ploegt (of Ontgint) voor (of van) jullie ongeploegd(e) (of braak/onontgonnen) (land/grond)! Het is tijd om Jahweh te zoeken, tot(dat) Hij komt, en Hij rechtvaardigheid naar (of voor) (= over) jullie laat regenen.”

Na de aankondiging van allerlei straffen die het Tienstammenrijk al gedeeltelijk onderging, volgt een oproep tot bekering. Ze moesten ongeploegd land gaan ploegen. Ze moesten dus een nieuw begin maken (vgl. Jer.4:3). Wat je zaait, dat zul je in overvloed oogsten. Bij God is het goedgunstigheid, en bij kwaadaardigheid oogst je criminaliteit.

13 “Jullie hebben kwaadaardigheid geploegd. Jullie hebben onrecht (of ongerechtigheid) geogst. Jullie hebben de vrucht van leugen(s) gegeten, doordat (of (om)dat/want) je (of jij) in

⁶⁸ Bij het slot van vers 10 is gebruik gemaakt van de Griekse handschriften (en de Vulgaat). Volgens de (Masoretische) Hebreeuwse tekst wilde God ze *voor hun 2 ogen* laten aanvallen door andere volken. In het Hebreeuws is dat verschil klein. Vergelijk daarvoor *oog* (עַי) met *ongerechtigheid* (of *misdaad*) (עַוְוָה).

In de Dode Zee-rollen is dit gedeelte helaas verloren gegaan.

Zie ook Ridderbos J., *Korte Verklaring, De kleine profeten, deel 1, Hosea - Amos*, 4^e druk, z.j., pag. 99.

(of door/met) (= op) je (of jouw) (eigen) manier (of weg) hebt vertrouwd (en) in (of door/met) (= op) de veelheid (of de overvloed) van je (of jouw) helden (of jouw heldhaftige mannen) (= op je grote aantal helden).”

14 “(Krijgs)geschreeuw zal tegen je (of jouw) volk losbarsten. [En] al je (of jouw) vestingen zal (= zullen) worden verwoest, (zo)als Salman Bet-Arbel in (= op) de dag van de strijd heeft verwoest, (en) een moeder (boven)op (of vlakbij) (haar) zonen in stukken geslagen is (of zonen verpletterd is) (geworden).”

Het vertrouwen op eigen kracht heeft geen zin. Veel sterke helden en vestingen zijn zonder de hulp van Jahweh niets waard. Ze zouden worden verwoest. Vazalkoning Hosea (731 – 722) vertrouwde tijdens zijn opstand tegen Assyrië op Egypte, maar dat vertrouwen was volledig misplaatst (2Kon.17:4).

Salman was de Assyrische koning Salmanassar V (727 – 722). Hij was de opvolger van koning Strijder (= Tiglatpileser III (745 – 727)) (vgl. Hos.5:13, v.6). Blijkbaar had de wisseling op de troon net plaatsgevonden.

Salmanassar V had inmiddels de plaats Bet-Arbel verwoest. Hoogstwaarschijnlijk lag deze plaats in Galilea. Later werd het Arbela genoemd (1Mak.9:2).⁶⁹ De ruïne Arbel ligt dichtbij Tiberias aan de westkant van het Meer van Galilea. Blijkbaar had de Assyrische koning deze stad alvast veroverd, en hard aangepakt. Hij richtte een enorm bloedbad aan, waarbij niemand werd gespaard. Salmanassar V deed dit om de opstandige Israëlieten te waarschuwen. Zijn veroveringstocht van het Tienstammenrijk, die enkele jaren zou duren, was daarmee al begonnen.

15 “Zo heeft hij vanwege (of van(uit)) (= om) [het (aan)gezicht] de slechtheid van jullie slechtheid (= om jullie diepe verdorvenheid) tegen (of naar/voor/van) (= bij) jullie gedaan (of gemaakt), Betel (= huis van God). In de dageraad (of de morgenstond) (= Vroeg in de morgen) wordt de koning van Israël tot zwijgen gebracht (of vernietigd) wordt tot zwijgen gebracht (of vernietigd) (= wordt de koning van Israël voorgoed (of volledig) tot zwijgen gebracht (of vernietigd).”

Betel wordt hier als de belangrijkste plaats van de kalverendienst genoemd, die koning Jero-beam I (932 – 911) voor zijn rijk had ingesteld (1Kon.12:28-32).

Koning Salmanassar V (727 – 722) zou heel het Tienstammenrijk veroveren. Dat is ook gebeurd. Ten slotte sloeg hij het beleg rond de hoofdstad Samaria. Drie jaren later werd de stad ingenomen door zijn opvolger Sargon II (722 – 705). Bijna de hele bevolking van Israël werd naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.17:4-6). Zo kwam bovendien een einde aan het koningschap in het Tienstammenrijk.

1 “Toen (of (om)dat/Ja,) Israël een jongen (of een knaap/(jonge) knecht) was, hield Ik van hem, en (van)uit Egypte heb Ik [naar (of voor/tegen/van)] mijn zoon geroepen.”

De Here neemt hier een grote stap terug in de geschiedenis naar de tijd dat het volk Israël nog niet zo lang bestond. Toen al toonde Hij zijn liefde voor Israël. Als een vader riep Hij zijn zoon uit Egypte (Ex.4:22,23, vgl. Mat.2:15). Dat was Gods bevrijding voor het volk.

2 “Naarmate (of (Juist) zo/(Al) dus) Ik [naar (of voor/tegen/van)] hen heb geroepen,⁷⁰ zijn ze van(uit) mijn gezicht (= van(uit) Mij) (weg)gegaan. Ze brengen (slacht)offers aan (of

⁶⁹ De geschiedschrijver Flavius Josefus heeft het regelmatig over deze plaats. Zie Flavius J., De Oude Geschiedenis van de Joden, vertaling Meijer F.J.A.M. en Wes M.A., 4^e druk, Amsterdam, 2005.

⁷⁰ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Naarmate ze [naar (of voor/tegen/van)] hen hebben geroepen*. Het is echter niet duidelijk, wie er met het (persoonlijk voornaam)woord *ze* worden bedoeld. Op grond van

voor) de Baäls, en brengen (reuk)offers (of branden wierook) voor (of aan) gesneden (af-gods)beelden.”

Toch werd het liefdevolle roepen van Jahweh niet beantwoord door wederliefde. Ze trokken van Hem weg, en gingen de afgoden dienen (2Kon.17:7-18, Jer.2:31, 7:22-28, enz.).

3 “En Ik (= Ik echter,) heb [aan (of voor)] Efraïm leren (of laten) lopen. Ik heb ⁷¹ hen in mijn ⁷² armen genomen, en zij hebben niet geweten (of (er/ge)kend) (= niet beseft), (om)dat (of want/Ja,) Ik hen heb genezen (of heb laten herstellen).”

Ondanks alles bleef de Almachtige als een vader voor ze zorgen. Hij nam hen in zijn armen, en droeg ze (Deut.1:31). Wanneer Efraïm (= Tienstammenrijk Israël) struikelde tijdens het lopen, herstelde God zijn wonden. Hij genas en geneest zijn volk (vgl. Ex.15:26).

4 “Met (of Door) touwen van een mens heb Ik hen getrokken. Met koorden van liefde was Ik voor hen, (zo)als omhoog tillers van een juk op (of over) hun kaken (= als iemand die een juk van hun kaken optilt). Ik boog (neer) naar hem. Ik laat eten. (= Ik boog me neer om hem te laten eten).”

De Here trok ze verder met de koorden van zijn liefde, omdat ze uit eigen kracht niet gingen. Hij voerde ze eten, zoals men met hele kleine kinderen doet.

5 Hij zal niet terugkeren naar het land Egypte (vgl. Hos.8:13, 9:3,6,11). [En] Assyrië, hij (= die) zal zijn koning zijn, want (of (om)dat/Ja,) zij hebben geweigerd [om] zich te bekeren (of (terug/om) te keren).

De laatste 4 koningen van het Tienstammenrijk waren eigenlijk vazalkoningen van Assyrië. Daarna deporteerden de koningen Salmanassar V (727 – 722) en Sargon II (722 – 705) de inwoners van het noordelijke deel van Israël naar het Tweestromenland (= Mesopotamië).

6 Een zwaard zal in (of door) zijn steden (rond)draaien (= zwaaien). Het zal een einde maken aan (of vernietigen/vernielen) zijn zwetsers (of zijn leugenaars/grendels). Het zal (hen) van(wege) (of (van)uit) (= om) al hun overleggingen (of hun plannen) verslinden (of verte-ren/(op)eten).

7 “[En] mijn volk is vastgeklampt (of (op)gehangen) aan (of voor) afval(ligheid) (of af-kerigheid) van Mij, en samen (of gezamenlijk/eensgezind) roepen ze [Hem (of het)] naar boven (of omhoog). Het (of Hij) zal (hen) niet opheffen (of verheffen/ophemelen/roemen).”

Om hun structurele ongehoorzaamheid zou de Here de gebeden van verreweg de meeste Israëlieten uit het Tienstammenrijk niet verhoren (Spr.15:8,29, 28:9). Hun geschreeuw naar boven verhinderde niet, dat ze naar Assyrië werden weggevoerd (vgl. 1Sam.28:6, 1Pet.3:7, Jes.1:13-17).

de Griekse handschriften en het tekstverband is daarom voor *Naarmate ik [naar (of voor/tegen/van)] hen heb geroepen* gekozen. (Dit gedeelte is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.)

⁷¹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Hij heeft ... genomen* (of *Nemende*). Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is voor *Ik heb ... genomen* gekozen.

Dit gedeelte is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

⁷² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *op zijn armen*. Op grond van de Griekse en Syrische handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is voor *in mijn armen* gekozen.

Dit gedeelte is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

7. Israëls redding door Gods liefde.

Hoofdstuk 11:8-11

8 “Hoe zou Ik je kunnen prijsgeven, Efraïm? Zou Ik je kunnen uitleveren, Israël? Hoe zou Ik je kunnen prijsgeven als Adma; je kunnen maken als Zeboïm? Mijn hart heeft zich in Mij omgedraaid. Heel mijn medelijden is volledig ontbrand.”

9 “Ik zal mijn vlamme woede niet laten botvieren. Ik zal niet terugkeren om Efraïm te vernietigen, want Ik ben God, en geen mens. Heilig in je midden, en Ik zal niet in de stad komen.”

10 Zij zullen achter Jahweh aangaan. Als een leeuw zal Hij brullen. Ja, Hijzelf zal brullen. De zonen zullen bevend komen vanaf de zee.

11 Ze zullen bevend komen als vogels vanuit Egypte, en als duiven vanuit het land Assyrië. “Ik zal hen laten wonen in hun huizen”, is het woord van Jahweh.

8 “Hoe zou Ik je (of jou) kunnen (prijs/op/over)geven, Efraïm? Zou Ik je (of jou) kunnen (uit/over)leveren, Israël? Hoe zou Ik je (of jou) kunnen (prijs/op/over)geven als Adma; [zou Ik] je (of jou) kunnen maken als Zeboïm? Mijn hart heeft zich in Mij omgedraaid (of omgekeerd). Heel mijn medelijden (of mijn ontferming) is eensgezind (of gezamenlijk) (= volledig) ontbrand (of ontstoken/warm (of heet) geworden/bewogen).”

Ondanks de structurele ongehoorzaamheid van het overgrote deel van de inwoners van het Tienstammenrijk, die gevolgd werd door zeer zware straffen, blijft Jahweh van zijn volk houden. Hij zou de steden in het noorden niet prijsgeven zoals de plaatsen Adma en Zeboïm. Deze 2 steden had de Here samen met Sodom en Gomorra om hun vreselijke zonden totaal vernietigd (Gen.19:24,25, Deut.29:23). Hij zou en zal Efraïm nog sparen.

9 “Ik zal mijn vlamme (of brandende) woede niet uitvoeren (of maken/doen/handelen) (= niet laten botvieren). Ik zal niet terugkeren om Efraïm te vernietigen (of te gronde te richten), want (of (om)dat) Ik ben God, en geen mens. Heilig in je midden, en Ik zal niet in de stad komen.”

Door de hardnekkige zonden en onverschilligheid van veel mensen wijzigt de hemelse Vader wel zijn plannen, maar Hij verliest zijn doel niet uit het oog, want Hij is God en geen mens (Num.23:19, 1Sam.15:29, Mal.3:6). Hij zal Efraïm en de hoofdstad Samaria niet vernietigen, zoals Hij met de steden Adma, Zeboïm, Sodom en Gomorra had gedaan. Van die steden is slechts een onbewoonbaar gebied overgebleven, nadat de Here ze volledig te gronde had gericht. In dat gebied is de Dode Zee ontstaan.

De Almachtige is heilig. Dit betekent, dat Hij apart staat van de zonde in de wereld. Hij is zonder zonde en gebrek.

10 Zij zullen achter Jahweh aangaan. Als een leeuw zal Hij brullen. Ja, Hijzelf zal brullen. De zonen zullen bevend komen van(af) (of (van)uit) de zee (of (van)uit het westen).

De bedoeling van de zware straffen van de Here is niet, dat Hij die kwaadaardige en ongehoorzame mensen wil vernietigen, maar dat ze weer achter Hem aan zullen gaan. Achter Jahweh aangaan betekent, dat ze zich zullen bekeren, en Hem in gehoorzaamheid zullen volgen (vgl. Num.14:24, 32:11,12, 1Kon.9:6, 14:8^b, Mat.8:22, 9:9, 16:24, enz.). Dat zal ook gebeuren. In zijn majesteit zal God brullen als een leeuw. Daarmee zal Hij de andere volken verschrikken, maar zal Hij eveneens de Israëlieten verzamelen uit de verstrooiing over de landen (Jes.11:11,12). Bevend van ontzag zullen ze vanaf de zee komen aanvaren.

Veel Joden zijn vooral na de Tweede Wereldoorlog over de zee naar hun eigen grondgebied vertrokken. In 1948 hebben ze de staat Israël gesticht. Nog veel meer Joden en Israëlieten zullen volgen.

11 Ze zullen bevend komen als vogels vanuit Egypte, en als een duif (= als duiven) vanuit het land Assyrië.⁷³ “Ik zal hen laten wonen (of (neer)zitten/(ver)blijven) (vlak)bij (of op/over) (= in) hun huizen”, is het woord van Jahweh.

De mensen van Gods volk zullen niet alleen over de zee (= uit het westen) komen. Als vogels zullen ze letterlijk bevend komen aanvliegen uit Egypte (= uit het zuiden) en uit Assyrië of het Tweestromenland (= uit het noord(oost)en) (vgl. Jes.60:8). De Here zal ze weer veilig in hun huizen laten wonen (Jer.32:37). Deze profetie is nog maar ten dele in vervulling gegaan.⁷⁴

⁷³ Om logische redenen is bij dit vers gekozen voor de tekst van de Dode Zeerol over dit gedeelte.

⁷⁴ Dit alles is niet vervuld, toen een klein deel van de Joden in 537 voor Christus onder leiding van Zerubbabel terugkeerde naar het beloofde land. Een groot deel van het Tweestammenrijk Juda en het overgrote deel van het Tienstammenrijk bleef in ongehoorzaamheid vrijwillig in ballingschap achter, terwijl deze profetie vooral voor het Tienstammenrijk Israël geldt. Ze zouden over zee komen, en vanuit Egypte en Assur als vogels komen aanvliegen. Dat is toen niet gebeurd.

4. Israëls zonde, straf en bekering.

Het laatste deel van dit bijbelboek bevat profetieën die hoogstwaarschijnlijk tijdens de laatste regeringsjaren van vazalkoning Hosea (731 – 722) zijn ontstaan. Het gaat nog steeds over het verbroken verbond met Assur en het nieuwe verbond met Egypte (2Kon.17:3,4, Hos.12:2). Van het Tienstammenrijk was niet veel meer over (Hos.13). Efraïm (= Tienstammenrijk Israel) was door zijn afgoderij met de Baäls al gestorven (Hos.13:1). Alleen de belegerde hoofdstad Samaria was nog niet ingenomen, maar ook deze stad zou haar lot niet ontlopen (Hos.14:1). Toen de nood op het hoogst was, deed God nog een oproep tot bekering (Hos.14:3). Na deze oproep sprak de profeet Hosea nog over de grote zegeningen die het volk Israël te wachten staan.

1. Israël vergeleken met zijn voorvader Jakob.

Hoofdstuk 12

1 “Met bedrog hebben zij van Efraïm Mij omringd, en met verraad het huis van Israël.” Juda is verder getrokken met God, en met de trouwe Heilige.

2 Efraïm hoedt wind, en achtervolgt de hele dag de oostenwind. Leugen en verwoesting laat hij toenemen. Met Assur sluiten ze een verbond, en olijfolie wordt naar Egypte gebracht.

3 Jahweh heeft met Juda een geschil, en zal Jakob straffen overeenkomstig zijn wegen. Overeenkomstig zijn daden zal Hij hem vergelden.

4 In de baarmoeder heeft hij de hiel van zijn broer vastgehouden, en in zijn kracht heeft hij gestreden met God.

5 Hij streed met de Knecht van God. Hij overwon. Hij heeft gehuild. Hij vroeg van Hem een gunst. In Betel vond hij Hem, en daar sprak Hij met ons.

6 Jahweh, God van de hemelse legers, Jahweh is zijn gedenknaam!

7 “Jij echter, bekeer je tot je God. Houd je aan goedgunstigheid en recht! Zie voortdurend uit naar je God!”

8 In de hand van een koopman is een bedrieglijke weegschaal. Hij heeft van afpersen gehouden.

9 Efraïm zei: “Inderdaad, ik ben rijk geworden. Ik heb voor mijzelf een vermogen verworven. Al mijn inspanningen vinden bij mij geen ongerechtigheid, die zonde is.”

10 “Ik echter, jouw God Jahweh, leidde je uit het land Egypte. Opnieuw zal Ik je in tenten laten wonen, zoals in de dagen van het vastgestelde feest.”

11 “Ik zal tegen de profeten spreken. Ik echter, Ik heb visioenen talrijk gemaakt, en door de dienst van mijn profeten gebruik Ik gelijkenissen.”

12 Zeker, Gilead is één en al ongerechtigheid. Inderdaad, zij zijn valsheid geworden. In Gilgal hebben ze stieren geofferd. Ook hun altaren zijn als steenhopen op de voren van de akkers.

13 Jakob vluchtte naar het land van Aram. Israël werkte om een vrouw te krijgen. Om een vrouw heeft hij een kudde gehoed.

14 Door een profeet heeft Jahweh Israël uit Egypte geleid, en door een profeet is het volk beschermd.

15 Efraïm heeft God erg getergd. Zijn bloedschuld zal Hij op hem laten neerkomen, en zijn smaad zal zijn Heer aan hem vergelden.

1 “Met (of Door) bedrog (of leugenachtig(heid)) hebben zij van Efraïm Mij omringd (of omsingeld), en met (of door) verraad (of bedrog) het huis van Israël.” [En] Juda is verder (of nog) getrokken (of heeft ... (rond)gezworven) met God, en met (de) trouwe Heilige(n).⁷⁵

Met de mond dienden de Israëlieten van het Tienstammenrijk (= Efraïm) de Here, en ze brachten Hem ook offers, maar ze hielden niet van Hem. Ze bedrogen Hem. Zoals ze liefdeloos en leugenachtig met Jahweh omgingen, zo behandelden ze eveneens elkaar.

Vergeleken met het noordelijke rijk in het heilige land bracht het Tweestammenrijk Juda het er een stuk beter af. Hoogstwaarschijnlijk was hofmaarschalk Sebna (727 – 714) in die jaren regent, omdat Hizkia nog te jong was om te regeren.⁷⁶ Sebna hield zich wat afzijdig van de wereldrijken Assyrië en Egypte.

2 Efraïm hoedt (of weidt/voedt/laat ... grazen) (een slechte) wind (of geest), en achtervolgt (of jaagt ... na) de hele dag de oostenwind (of het oosten). Leugen en verwoesting (of geweld) laat hij toenemen. [En] met Assur sluiten ze een verbond, en (olijf)olie wordt naar Egypte gebracht.

Efraïm vertrouwt op de wind uit het oosten. Met die oostenwind wordt de invloed van het Assyrische rijk in het (noord)oosten bedoeld. Het Tienstammenrijk wilde een verbond met Assyrië sluiten, maar die band met dat rijk leverde alleen maar ellende en narigheid op.

Uit het oosten komt ook de gloeiende wind uit de woestijn. Daardoor wordt Israël heet en droog. Die droge hitte is slecht voor de plantengroei en de oogst (vgl. Jer.18:17, Ezech.17:10).

De leugenachtigheid van het Tienstammenrijk bleek onder andere uit het feit, dat ze de ene keer een verbond met Assyrië sloten, en de andere keer met Egypte (2Kon.17:3,4). Hun beloften bleken niets waard te zijn. Op een bedrieglijke manier paaide koning Hosea (731 – 722)

⁷⁵ Met het meervoud van het woord *Heilige[n]* wordt aangegeven, dat God zeer heilig is. Hij staat volkomen apart van de zonde. Een 2^e mogelijkheid is, dat hiermee de trouwe dienaren van de Here worden bedoeld.

⁷⁶ In 2Kon.18:9-11 staat, dat Samaria in het 6^e regeringsjaar van koning Hizkia (727 – 697) door de Assyriërs werd veroverd en verwoest. Volgens berekeningen op grond van Assyrische gegevens vond de verovering van de hoofdstad van het Tienstammenrijk plaats in 722 voor Christus. Dan zou Hizkia in 727 de troon van zijn gestorven vader Achaz (732 – 727) hebben overgenomen.

Volgens 2Kon.18:13 en Jes.36:1 echter viel de Assyrische koning Sanherib (705 – 681) het Tweestammenrijk Juda in het 14^e regeringsjaar van koning Hizkia aan, en veroverde op de hoofdstad Jeruzalem na het hele land. Op grond van berekeningen van de Assyrische gegevens zou deze inval in 701 voor Christus hebben plaatsgevonden. In dat geval zou Hizkia in 714 met zijn regering zijn begonnen.

Alles pleit ervoor, dat koning Achaz in 727 tegelijkertijd met de Assyrische koning Tiglatpileser III (745 – 727) stierf. In het bijbelboek Jesaja (14:28,29) kunnen we namelijk lezen, dat in het sterfjaar van Achaz de slaande roede of stok van God: Tiglatpileser III, was weggenomen.

Dat Hizkia nog te jong was om na de dood van zijn vader de regering over te nemen, wordt ondersteund door het feit, dat hij nog geen zoon had, toen de Babylonische koning Merodach-Baladan (722 – 710 en 703 – 702) in 703 voor Christus bij hem op bezoek kwam (2Kon.20:18, Jes.39:7).

Het lijkt er sterk op, dat vooral de hofmaarschalk Sebna (727 – 714) als regent de regering voor Hizkia had waargenomen. Een hofmaarschalk was de hoogste ambtenaar aan het hof. Sebna had duidelijk koninklijke aspiraties, en liet voor zichzelf een koninklijk graf maken. De profeet Jesaja heeft zich daar openlijk tegen verzet, en Sebna in opdracht van de Here gewaarschuwd en bestraft (Jes.22:15-25). Eljakim zou de functie van hofmaarschalk van Sebna overnemen, en als een vader voor zijn volk optreden. Natuurlijk heeft hij eveneens de jonge Hizkia op een vaderlijke manier bijgestaan (Jes.36:3).

Opmerkelijk is bovendien, dat veel waarschuwingen en bestraffingen van de profeet Jesaja uit die periode zich wel richtten tegen de bestuurders en het volk, maar de koning ontzagen.

Zie ook Turenhout T. van, Jesaja, Jahweh redt, Grijpskerk, 2019.

Egypte met geschenken zoals olijfolie, terwijl hij op dat moment een vazalkoning van Assyrië was. Als de leugen de norm wordt, dan verdort een samenleving.

3 [En] Jahweh heeft met Juda een geschil, en zal [over] Jakob straffen (of vergelden) overeenkomstig zijn wegen (= zijn gedrag). Overeenkomstig zijn daden zal Hij [naar (of voor)] hem vergelden (of betalen/laten terugkeren).

Ook het Tweekoninkrijk Juda was de Here lang niet altijd trouw. Daarom had God een onenigheid met dit rijk. Toen Achaz (732 – 727) regeerde, en daarna Sebna (727 – 714) aan de macht was, was vooral de bovenlaag van de bevolking kwaadaardig. Tijdens de regering van de slechte koning Achaz had het Tweekoninkrijk Juda het erg zwaar. De Almachtige strafte zijn volk met onderdrukking en verwoestingen door vijandelijke legers (2Kron.28:5-8,17-21).

Hij zou en zal Jakob met zijn nakomelingen overeenkomstig hun gedrag straffen en vergelden. Naast de straffen komen de goede daden dus voor beloning in aanmerking. Toen de jonge koning Hizkia (727 – 697) op de troon kwam, werd het Tweekoninkrijk Juda weer gezegend.

Jahweh gebruikte in dit vers de naam Jakob (= hielhouder), en niet de erenaam Israël (= God zal strijden). Toen Jakob werd geboren, hield hij de hiel van zijn tweelingbroer Ezau vast (Gen.25:26). De naam Jakob had de bijklank van *hielenlichter* en *bedrieger* (Gen.27:36).

4 In de baarmoeder heeft hij de hiel van zijn broer vastgehouden, en in zijn kracht heeft hij gestreden met God.

Hoewel de voorvader van het volk Israël eveneens zondigde, en mensen bedroog, bracht hij het er in vergelijking met zijn nakomelingen veel beter van af. In zijn streven naar de grote zegen hield hij de hiel van zijn broer Ezau vast (Gen.25:26). Later worstelde hij met de Here (Gen.32:24).

5 Hij streed met de Knecht (van God). Hij overwon (of Hij had de kracht (ervoor)/Hij kon (het) aan). Hij heeft gehuild. Hij vroeg (of smeekte) van (of aan/voor) Hem een gunst. (In) Betel (= huis van God) vindt (of ontmoet) (= vond) hij Hem, en daar spreekt (= sprak) Hij met ons.⁷⁷

In geloof overwon Jakob in die strijd. Hij wilde de Knecht van God (= de Zoon van God) niet laten gaan,⁷⁸ voordat Hij hem zegende. Jakob hilde, en hij smeekte erom. Daarop kreeg hij de grote zegen van de Here. Toen gaf Hij hem bovendien de prachtige naam Israël (= God zal strijden) (Gen.32:24-30). Jakob had geleerd, dat niet hijzelf ervoor moest zorgen, dat de beloften van zijn hemelse Vader in vervulling zouden gaan. In gehoorzaamheid moest hij op Hem vertrouwen. Alleen zo kon hij overwinnen.

Enige tijd daarna ontmoette Jakob in Betel de Here. Hij sprak daar met Hem (Gen.35:9-13). Via Jakob beloofde God ook aan zijn nageslacht de grote zegen. Zo sprak Hij eveneens tegen Jakobs nageslacht.⁷⁹

Datzelfde Betel werd later een middelpunt van kalverendienst!

6 [En] Jahweh, God van de (hemelse) legers, Jahweh is zijn gedenknaam!

⁷⁷ In een variant van de Griekse handschriften, enkele Hebreeuwse handschriften en de Syrische vertaling staat hier *met hem*. (In de Dode Zee-rollen is dit gedeelte verloren gegaan.)

⁷⁸ Voor de komst van de Here Jezus Christus vertoonde de Zoon van de mensen zich op aarde als dé Knecht van de Here. Dit blijkt dan uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Richt.6:11-23, 13:3-22).

⁷⁹ Het kan zijn, dat een deel van zijn nageslacht, één of meerdere zonen, daarbij aanwezig was, maar dat is niet bekend. Bovendien is dat dan nog steeds niet de generatie uit de tijd van de profeet Hosea.

De legers van de Almachtige zijn natuurlijk hemelse legers. Het zijn legers van engelen (= knechten) van Jahweh (1Kon.22:9, Neh.9:6, Ps.148:2).

Jahweh betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe verbondsgod. Met deze naam maakte de Here Zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Vertrouw Me nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.”

7 “En jij, (= Jij echter,) bekeer je tot je God. Houd je aan goedgunstigheid en recht! [En] Zie voortdurend uit (of Wacht ... op) naar je God!”

8 In de hand van een koopman (of een handelaar/Kanaän(niet)) (= laag(land)) is een bedrieglijke weegschaal. Hij heeft van afpersen gehouden.

Een koopman was hetzelfde als een Kanaäniet. De vroegere bewoners van Kanaän, die niet werden uitgeroeid, hadden geen grond meer. Daarom leefden ze van de handel.⁸⁰ De Israëlieten streden niet zoals hun voorvader Jakob met de Here om zijn zegen, maar ze hadden de bedrieglijke gewoonten van de Kanaänitische kooplieden overgenomen. Om hun eigen voordeel te behalen bedrogen ze de ander. Daarbij werd geweld of het dreigen daarmee niet geschuwd.

9 Efraïm zei: “Inderdaad, (of Zeker/Toch) ik ben rijk geworden. Ik heb voor mij(zelf) een vermogen verworven (of (ver/ge)kregen/gevonden). Al mijn inspanningen vinden (of verwerven/(ver)krijgen) aan (of voor/van) (= bij) mij geen ongerechtigheid, die zonde is.”

Als het goed met je gaat, dan zondig je niet. Met deze welvaartstheologie werd het onrecht en bedrog goedgepraat (vgl. Jes.5:20).

10 “En Ik (= Ik echter,) jouw God Jahweh, leidde je (van)uit (of van(af)) het land Egypte.⁸¹ Opnieuw zal Ik je in tenten laten wonen, zoals in de dagen van het vastgestelde (of bestemde) feest (of de ... plaats (of tijd)).”

Het volk van het Tienstammenrijk vertrouwde op zijn eigen kunnen en prestaties. Het vertrouwde zelfs op geweld, macht en onrecht. Veel Israëlieten dachten, dat ze daardoor alles konden bereiken. Jahweh zou ze echter laten zien, dat ze alleen door het volgen van Hem gezegend zouden worden. Nadat de nakomelingen van Jakob (= Israël) in Egypte waren uitgegroeid tot een groot volk, was Hij het, die ze uit dat land had verlost. Om ze te laten beseffen, dat ze voor hun zegeningen van Hem afhankelijk zijn, zou de Here die Israëlieten weer in tenten laten wonen. In de ballingschap en in de verstrooiing (= de diaspora) zouden ze geen vaste verblijfplaats hebben.

Het vastgestelde feest is het Loofhuttenfeest. Tijdens dat vrolijke feest woonden de mensen van Gods volk in hutten van takken en bladeren. Daarmee herdachten ze de tijd dat ze in de woestijn in tenten woonden (Lev.23:34-43, Deut.16:13-15). Gedurende die periode ervoeren ze rechtstreeks de beschermende hand van de hemelse Vader.

⁸⁰ Zo zijn later ook de Joden in de diaspora in de handel terechtgekomen. Ze hadden geen grond, en mochten niet tot de gilden toetreden. Daardoor konden ze eveneens geen ambacht of vak uitoefenen. Daarom werden ze vaak kooplieden.

⁸¹ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *En Ik (= Ik echter,) ben jouw God Jahweh van(af) (of (van)uit) het land Egypte*. Jahweh was echter al de God van Abram, Izaäk en Jakob die later Israël werd genoemd. Al voordat de Israëlieten (= het nageslacht van Jakob) in Egypte kwamen wonen, was de Here hun God. Deze tekst is verbeterd met behulp van de Griekse handschriften. Hoewel deze zin uit het 12^e hoofdstuk in de Dode Zeerollen verloren is gegaan, staat dezelfde zin in begin van het 4^e vers van hoofdstuk 13 wel in een Dode Zeerol. Beide gelijklopende zinnen zijn dus verbeterd met behulp van de Griekse handschriften en het 4^e vers van hoofdstuk 13 in de enige Dode Zeerol waarin die zin is teruggevonden (vgl. Hos.13:4).

11 “Ik zal tegen (of over) de profeten spreken. En Ik (= Ik echter), Ik heb visioen(en) talrijk gemaakt, en door de hand (= de dienst) van mijn profeten gebruik Ik gelijkenissen.”

De Here zou en zal door zijn profeten tegen de Israëlieten blijven spreken. Zijn rijke beloften hadden en hebben ze echter niet verdiend. In al hun ellende konden ze zich niet verontschuldigen. Door hun structurele ongehoorzaamheid veroorzaakten ze hun eigen ondergang. Ze hadden het kunnen weten, want de Almachtige liet ze door veel profeten herhaaldelijk waarschuwen,⁸² maar daar wilden ze niet naar luisteren.

12 Zeker, (of Zie,/Als/Wanneer) Gilead is (één en al) ongerechtigheid (of misdaad). Inderdaad, (of Zeker,/Toch) zij zijn valsheid (of leegheid/niets/nutteloos) geworden. In Gilgal hebben ze stieren geofferd. Ook (of Zelfs) hun altaren zijn als (steen)hopen op (of over/boven) de voren van de akkers (of de velden).

Gilead lag in het gebied ten oosten van de Jordaan. Het was inmiddels al een puinhoop geworden door de verovering van Tiglatpileser III (745 – 727). Deze Assyrische koning had de stammen in het noorden van het Tienstammenrijk en ten oosten van de Jordaan al in 732/731 voor Christus naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.15:29, 1Kron.5:26).

Gilgal lag tussen de Jordaan en Jericho (Joz.4:19). Er was hoogstwaarschijnlijk eveneens een plaats Gilgal, dat ten noordwesten of ten westen van Betel lag, want de profeet Elia ging van Gilgal naar Betel, en van Betel naar Jericho, en daar vandaan naar de Jordaan (2Kon.2:1-8). Het lijkt er sterk op, dat het hier gaat over Gilgal ten (noord)westen van Betel. Het was een middelpunt van afgoderij (Richt.3:19, Hos.4:15, 9:15, Am.4:4, 5:5).

Het offeren van stieren was niet verkeerd, maar in Israël mocht er maar op één plaats worden geofferd (Deut.12:2-6). Die plaats was Jeruzalem, waar de tempel stond.

De steenhopen op de voren van het veld vormden waarschijnlijk de grenzen tussen verschillende akkers. Daar maakte men voren. Op of in die voren gooide men de stenen die men bij het ploegen tegenkwam.

De Here had hun altaren dus laten verwoesten. Eerst waren veel altaren vernield, toen Assyriërs het land van het Tienstammenrijk Israël leegplunderden. Later zou de Judese koning Josia (640 – 609) alle altaren in de steden van het Tienstammenrijk, en dus eveneens in Gilgal, laten afbreken (2Kon.23:15,16,19,20).

13 Jakob vluchtte naar het land (of het veld/de akker) van Aram. Israël werkte (of diende) door (= om) een vrouw (te krijgen). Door (= Om) een vrouw heeft hij (een kudde) gehoed (of bewaakt/beschermd).

Jakob moest als een bedrieger vluchten naar Aram. Daar werkte hij hard om een vrouw te krijgen.

14 [En] door (of met) een profeet heeft Jahweh Israël (van)uit Egypte laten opgaan (= uit Egypte geleid), en door (of met) een profeet is het (of hij) (volk) beschermd (of gehoed/bewaakt) (geworden).

Opnieuw vergelijkt de Here hier vooral het Tienstammenrijk met hun voorvader Jakob. Hij moest vluchten naar Aram, en hij moest hard werken om een vrouw te krijgen. Zijn nakomelingen kregen het veel gemakkelijker. Ze hoefden niet te vluchten, maar werden door Jahweh

⁸² Bij die talrijke profeten horen de man van God uit Juda (1Kon.13:1-6), Achia (1Kon.14:1-18), de profeet Jehu (1Kon.16:1-4), Elia (1Kon.17:1-2Kon.2:11), Micha (1Kon.22:7-9), Elisa (2Kon.2:15-13:20^a), de profeet Jona (2Kon.14:25), Amos (Am.1:1), Hosea en vele andere naamloze en onbekende profeten (1Kon.18:4, 20:13,22,35-42, 2Kon.2:3,5,7, 4:4, 9:1,4, enz.).

zelf uit Egypte geleid. De profeet Mozes (bege)leidde het volk Israël daarbij (Deut.34:10-12, vgl. Deut.18:18).

15 Efraïm heeft (God) bitterheden (= erg) getergd (of gekrenkt/geërgerd). [En] zijn bloed-(schuld) zal Hij op (of boven/over) hem laten (neerkomen) (of hem (achter)laten), en zijn smaad zal zijn Heer (of zijn Here) aan (of voor) hem vergelden (of laten terugkeren).

Alle voorrechten en zegeningen van de hemelse Vader heeft het volk met kwaad en ondankbaarheid vergolden. Daarmee had het Hem erg getergd en gekwetst. Voor al het onschuldige bloed dat was vergoten, zou de Almachtige hen straffen, en het smadelijk afwijzen van zijn liefde zou Hij hun vergelden.

2. Efraïms zonde wordt zwaar gestraft.

Hoofdstuk 13:1-14:1

1 Als Efraïm sprak, beefde iedereen. Hij heeft in Israël aanzien verworven. Toen hij zich schuldig maakte aan de verering van Baäl, stierf hij.

2 Nu gaan ze door met zondigen. Van hun zilver maakten ze voor zichzelf gegoten beeldwerk. Afgodsbeelden naar hun eigen inzicht zijn allemaal het werk van ambachtslieden. Ze zeggen bij zichzelf: "Mensen die offeren, moeten de stierkalveren kussen."

3 Daarom zullen ze worden als de ochtendnevel, als de dauw die 's morgens vroeg verdwijnt; als kaf dat wegwaait van de dorsvloer, of als rook uit een venster.

4 "Ik echter, jouw God Jahweh, leidde je uit het land Egypte. Een god behalve Mij moet jij niet erkennen. Er is geen redder buiten Mij."

5 "Ikzelf heb je gekend in de woestijn; in het land van grote droogte."

6 "Door hun weidegronden werden ze verzadigd. Ze zijn verzadigd, en hun hart werd hoogmoedig. Daardoor hebben ze Mij vergeten,

7 maar Ik word voor hen als een leeuw. Als een luipaard loer Ik op de weg."

8 "Ik zal hen aantreffen als een berin die van haar jongen is beroofd. Ik zal hun borstkas openrijten, en als een leeuwin zal Ik hen daar verslinden. De wilde dieren van het veld zullen hen verscheuren."

9 "Het is jouw ondergang, Israël, want van Mij komt jouw hulp."

10 "Waar is nu jouw koning, zodat hij jou met al je steden zal laten bevrijden? Waar zijn jouw rechters van wie jij hebt gezegd: "Geef aan mij een koning en vorsten!?"

11 "Ik gaf aan jou een koning in mijn woede. In mijn verbolgenheid nam Ik hem weg."

12 Gebundeld is de ongerechtigheid van Efraïm. Zijn zonde is opgeborgen.

13 Weeën van een berende vrouw komen over hem. Hij is geen wijze zoon. Als het tijd is, houdt hij niet vol bij de ontsluiting van de baarmoeder voor het baren van zonen.

14 "Zou Ik hen uit de macht van het dodenrijk bevrijden? Zou Ik hen van de dood verlossen? Dood, waar zijn je pestziekten? Dodenrijk, waar is je vernietiging? Mijn ogen zullen geen berouw kennen."

15 Hoewel hij vrucht draagt tussen de broers, zal er een oostenwind komen. Een wind van Jahweh zal uit de woestijn opsteken. Zijn fontein zal opdrogen, en zijn waterbron zal uitdrogen. Hij zal zelf de schat van elk kostbaar voorwerp roven.

1 Samaria zal boeten, omdat zij in opstand is gekomen tegen haar God. Door het zwaard zullen ze vallen. Hun zuigelingen zullen worden verpletterd, en hun zwangere vrouwen zullen worden opengereten.

1 Overeenkomstig het spreken van Efraïm was (er) beving. (= Als Efraïm sprak, beefde iedereen.) Hij heeft zich in Israël verheven (= Hij heeft in Israël aanzien verworven). Hij deed kwaad (of was schuldig) door (of met) de (verering van) Baäl. Hij stierf (= Toen hij zich schuldig maakte aan de verering van Baäl, stierf hij).

Met Efraïm werd hier wel in eerste instantie de stam Efraïm aangesproken, maar met die stam als belangrijkste van het Tienstammenrijk werd ook dat hele rijk bedoeld (vgl. Hos.5:3, 7:1^a).

De profeet Hosea stelde Efraïms roemrijke verleden tegenover het smadelijke heden. Efraïm maakte zich schuldig aan de verering van Baäl. Onder koning Achab (875 – 854) werd de dienst aan de afgod Baäl (= Heer, echtgenoot) ingevoerd (1Kon.16:29-33). Deze afgoderij richtte Efraïm te gronde.

2 [En] nu gaan ze door te (= met) zondigen. Van hun zilver maakten ze voor zichzelf gegoten beeldwerk. Afgod(sbeeld)en naar hun (eigen) inzicht zijn allemaal (of elk) het werk (of het maaksel) van ambachtslieden. Ze zeggen tegen hen (= Ze zeggen bij zichzelf): “De mens die offert (= Mensen die offeren), moeten (of zullen) de (stier)kalveren kussen.”

De afgodsbeelden zijn niets meer dan het werk van ambachtslieden (Jes.40:19,20, 44:9-17). Verder stellen ze niets voor.

Het kussen van de stierkalveren was een bewijs van eer en vertrouwen (1Sam.10:1, Luk.7:45). Zo werd eveneens de afgod Baäl geëerd met een kus (1Kon.19:18).

3 Daarom zullen ze worden als de ochtendnevel, als de dauw die ’s morgens vroeg verdwijnt; als kaf dat wegwaait van de dorsvloer, of als rook uit een venster.

Van het Tienstammenrijk Israël zou niets meer overblijven.

4 “En Ik (= Ik echter,) jouw God Jahweh, leidde je (van)uit (of van(af)) het land Egypte.⁸³ [En] een god behalve (of met uitzondering van) Mij moet (of zal) jij niet (er)kennen. [En] er is geen redder buiten (of behalve) Mij.”

5 “Ikzelf heb je gekend (of erkend) in de woestijn; in een land van droogten (= van grote droogte).”

6 “Door hun weid(eground)en werden ze verzadigd. Ze zijn verzadigd, en hun hart werd hoogmoedig. Daardoor hebben ze Mij vergeten,

7 en (= maar) Ik word voor hen als een leeuw. Als een luipaard loer Ik op de weg.”

God had goed voor de Israëlieten gezorgd, zoals een goede herder zorgde voor zijn vee. Toen het voorspoedig met ze ging, werden ze niet dankbaar, maar trots. Ze deden, alsof hun welvaart het gevolg was van hun eigen prestaties, en ze vergaten tegelijkertijd de Here. Daarmee vergolden ze goed met kwaad (vgl. Deut.8:11-20).

8 “Ik zal hen (aan)treffen (of (aan)vallen) als een berin (die van haar jongen) is beroofd. Ik zal de omsluiting van hun hart (= Ik zal hun borstkas) (open)scheuren (= openrijten), en als een leeuwin zal Ik hen daar verslinden (of (op)eten). Het leven (= De wilde dieren) van het veld zal (= zullen) hen verscheuren.”

Een berin die van haar jongen is beroofd, is extreem gevaarlijk.

Leeuwinnen zijn veel gevaarlijker dan leeuwen. Meestal gaan zij op jacht. Een leeuw slaapt heel veel, en eet regelmatig, wat de leeuwinnen hebben gevangen. Ook eet een leeuw geregeld aas.

9 “Het is jouw ondergang (of jouw verderf), Israël, want (of (door/om)dat) door (of in/met) Mij is [door (of in/met)] jouw hulp (= want van Mij komt jouw hulp).”

10 “Waar is nu jouw koning, en (= zodat) hij jou met (of in/door) al je steden zal laten

⁸³ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *En Ik (= Ik echter,) ben jouw God Jahweh van(af) (of (van)uit) het land Egypte*. Jahweh was echter al de God van Abram, Izaäk en Jakob die later Israël werd genoemd. Al voordat de Israëlieten (= het nageslacht van Jakob) in Egypte kwamen wonen, was de Here hun God. Deze tekst is verbeterd met behulp van de Griekse handschriften en de enige Dode Zeerol waarin dit vers is teruggevonden (vgl. Hos.12:10).

bevrijden (of redden)? En (= Waar zijn) jouw rechters van wie (of waarvan/die) jij hebt gezegd: “Geef aan (of voor) mij een koning en vorsten!?”

11 “Ik geef (= Ik gaf)⁸⁴ aan (of voor) jou een koning in mijn woede. In mijn verbolgenheid nam Ik (hem) (weg) (of ... woede, en in mijn verbolgenheid neem Ik (hem) weg).”⁸⁵

Toen de 10 stammen tegen koning Rehabeam (932 – 915) in opstand kwamen, gaf de Here ze buiten het koningshuis van David om een koning (1Kon.12:16-20). Daardoor misten ze de zegeningen van het eeuwige koningschap van het huis van David (2Sam.7:16). God gaf het Tienstammenrijk een koning, omdat Hij woedend op ze was. Van de koningen van het Tienstammenrijk ging steeds een verkeerde invloed uit. Geen enkele koning van dat rijk diende Jahweh. Meestal stimuleerden ze het volk in de afgoderij. Koning Jerobeam I (932 – 911) voerde de kalverendienst in, en koning Achab (875 – 854) introduceerde met zijn vrouw Izebel de Sidonische afgod Baäl (1Kon.16:29-33).

Met het wegnemen van het koningschap zou ook het Tienstammenrijk helemaal verdwijnen.

12 Gebundeld is de ongerechtigheid van Efraïm. Zijn zonde is opgeborgen.

Als stukken in een dossier of map heeft de Here alle ongerechtigheid van Efraïm gebundeld. Zo heeft Hij zijn zonden bewaard voor de dag dat het oordeel komt (vgl. Deut.32:34).

13 Weeën van een barende (vrouw) komen voor (of naar) (= over) hem. Hij is geen wijze zoon. Als het tijd is, houdt hij niet vol (of staat hij niet (stil)) met (= bij) de ontsluiting (of de doorbraak) (van de baarmoeder) (voor het baren) van zonen.

Bij een bevalling komt er nieuw leven. Bij het Tienstammenrijk echter zijn de moeiten van de bevalling er wel, maar het kind er komt niet. In zo'n geval liep het vooral vroeger zowel voor de moeder als voor het kind verkeerd af. Het is dwaas om niet vol te houden om uit de baarmoeder te komen, want dat wordt je ondergang. Zo ging eveneens het Tienstammenrijk zijn ondergang tegemoet.

14 “Zou Ik hen (van)uit de hand (= de macht) van het dodenrijk bevrijden? Zou Ik hen van(uit) de dood (ver)lossen (of loskopen)? Dood, waar zijn je pestziekten? Dodenrijk, waar is je vernietiging (of verderf)?⁸⁶ Berouw (of Medelijden) zal (van)uit (= voor) mijn ogen worden verborgen (of zal zich (van)uit (= voor) mijn ogen verschuilen) (= Mijn ogen zullen geen berouw kennen).”

God riep in dit vers de dood op om zijn volk het oordeel te laten ondergaan. De pestziekte en de verwoesting door vreemde soldaten mochten, wat Hem betreft, hun gang gaan. De Here wilde niet in de eerste plaats (oppervlakkig) berouw zien, maar Hij eiste echte bekering van zijn ongehoorzame volk (Hos.14:2).

15 Hoewel hij vrucht draagt tussen (of onder) de broers, zal (er) een oosten(wind) komen. Een wind van Jahweh zal (van)uit de woestijn opkomen (of opgaan/(op)klimmen) (= opsteken). [En] zijn fontein (of zijn bron) zal opdrogen (of zal beschaamd zijn), en zijn (water)bron

⁸⁴ Op grond van het tekstverband en de Griekse handschriften is voor de verleden tijd gekozen. In het Hebreeuws is bij het overschrijven waarschijnlijk een letter over het hoofd gezien. Dit gedeelte is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

⁸⁵ Dit heeft niets te maken met de aanstelling van koning Saul (1033 – 1012) (1Sam.8:5). Het gaat hier over het Tienstammenrijk Israël en niet over het Israël van 12 stammen.

⁸⁶ Uit het tekstverband blijkt duidelijk, dat in dit vers God zijn oordeel over het Tienstammenrijk als het ware tevoorschijn roept. We moeten ons hierbij niet in de war laten brengen, doordat de apostel Paulus deze woorden gedeeltelijk aanhaalde met een ironische of tegengestelde bedoeling (1Kor.15:55). Hij wilde hiermee triomfante-lijk aangeven, dat na het lijden en sterven van de Here Jezus de dood is overwonnen. Daarom citeerde hij dit gedeelte op een uitdagende manier.

zal uitdrogen (of droog worden/verdorren). Hij (of Het) zal zelf de schat van elk kostbaar (of begerlijk) voorwerp (be)roven (of plunderen).

De oostenwind is in Israël heet en droog. Deze wind is slecht voor de plantengroei en de oogst (vgl. Jer.18:17, Ezech.17:10, Hos.12:2). Bij de wind waarover de profeet Hosea sprak, drogen zelfs bronnen op.

Die oostenwind betekent hier Assyrië, dat in het (noord)oosten lag. Deze keer zou de oostenwind niet alleen de plantengroei aantasten, maar het hele land zou opdrogen. Vrijwel heel de bevolking van het Tienstammenrijk zou door de Assyriërs worden weggevoerd.

1 Samaria zal boeten (of zal schuldig zijn), (om)dat (of want) zij in opstand is gekomen met (= tegen) haar God. Door het zwaard zullen ze vallen. Hun zuigelingen (of Hun baby's /kleine kinderen) zullen worden verpletterd (of in stukken worden geslagen), en hun ⁸⁷ zwangere(vrouwe)n zullen worden opengereten (of opengescheurd).

Deze vreselijke profetie is al na enkele jaren in vervulling gegaan. De Assyrische koning Salmanassar V (727 – 722) veroverde in 724 voor Christus het Tienstammenrijk, en hij omsingelde de hoofdstad Samaria. Na een beleg van 3 jaren werd in 722 die stad door zijn opvolger Sargon II (722 – 705) ingenomen. Daarbij werden zelfs zwangere vrouwen en baby's niet gespaard. De bevolking van Israël die de ongelijke strijd overleefde, werd naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.17:4-6). Een verwoest en leeg land bleef achter.

⁸⁷ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *zijn*. Op grond van het tekstverband en de Griekse handschriften is voor het (bezittelijk voornaam)woord *hun* gekozen. Het woord *zijn* kan niet verwijzen naar de hoofdstad Samaria, want steden zijn in de Hebreeuwse taal vrouwelijk. Dit gedeelte is in de Dode Zee-rollen verloren gegaan.

3. Gods oproep en Israëls bekering.

Hoofdstuk 14:2-9

2 Bekeer je, Israël, tot Jahweh, jouw God! Ja, door je eigen schuld ben je gestruikeld.

3 Neemt deze woorden aan, en keert terug naar Jahweh! Zegt tegen Hem: “Vergeef alle schuld, en neem het goede aan. We zullen de vruchten van onze lippen betalen.”

4 “Assur zal ons niet redden. Op paarden zullen we niet rijden, en we zullen niet meer zeggen tegen het werk van onze handen: “Onze god”, want bij U vindt een wees ontferming.”

5 “Ik zal hun afkerigheid genezen. Ik zal vrijwillig van hen houden, want mijn woede heeft zich van hem afgekeerd.”

6 “Ik zal voor Israël zijn als de dauw. Hij zal bloeien als een lelie, en hij zal zijn wortels uitslaan als de Libanon.”

7 Zijn loten zullen uitlopen. Zijn pracht zal zijn als die van de olijfboom, en hij zal een geur hebben als de Libanon.

8 Zij zullen terugkeren, en in zijn schaduw zitten. Zij zullen graan verbouwen, en zij zullen bloeien als de druivenplant. Zijn herinnering zal zijn als de wijn van de Libanon.

9 “Efraïm, wat heb Ik nog omtrent afgodsbeelden? Ikzelf heb hem verhoord. Ik keek naar hem om. Ik ben als een groene boom. Jouw vrucht is vanuit Mij tot stand gekomen.”

2 Bekeer je (of Keer terug), Israël, tot(dat) (of naar) Jahweh, jouw God! Ja, (of want/ (om)dat) door je (eigen) schuld (of ongerechtigheid) ben je gestruikeld (of ben je ten val gekomen).

Deze oproep tot bekering vond plaats rond de tijd dat de hoofdstad Samaria werd ingenomen door de Assyriërs. Het was in elk geval duidelijk, dat het met het Tienstammenrijk Israël afgelopen was.

Ze moesten terugkeren naar Jahweh. Die naam van de Here werd niet zomaar gebruikt. Het betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe verbondsgod. Als die naam van Hem wordt gebruikt, dan wil dat zeggen: “Vertrouw Me nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.” Hij is de enige die in zulke hulpeloze situaties echt uitkomst kan geven.

3 Neemt de woorden met jullie (mee/aan) (= Neemt deze woorden aan), en keert terug (of bekeert je) naar (of tot/bij/tegen) Jahweh! Zegt tegen (of tot/bij/naar) Hem: “Vergeef (of Neem (of Draag) (... weg)) alle schuld (of ongerechtigheid), en neem het goede (aan). [En] we zullen de vruchten⁸⁸ van onze lippen betalen (of vervullen).”

De profeet Hosea zei zijn ongehoorzame volksgenoten de woorden voor, die ze tegen de Almachtige konden zeggen. Blijkbaar wisten ze zelf na hun jarenlange afgodendienst en liefdeloos gedrag niet meer, hoe ze naar Hem moesten bidden.

Ze waren in die situatie niet eens meer in staat om God de offers te brengen, waar ze zelf zo-

⁸⁸ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *de stieren*. Op grond van de Griekse handschriften en het tekstverband is voor *de vruchten* gekozen. Het verschil berust waarschijnlijk op een foutieve of verouderde meervoudsvorm, die ook in de fragmentarische gedeelten van dit vers in slechts één Dode Zeerol lijkt voor te komen. In de andere teruggevonden Dode Zeerollen is dit vers verloren gegaan.

veel waarde aan hechten. In eerste instantie konden ze Hem alleen nog maar offers brengen met hun lippen.

4 “Assur zal ons niet redden. Op een paard (= Op paarden) zullen we niet rijden, en we zullen niet meer zeggen tegen het werk (of het maaksel) van onze handen: “Onze god”, want door (of met/in) (= bij) U vindt een wees ontferming.”

De Israëlieten moesten afrekenen met hun zonden, en met hun leugenachtige politiek. Ze moesten niet meer hun vertrouwen stellen op mensen, op paarden,⁸⁹ afgoden of op andere zaken (Jes.44:9-17). Alleen op de Here moesten ze vertrouwen.

De rampzalige toestand van het Tienstammenrijk Israël wordt vergeleken met de kwetsbare positie van een wees. De catastrofale situatie in het rijk van het noorden was ontstaan, doordat het overgrote deel van de mensen door hun gedrag zich van de hemelse Vader had vervreemd.

5 “Ik zal hun afkerigheid genezen. Ik zal vrijwillig van hen houden, want mijn woede heeft zich van(af) hem (= Efraïm) afgekeerd.”

Met het (persoonlijk voornaam)woord *hem* wordt Efraïm als vertegenwoordiger van het Tienstammenrijk aangeduid.

In dit gedeelte, dat begint met vers 5, komt Jahweh met zijn zegeningen (vgl. Hos.1:10-12, 2:13-22). Hij weet al, dat de mensen van zijn volk tot Hem zullen bidden, want Hij zal hen van hun afkerigheid genezen, en hun harten gaan veranderen (Deut.4:30, Ezech.36:26,27, Hos.2:13, 3:5, Zach.12:10-14, 13:9, vgl. Deut.30:1-10). God zal vrijwillig van hen houden, en niet meer boos op hen zijn. Daar zullen geen offers voor nodig zijn.

6 “Ik zal voor Israël zijn als de dauw. Hij zal bloeien als de lelie, en hij zal zijn wortels (uit)slaan als de Libanon.”

Afgoden van vruchtbaarheid konden en kunnen geen vruchtbaarheid geven. De Here kan dat wel. Hij zal dat ook doen. Met de dauw zal Hij het land water geven. Israël zal bloeien als een prachtige lelie.

De Libanon is een gebergte aan de kust ten noorden van Israël. Het was bekend om de cederbomen en de cipressen die daar groeiden (1Kon.5:6-10). Zoals het Libanongebergte zich 10-tallen kilometers uitstrekt aan de noordelijke kust van het heilige land, zover zullen de wortels van Gods volk zich (bij wijze van spreken) uitstrekken.

7 Zijn loten (of Zijn twijgen) zullen (uit)gaan (= uitlopen). [En] zijn pracht (of zijn luster) zal zijn als (die van) de olijfboom, en hij zal een geur hebben als de Libanon.

De tijd van kinderloosheid zal voorbij zijn (vgl. Hos.9:11-14,16). Israël zal niet meer verdord zijn, want zijn loten zullen uitlopen. Een olijfboom is altijd groen (Ps.52:10).

8 Zij zullen terugkeren (of zullen zich bekeren/herhalen), (en) in zijn schaduw (neer)zitten (of (ver)blijven/wonen). Zij zullen graan (of koren) laten (her)leven (of laten groeien) (=

⁸⁹ Paarden gebruikte men in die tijd vooral voor de strijdwagens (Ex.14:9,23, Deut.20:1, Joz.11:4, Richt.5:22, Hos.1:7, enz.). Tot de tijd van koning Salomo (972 – 932) had men vrijwel geen paarden in Israël. De koning in Israël mocht niet veel paarden bezitten (Deut.17:16, Joz.11:6,9, 2Sam.8:4, Jes.2:7), zodat hij daarop niet zijn vertrouwen kon stellen. Hij moest alleen op de Here vertrouwen.

Eerst reden zelfs aanzienlijke personen zoals Mozes (Ex.4:20), Bileam (Num.22:21), de zonen van Jaïr (Richt.10:4) en de zonen en kleinzonen van Abdon (Richt.12:13,14) op ezels. Tijdens de regering van koning David (1012 – 972) begonnen koningen en prinses op muilieren te rijden (2Sam.13:29, 18:9, 1Kon.1:33,38,44). Toen er gedurende de regering van koning Salomo veel paarden werden ingevoerd, was het rijden op paarden en wagens iets voor koninklijke personen (Jer.17:25, 22:4). Gods verbod werd vanaf die tijd op grote schaal overtreden (1Kon.4:26, 1Kon.10:25-29, 1Kon.18:5, 22:4, 2Kon.3:7, enz.).

graan (of koren) verbouwen), en zij zullen bloeien als de druivenplant. Zijn herinnering zal zijn als (de) wijn van (de) Libanon.

De Israëlieten zullen terugkeren, en veilig in de schaduw van de olijfboom (v.7) verblijven. Die schaduw komt eigenlijk van de Here, want hij laat de bomen groeien. De inwoners van het heilige land zullen graan verbouwen. Ze zullen, bij wijze van spreken, welvarend bloeien als een druivenplant. De prettige herinnering van Gods volk zal vergelijkbaar zijn met het genot van de wijn van de Libanon.

9 “Efraïm, wat heb Ik nog omtrent (of aan/voor/van) afgod(sbeelden)en? Ikzelf heb (hem)) geantwoord (= verhoord). Ik keek (of zag/loerde) naar hem (om) (of , en Ik zal naar hem (om)kijken (of (om)zien/loeren)). Ik ben als een (fris)groene (of bladerrijke) boom (of cipres/den). Jouw vrucht is vanuit Mij verkregen (of gevonden) (= tot stand gekomen).”

Plotseling verschuift het blikveld van de profeet in de tijd. Vanuit een verre toekomst laat de Here hem terugkijken naar een periode waarin de Israëlieten zich hebben bekeerd. Vanuit dat perspectief spreekt God tegen Hosea over zijn volk Israël.

Dan zal Hij de gebeden van Efraïm (= Tienstammenrijk Israël) hebben verhoord. Hij zal niet meer willen denken aan de afgodsbeelden die zijn volk vroeger aanbad. Er zal een tijd komen, waarin de Almachtige naar de Israëlieten heeft omgezien. Hij zal dan als een groene boom voor hen zijn. Zo'n groene boom met veel bladeren of naalden geeft veel schaduw tegen de hitte van de zon. De vrucht die met de hulp van de Here tot stand is gekomen, is de bekering van de mensen die in het heilige land wonen (vgl. v.3). Deze profetie is nog niet in vervulling gegaan.⁹⁰

⁹⁰ Dit alles is niet vervuld, toen een klein deel van de Joden in 537 voor Christus onder leiding van Zerubbabel terugkeerde naar het beloofde land. Een groot deel van het Tweestammenrijk Juda en het overgrote deel van het Tienstammenrijk bleef in ongehoorzaamheid vrijwillig in ballingschap achter, terwijl deze profetie vooral voor het Tienstammenrijk Israël geldt.

4. Opdracht voor verstandige mensen.

Hoofdstuk 14:10

10 Wie is wijs, en zal deze wegen van God begrijpen? Wie is verstandig, en heeft ze door? Ja, de wegen van Jahweh zijn recht. De rechtvaardigen zullen erop wandelen, maar de opstandelingen zullen erop struikelen.

Vers 10 is de universele boodschap van dit hele bijbelboek. Alleen de dienaren van de Here begrijpen iets van zijn vaak gekwetste goedheid en rechtvaardigheid. Zij kunnen op zijn liefdevolle en rechte wegen wandelen (vgl. Deut.32:4). Rebellen en ongehoorzame mensen, die kromme wegen gaan, zijn niet in staat om op die rechte wegen te lopen.

10 Wie is wijs, en zal deze (wegen (of dingen) van God) begrijpen? (Wie) is verstandig, en [hij] leert ze kennen (of herkent ze) (= en heeft ze door)? Ja, (of want/(om)dat) de wegen van Jahweh zijn recht. [En] de rechtvaardigen zullen daarin (of daardoor) (= erop) wandelen (of gaan), en (= maar) de opstandelingen (of de overtreders) zullen daarin (of daardoor) (= erop) struikelen (of wankelen/waggelen).

4. GODS GEOPENBAARDE PLAN MET ZIJN VOLK.

1. Wat er is vervuld.

De profeet Hosea trad op in het Tienstammenrijk Israël. Hij begon in elk geval omstreeks 750 voor Christus met zijn werk, en ging tot ten minste rond 725 daarmee door.

Zolang koning Jerobeam II (783 – 748) regeerde, ging het politiek en economisch voor de wind. Hosea had toen met zijn onheilsprofetieën alle schijn tegen zich. Toen aan de langdurige regering van Jerobeam II een einde kwam, veranderde de situatie.

Al tijdens het optreden van de profeet Hosea begonnen zijn voorspellingen in vervulling te gaan. De veroveringen van de Assyrische koning Tiglatpileser III (Pul) (745 – 727) ten noorden van het Tienstammenrijk Israël vormden een steeds grotere bedreiging. Ook de politieke situatie instabiel. De ene staatgreep volgde de andere op. De economische bloei en welvaart gingen eveneens sterk achteruit. Het Tienstammenrijk werd slechts een vazalstaat van Assyrië, en moest aan dat machtige rijk heel veel belasting afdragen.

Hoewel de vervulling van de profetieën van Hosea duidelijke vormen begon aan te nemen, sloegen de leiders van het volk en de koning nog steeds de waarschuwingen van de profeet in de wind. Koning Pekach (734 – 732) kwam zelfs in opstand tegen de koning van Assyrië. De Assyrische koning veroverde daarop het Tienstammenrijk Israël. Voor straf werden de stammen in het noorden en ten oosten van de Jordaan naar Assyrië gedeporteerd. Koning Pekach werd door Hosea vermoord. Over het gedeelte dat van het Tienstammenrijk overbleef, werd Hosea (731 – 722) een vazalkoning van het Assyrische rijk (2Kon.17:1-3).

Eerst bleef hij de koning van Assyrië enige jaren trouw. Later kwam hij met hulp van farao Osorkon IV (So) (730 – 716) van Egypte in opstand. Toen kwam de Assyrische koning Salmanassar V (727 – 722) met zijn leger. Hij veroverde het Tienstammenrijk, en omsingelde de hoofdstad Samaria. Na een beleg van 3 jaren werd de stad ingenomen door zijn opvolger Sargon II (722 – 705). Bijna de hele bevolking van Israël werd naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.17:4-6). Heel weinig Israëlieten van het Tienstammenrijk zijn na de ballingschap teruggekeerd. Gods woord dat Hij via zijn profeet Hosea had gesproken, werd gedeeltelijk vervuld.

Eerst leek echter het Tweestammenrijk Juda zijn straf te ontlopen. Toen de Assyrische koning Sanherib (705 – 681) het koninkrijk in het zuiden veroverde, en zijn hoofdstad belegerde, bevrijdde de Here de stad door een groot wonder (701). De knecht van Jahweh doodde 185.000 Assyrische soldaten (2Kon.19:35,36).⁹¹ Hoogstwaarschijnlijk stierven die soldaten aan de pest.⁹² In de jaren daarna werd het Assyrische rijk steeds meer verdrongen door het Babylonische rijk.

Toch brachten de 2 stammen van het rijk Juda in het zuiden het er weinig beter af, dan het weggevoerde Tienstammenrijk in het noorden. Vrome en ongehoorzame koningen wisselden

⁹¹ Jahweh betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Hij is de trouwe verbondsgod. Met deze naam maakte de Here Zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). De Statenvertalers vertaalden zijn naam met *de HEERE*. Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als die naam van God wordt gebruikt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.”

⁹² Zie Herodotus, Historiën, deel 2, 141.

in het Tweestammenrijk elkaar af. Het volk echter werd steeds kwaadaardiger. De voorspelde straf van God kon niet uitblijven.

In het 3^e regeringsjaar van de Judese koning Jojakim (608 – 597) (605 v.Chr.) sloeg kroonprins Nebukadnezar II van Babel het beleg om Jeruzalem. De stad gaf zich over. Een deel van de tempelschat werd door hem meegenomen. Plotseling overleed de Babylonische koning Nabopolassar (625 – 605). De kroonprins haastte zich naar Babel om de vacante troon op te eisen.

In 601 voor Christus kwam vazalkoning Jojakim van het Tweestammenrijk Juda tegen Nebukadnezar II (605 – 562) in opstand (2Kon.24:1). Daarom stookte de Babylonische koning omiggende volken tegen Jojakim op. Ook Chaldeeuwse benden trokken rond in het land. Nog gaf Jojakim zijn verzet niet op (2Kon.24:2). Na enkele jaren kwam de Babylonische koning zelf naar het westen. Toen stierf Jojakim, en zijn zoon Jojachin (597) volgde hem op.⁹³ In 597 gaf de jonge koning Jojachin zich over aan de koning van Babel. Zo veroverde Nebukadnezar II Jeruzalem.

De koning maakte Zedekia, de oom van Jojachin, vazalkoning (2Kon.24:8-17). Uit het hele land werden duizenden van de rijkste Joden meegenomen naar Babel. Alleen de armere mensen bleven over (2Kon.24:14-16). Daarmee was de kracht van het koninkrijk Juda gebroken.

Omdat vazalkoning Zedekia (597 – 586) in opstand kwam, rukte koning Nebukadnezar II in 588 op met een leger naar Jeruzalem. De stad Jeruzalem werd na een langdurig beleg in 586 ingenomen. Veel huizen en de tempel werden verbrand (2Kon.25:9-12, 2Kron.36:17-20, Jer.37:8). Er werden toen 832 Joden alleen al uit de stad Jeruzalem naar Babel gedeporteerd (2Kon.25:1-17, 2Kron.36:11-21, Jer.52:29). Slechts weinig mensen bleven achter (2Kon.25:12). Over die Joden stelde de koning Gedalja aan als landvoogd.

Twee maanden later werd de landvoogd door enkele Joden doodgeslagen. Om aan de wraak van koning Nebukadnezar II te ontkomen, vluchtten de meeste achtergebleven Joden naar Egypte (2Kon.25:22-26). Het heilige land bleef grotendeels leeg en verwoest achter.

In 581 kwam Nebukadnezar II opnieuw naar het westen. Zijn generaal Nebuzaradan regelde de vierde wegvoering van de Joden in Jeruzalem (Jer.52:30). Alle 12 stammen van heel het volk Israël moesten tot 538 voor Christus in ballingschap blijven.

Terwijl Nebuzaradan bezig was met de vierde wegvoering van het Joodse volk, viel Nebukadnezar II Egypte opnieuw aan. De geschiedschrijver Flavius Josefus vermeldt, dat de Babylonische koning Egypte heeft veroverd. Veel Joden en Israëlieten die daar woonden, heeft hij naar Babel gedeporteerd.⁹⁴

De profetieën van Hosea waren na deze gebeurtenissen voor het grootste deel al vervuld.

God was en is echter genadig. Hij gaf de volgende generatie Israëlieten weer een kans. Nadat het Babylonische rijk door de Perzische koning Kores II (538 – 529) in 538 voor Christus onder de voet gelopen werd, gaf deze koning aan de Joden toestemming om naar hun land terug te keren. Ze moesten wel aan het rijk van koning Kores II, het rijk van Perzen en Meden, onderdanig blijven.

Hoewel alle Joden en Israëlieten mochten terugkeren naar hun eigen land, bleef een groot deel van het Tweestammenrijk Juda en het overgrote deel van het Tienstammenrijk vrijwillig in

⁹³ Het is opmerkelijk, dat Jojakim (608 – 597) zo vroeg is gestorven. Hij is maar 36 jaar geworden (2Kon.23:36). Volgens de geschiedschrijver Flavius Josefus is hij door koning Nebukadnezar II (604 – 562) gedood. Zijn lichaam mocht niet worden begraven, maar werd voor de muren van Jeruzalem neergegoid (Jer.22:18,19,30, 36:30^b). (Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 6:3.)

⁹⁴ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

ballingschap achter. Slechts een klein deel keerde onder leiding van Zerubbabel terug. Het grootste deel van de Israëlieten bleef ongehoorzaam. De waarschuwingen van Gods profeten, het werk van de priester Ezra en het kordate en hardhandige optreden van de landvoogd Nehemia kon de keiharde harten van de meeste Joden niet veranderen. Na de duidelijke waarschuwingen van de profeet Maleachi sprak Jahweh eeuwenlang niet meer via zijn profeten tegen de Israëlieten.

Ook het restant van de Joden en Israëlieten dat niet door Nebukadnezar II (604 – 562) uit Egypte was weggevoerd, en daar toch bleef wonen, werd niet gezegend. Toen in 343 voor Christus de Perzische koning Artaxerxes III (358 – 338) Egypte veroverde, werd het land met de bevolking hard en ongenadig aangepakt. Veel mensen werden doodgeslagen. Alle tempels en paleizen werden verwoest, en de vestingen werden neergehaald. Egypte werd een puinhoop.

Veel Joden waren nog ongehoorzamer, dan de heidenen (Mat.11:21-24, 12:41,42, Luk.10:13,14, 11:31,32). Ze verwierpen hun Verlosser en Koning Jezus Christus. Ze gaven Hem over aan de heidense Romeinen om te worden gekruisigd. Zijn bloed werd over het land uitgegoten (Mat.27:1-50). Zijn bloed kwam over de Joden en hun kinderen (Mat.27:25). Na de verwoestingen van Jeruzalem in de jaren 70 en 135 na Christus begon de diaspora van de Joden. De profetische woorden van Hosea en veel andere profeten bleven van kracht.

De profetieën van Hosea over de verlossing en bekering van het volk Israël zijn met de terugkeer van de ballingschap in 537 voor Christus onder leiding van Zerubbabel niet in vervulling gegaan. Er zou verlossing komen voor heel het volk Israël, en de bevolking zou even talrijk zijn als vroeger (Ezech.36:10,11,37, Hos.1:10). Dat is nog niet gebeurd.

Na de Tweede Wereldoorlog werd in 1948 de staat Israël gesticht. Steeds meer Joden trekken naar deze nieuwe staat. Toch heeft het overgrote deel van de Joden zich nog steeds niet bekeerd. Daardoor verslindt het land nog steeds zijn kinderen. Israël wordt nog steeds door allerlei volken gehoond en bespot.

Als we de Here steeds beter willen leren kennen, en ons willen voorbereiden op de toekomst, dan is het belangrijk, dat we Gods vervulde en onvervulde profetieën bestuderen. Vervulde profetieën bestuderen we om ons geloofsvertrouwen te versterken. We kunnen ze ook gebruiken als model voor de nog onvervulde profetieën. Het bestuderen van vervulde profetieën is een oefening om onvervulde profetieën beter te leren begrijpen. Onvervulde profetieën onderzoeken we om ons voor te bereiden op de toekomst. We weten dan, wat we kunnen verwachten. Dat geeft geloofsvertrouwen, rust en zekerheid.

2. Wat er nog zal gebeuren.

De profeet Hosea heeft eveneens voorspeld, dat de Joden en Israëlieten weer in het beloofde land zullen wonen, en zich zullen bekeren. Deze profetieën zijn nog niet vervuld.

Nadat eerst een rest van Juda was teruggekeerd onder leiding van Jozua en Zerubbabel, zal na veel eeuwen het hele volk Israël terugkeren.⁹⁵ Er zullen nog veel meer Joden en Israëlieten daarheen trekken. Uit de verre landen waarheen de Here hen had verstrooid, zal Hij hen verlossen (Jer.23:6-8, 30:10, Zach.10:6-12). Jahweh zal Israël en Juda weer terugbrengen naar het land dat Hij aan hun voorvaders heeft gegeven (Jes.11:11-16, Jer.16:15-18, 30:3,

⁹⁵ Sommige profeten zien dwars door de eerste terugkeer heen al de laatste terugkeer. Voor hen is dat bijna hetzelfde. Net als 2 bergen, die dicht bij elkaar schijnen te liggen. In werkelijkheid is de afstand tussen die 2 bergen enorm groot. Daardoor lijken de profetieën over de eerste terugkeer en de laatste terugkeer op elkaar. Soms zagen de profeten zelf nauwelijks het verschil.

Ezech.36:24, 37:1-14, Hos.1:10-12, 2:15-22, Am.9:14,15). Het dode Israël zal weer herrijzen. Jozef, Israël en Juda zullen worden herenigd (Jes.11:13, Ezech.37:16-20,22). We kunnen vandaag al zien, dat het onderscheid tussen de 12 stammen in de huidige staat Israël is verdwenen, en van een Tienstammenrijk en een Tweestammenrijk is al helemaal geen sprake meer. Die verdeeldheid is voorbij.

Als de heidenen de Almachtige massaal verwerpen, zal Hij zich over Israël weer ontfermen (Rom.11:25-32). Als in de toekomst de volheid (= het overgrote deel) van de heidenen het koninkrijk van God is binnengegaan (Rom.11:25), zal Hij in zijn uitverkiezende genade de keiharde stenen harten van de Joden en Israëlieten wegnemen, en aan hen een hart van vlees geven (Deut.30:6, Jer.32:39, Ezech.11:19, 36:26). Jahweh zal hun ogen openen voor het nieuwe verbond, dat Hij met hen sluit (Rom.11:27, Jer.31:31-34, 32:40-41, vgl. Hebr.8:8-12). In de toekomst zullen de Joden en Israëlieten zich nog bekeren, en zij zullen Christenen worden (Ezech.36:26,27 Hos.3:5, Zach.12:10-14, 13:8,9).

David (1012 – 972) was koning over heel Israël. De Here had aan koning David een eeuwig koningshuis beloofd (2Sam.7:4-16). Iemand uit zijn nageslacht zou voor eeuwig regeren. Die koning is Jezus Christus. Hij is uit het nageslacht van David (Am.9:11, Ezech.34:23), en Hij regeert eeuwig (vgl. Dan.7:13,14, Jes.11:1-5, 53:2-12, Luk.3:23-32). Als de Israëlieten zich bekeren, dan zal Gods Zoon ook hun koning worden (Ezech.36:23,24, 37:22-25, Hos.3:5).

De profeet Jeremia voorspelde met andere woorden min of meer hetzelfde. De Spruit van David zal als een verstandige koning over hen regeren (Jer.23:1-8). Ze zullen de hemelse Vader dienen, en (de Spruit van) David zal hun koning zijn (Jer.30:9). Die Spruit van David, is de grootse Zoon uit het nageslacht van David: de Here Jezus (Hos.3:5). Hij is de goede herder (Joh.10:11-15). De Joden en Israëlieten zullen hun koning Jezus dienen, en Hij zal hun herder zijn.

Daarmee zullen alle profetieën van Hosea in vervulling gaan.

3. Tijdbalk.

De oudere jaartallen zijn slechts benaderingen.

Voor Christus

5155	Schepping.
2895	Zondvloed.
1953	Geboorte van Abram.
1663	Intocht van het volk van de Hebreëen in Egypte.
1448	Uittocht uit Egypte na de 10 ^e plaag.
1448 – 1408	Tocht van de Hebreëen naar Kanaän.
1408 – 1383	Jozua in Kanaän.
1383 – 1033	De tijd van de richters onder het volk Israël.
1033 – 1012	Regering van koning Saul
1012 – 972	Regering van koning David.
972 – 932	Regering van koning Salomo.
969	De tempelbouw onder koning Salomo.
932 – 722	De Koningentijd van Israël, de 10 stammen uit het noorden.
932 – 586	De Koningentijd van Juda, de 2 stammen in het zuiden.
932 – 911	Regering van koning Jerobeam I van Israël.
875 – 854	Regering van koning Achab van Israël.
842 – 814	Regering van koning Jehu van Israël.
814 – 799	Regering van koning Joahaz van Israël.
799 – 783	Regering van koning Joas van Israël.
785 – 733	Regering van koning Uzzia van Juda.
783 – 748	Regering van koning Jerobeam II van Israël.
748 – 747	Regering van koning Zacharia van Israël.
747	Regering van koning Sjaloom van Israël.
747 – 736	Regering van koning Menachem van Israël.
745 – 727	Regering van koning Tiglatpileser III (Pul) van Assyrië.
736 – 734	Regering van koning Pekachja van Israël.
734 – 732	Regering van koning Pekach van Israël.
732 – 731	De stammen Manasse, Gad, Ruben, Naftali (en Zebulon) worden door Tiglatpileser III naar Assyrië gedeporteerd (2Kon.15:29, 1Kron.5:26).
732 – 727	Regering van koning Achaz van Juda.
731 – 722	Regering van koning Hosea van Israël.
724 – 722	Belegering van Samaria door Assyrië.
727 – 722	Regering van koning Salmanassar V van Assyrië.
727 – 697	Regering van koning Hizkia van Juda.
722 – 705	Regering van koning Sargon II van Assyrië.
722	Val van Samaria, wegvoering van der rest van het Tienstammenrijk door Sargon II.
608	Kroonprins Nebukadnezar schakelt zijn laatste Assyrische tegenstander uit.
605	Eerste wegvoering. Daniël en zijn vrienden worden meegevoerd naar Babel.
605 – 171	Juda onder heerschappij van andere volken. (7 x 62 = 434 jaren)
604 – 562	Regering van koning Nebukadnezar II.
597	Tweede wegvoering. Nebukadnezar II maakt Zedekia vazalkoning in Jeruzalem. Jojachin en de profeet Ezechiël worden meegenomen naar Babel.
586 juli	Derde wegvoering, verwoesting van Jeruzalem. Gedalja wordt landvoogd. Hij wordt ongeveer 2 maanden later vermoord.

- 586 – 537 De Joodse ballingschap in Babylonië. (7 x 7 = 49 jaren)
 581 Vierde wegvoering door Nebuzaradan (Jer.52:30). Inval in Egypte.
 559 – 529 Kores II is koning over het (grote) rijk van Perzen en Meden.
 538 – 332 Israël onder de macht van de Perzen en Meden.
 537 De terugkeer van de Joden uit de ballingschap.
 515 De tempel is herbouwd.
 37 – 4 Regering van koning Herodes de Grote in Israël.
 4 Geboorte van Jezus Christus.

Na Christus

- ±29 Hemelvaart van Jezus Christus.

5. HET DOEL VAN HET BIJBELBOEK HOSEA.

We hebben een blik in de toekomst van het verleden mogen werpen. Die toekomst is voor ons grotendeels verleden tijd. Afschuwelijke taferelen van strijd en moeite zijn we tegengekomen. We hebben eveneens gezien hoe een deel van alle profetieën van het betrouwbare boek in vervulling is gegaan. Hieruit blijkt hoe betrouwbaar Jahwehs woorden en profetieën zijn. Door de bestudering van de profetieën die in vervulling zijn gegaan, kunnen we de onvervulde profetieën beter leren begrijpen.⁹⁶ Dat alles kan ons nog veel meer geloofsvertrouwen geven in Gods woord en werk. Vooral voor de profetieën die nog niet in vervulling zijn gegaan.

Ook hier geldt het woord uit de Bijbel: “*Want een ieder die heeft, aan hem zal gegeven worden, en hij zal overvloed hebben; maar van wie niet heeft, ook wat hij heeft, zal van hem afgenomen worden*” (Mat.25:29). Wie studeert in de Bijbel, en er naar handelt, zal groeien, en de Here steeds beter leren kennen. Wie echter oppervlakkig is, en voor Hem geen tijd en moeite overheeft, bij hem of haar stagneert de groei. De Bijbel wordt dan steeds meer een gesloten boek, en de hemel wordt van koper. Zo sprak de Messias Jezus in gelijkenissen om het geheim van zijn koninkrijk bekend te maken aan de gelovigen, die er echt interesse in hadden en hebben. Mensen die er wat voor over hebben. Het is echter niet bedoeld voor de oppervlakkige meelopers (Mat.13:10-17,34,35).

Ook nu moeten we als Christenen niet stil blijven staan, maar doorgaan en doorgroeien. Laten we maar hard aan het werk gaan, en veel bidden. Bidden om de vervulling van Gods beloften. De profeet Daniël bad op grond van profetieën om de terugkeer van het volk van Jahweh uit de ballingschap (Jer.25:11^b,12 en 29:10, Dan.9:1-20).

De hemelse Vader verhoorde zijn gebed, en het volk is teruggekeerd. Door het gebed en bekering wijzigt Hij soms zijn plannen (Am.7:1-9). Zo mocht Abraham bidden voor de slechte stad Sodom (Gen.18:16-33). Door het gelovige gebed van Hizkia (727 – 697) kwam de profetie dat hij spoedig zou sterven, niet uit. Zijn leven werd met 15 jaren verlengd (Jes.38:1-8). Toen de stad Ninevé zich bekeerde, kwam evenmin de profetie van Jona uit. De Here spaarde de stad (Jona 3:10). Het gebed van een dienaar van Hem doet dus erg veel. Het is een geducht wapen, dat we niet moeten onderschatten of verwaarlozen.

We moeten bidden om de bekering van het volk Israël. We moeten eveneens bidden om komst van Jezus Christus. Ook moeten we waken. De tekenen van de tijd moeten we in de gaten houden. Het werk moet doorgaan. Biddend en werkend mogen we meestrijden naar de overwinning. We mogen deel hebben aan de overwinning. Met het kompas van Gods Woord moeten we aan de slag. Het doel van dit boek is om ons voor die strijd te activeren! We zijn niet de onwetende schare, maar medestrijders van de Almachtige. Onze Generaal heeft ons duidelijk zijn strijdplannen uiteengezet. We strijden mee met Hem, die ook verlost. We zullen overwinnaars zijn, samen met onze koning Jezus.

Laten de Christenen van vandaag en morgen elkaar bemoedigen en aansporen in ware liefde. We moeten de handen ineenslaan, want we hebben elkaar zo ontzettend hard nodig. Ons staat een zeer zware strijd te wachten. God heeft ons echter beloofd, dat de Kerk op aarde nooit zal worden uitgeroeid. Als de satan zijn dienaren steeds meer kwelt, slaat Hij steeds harder terug,

⁹⁶ Vooral het bijbelboek Daniël, waarbij alle profetieën in vervulling zijn gegaan, is een heel goed oefenboek voor leren begrijpen van profetieën.

totdat de grote tegenstander deze wedloop zal verliezen. De strijd is wel zwaar, maar de Here zal ons beschermen en kracht geven. In de zware strijd staat Hij aan onze kant. Hij heeft voor ons als medeoverwinnaars een troostrijke toekomst weggelegd, die eeuwig zeker is.

Literatuur.

- Abegg M. Jr., The Dead Sea scrolls Bible, San Francisco, 1999.
- Alexander D. en P. e.a., Handboek bij de Bijbel, Den Haag, 1976.
- Bimson J.J., Encyclopedie van Bijbelse plaatsen, Kampen, 2007.
- Brenton L.C.L., The Septuagint with Apocrypha: Greek and English, 9^e druk, Londen, 2001.
- Dächsel K.A., Bijbel of de geheele Heilige Schrift, deel 4, Jesaja - Maleachi, 2^e druk, Utrecht, 1892.
- Dronkert K., Gids voor het Oude Testament, Kampen, 1964.
- Eban A., Mijn volk, de geschiedenis der Joden, Amsterdam/Antwerpen, 1976.
- Flavius J., De Oude Geschiedenis van de Joden, vertaling Meijer F.J.A.M. en Wes M.A., 4e druk, Amsterdam, 2005.
- Grosheide F.W. e.a., Christelijke Encyclopedie, Kampen, 1959.
- Herodotus., Historiën, vertaling Damsté O., 5e druk, Bussum, 1978.
- Hobrink B., Moderne Wetenschap in de Bijbel, 6e druk, Hoornaar, 2005.
- Keil C.F., Commentary on the Old Testament, deel 10, The minor prophets, 2e druk, Massachusetts, 2006.
- Meesters J.H., De Bijbel in kaart, 2e druk, Groningen, 1970.
- Paul M.J. e.a., SBOT, deel 12, Bijbelcommentaar Hosea - Maleachi, Doorn, 2015.
- Pusey E.B., Barnes' Notes, The minor prophets, 2^e druk, Grand Rapids, 2005.
- Ridderbos J., Korte verklaring, De kleine profeten, deel 1, Hosea - Amos, 4^e druk, Kampen, z.j.
- Snoek I., Heilige Geschiedenis, 13^e druk, Den Haag, z.j.
- Woude A.S. van der e.a., Bijbels Handboek, deel 2^a en 2^b, Kampen, 1982/1983.

INDEX

A			
Abram	8, 25, 32, 96, 98	Efraïm	
Achab	9, 21, 22, 85, 86, 96	als Tienstammenrijk	4, 18, 25, 37, 38, 40, 42, 43, 46, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 57, 59, 61, 62, 63, 65, 66, 68, 70, 72, 73, 75, 76, 78, 79, 81, 83, 84, 86, 88, 89, 90
Achaz	6, 7, 10, 11, 12, 15, 16, 19, 20, 49, 79, 80, 96	de stam	51, 65, 73, 84, 85
Adam	49, 51	Egypte	8, 12, 15, 23, 28, 30, 32, 49, 50, 54, 55, 56, 57, 59, 61, 62, 63, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 92, 93, 94, 96, 97
Adma	76	Eljakim	79
Ahia	9, 13	Ezechiël	3
Ammi	20, 26	Ezra	26, 94
Amos	10, 11, 12, 16, 17, 104	F	
Antiochus IV	15, 26	Flavius Josefus	46, 62, 74, 93
Aram	6, 16, 47, 49, 69, 70, 78, 82	G	
Artaxerxes III	62, 63, 94	Gedalja	93, 96
Assyrië	11, 16, 17, 22, 23, 24, 45, 46, 47, 49, 50, 54, 55, 56, 59, 60, 62, 66, 69, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 79, 82, 87, 92, 96	Gerizim	51
Assyriërs	79	Gibea	42, 45, 61, 63, 64, 72
Astarte	30	Gilead	43, 49, 51, 82
B		Gilgal	37, 40, 65, 66, 78, 82
Baäl	9, 28, 30, 31, 32, 33, 65, 84, 85, 86	God de Vader	20
Babel	8, 9, 46, 59, 62, 93, 96, 97	goede herder	25, 36, 85, 95
Bet-Arbel	72, 74	Gomer	4, 10, 18, 19, 21, 23, 24, 34, 45
Bet-Aven	37, 40, 42, 45, 68, 69	Gomorra	76
Betel	9, 40, 41, 43, 45, 51, 58, 66, 69, 70, 72, 73, 74, 78, 80, 82	H	
betrouwbaarheid van het boek	4, 12	Hebreeuws	12, 14
beweeoffer	59	Hizkia	6, 7, 10, 11, 12, 16, 19, 20, 79, 80, 96, 98
D		Hosea	
Daniël	3, 15, 96, 98	de koning	10, 11, 17, 20, 23, 49, 53, 54, 55, 70, 74, 78, 79, 92, 96
David	8, 10, 20, 25, 34, 35, 53, 86, 89, 95, 96	de profeet	4, 6, 8, 10, 11, 13, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 34, 35, 38, 40, 46, 49, 61, 64, 66, 78, 80, 85, 87, 88, 90, 92, 93, 94, 95
Derde wegvoering	96	het boek	2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 98, 100
Dode Zee	76	I	
Dode Zeerollen	12, 16, 30, 32, 41, 43, 45, 55, 61, 68, 69, 70, 73, 75, 77, 81, 85	Immanuël	6, 15
E			
Ebal	51		
Eerste wegvoering	96		
efod	34, 35		

J

Jakob	4, 8, 18, 30, 65, 72, 73, 78, 80, 81, 82, 85
Jareb	42, 47, 49, 68, 70
Jehu	9, 10, 19, 20, 21, 22, 30, 37, 58, 96
Jeremia	3, 16, 25, 95
Jerobeam I	9, 10, 20, 22, 31, 58, 74, 86, 96
Jerobeam II	6, 9, 10, 11, 12, 17, 19, 20, 22, 31, 38, 55, 92, 96
Jeruzalem	3, 8, 24, 26, 35, 45, 46, 57, 64, 66, 71, 72, 79, 82, 92, 93, 94, 96
Jesaja	3, 6, 11, 12, 13, 15, 16, 21, 79
Jezus	6, 7, 8, 12, 16, 20, 25, 26, 27, 32, 35, 53, 80, 86, 94, 95, 97, 98
Sirach	12
Jizreël	10, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 29, 33
Joahaz	9, 22, 96
Joas	9, 10, 19, 20, 22, 96
Jojachin	46, 93, 96
Jojakim	46, 93
Jona	10, 16, 98, 104
Joodse cultuur	14, 15
Josafat	22
Josia	69, 71, 82
Jotam	10, 11, 12, 19, 20
Jozua	
de leider	8, 10, 20, 96
de priester	94
Juda	
als Tweestammenrijk	10, 12, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 30, 37, 40, 42, 43, 46, 47, 49, 50, 51, 57, 60, 72, 73, 78, 79, 80, 92, 93, 94, 96
de stam	53

K

kalveren	39, 58, 69, 84, 85
kalverendienst	74, 80, 86
Kamos	9
Kanaän	8, 30, 32, 35, 81, 96
Knecht van de Here	20
Koningentijd	8, 96
Kores II	3, 26, 93, 97

L

Lo-Ammi	10, 19, 24, 29, 33
Loofhuttenfeest	31, 81
Lo-Ruchama	10, 19, 23, 24, 29, 33

M

Makkabeeën	26
Maleachi	16, 26, 94, 100, 104
Mardoek	9
Meeldauw	45
Menachem	10, 11, 20, 37, 47, 49, 53, 54, 96
Merodach-Baladan	79
Micha	11, 12, 16, 104
Mizpa	42, 43
Moab	9
motief	15, 71
Mozes	8, 10, 12, 13, 20, 24, 32, 81, 83, 89, 92

N

Nabopolassar	46, 93
Nebukadnezar II	45, 46, 62, 93, 96
Nebuzaradan	93, 97
Nehemia	26, 94
Noach	8

O

oostenwind	79, 84, 86, 87
overspelige vrouw	4, 10, 17, 18, 19, 20, 21, 34

P

Pekach	6, 10, 11, 12, 16, 20, 22, 23, 49, 51, 53, 54, 69, 70, 92, 96
Pekachja	10, 11, 20, 49, 51, 53, 96
Plato	15
profetie	6, 13, 15, 98
Ptolemeüs II	12

R

Rama	42, 43, 45
Resin	6, 16, 49, 69, 70
Richterentijd	8, 30
Romeinen	26, 35, 94
rouwbrood	61, 62
Ruchama	20, 26

S

Salman	72, 74
Salmanassar V	23, 46, 49, 55, 71, 74, 75, 87, 92, 96
Salomo	8, 13, 25, 30, 89, 96

Samaria 23, 46, 50, 53, 55, 57, 58, 68, 69,
70, 74, 76, 78, 79, 84, 87, 88, 92, 96
Samuel 13
Sanherib 24, 79, 92
Sargon II 23, 24, 45, 46, 55, 71, 74, 75,
87, 92
Saul 8
schrijver van het boek 4, 10, 14
Septuagint 12, 100
Sichem 50, 51
Sodom 76, 98
Spruit 25, 95
structuur van het boek 4, 16

T

Tabor 42, 43
tempel 3, 8, 35, 46, 57, 66, 82, 93, 97
terafim 30, 34, 35
Tienstammenrijk 6, 9, 10, 11, 12, 17, 20,
21, 22, 23, 24, 25, 26, 30, 31, 37, 38, 39,
40, 43, 45, 46, 47, 49, 51, 53, 54, 55, 56,
57, 58, 59, 60, 61, 63, 65, 66, 69, 70, 71,
73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 84, 85,
86, 87, 88, 89, 90, 92, 93, 95, 96
Tiglatpileser III 11, 23, 47, 49, 54, 70, 74,
79, 82, 92, 96
Tijdbalk 4, 96

Tweede wegvoering 96
Tweestammenrijk 6, 10, 12, 17, 19, 20,
23, 25, 26, 38, 43, 45, 46, 47, 49, 57, 66,
69, 70, 71, 73, 77, 79, 80, 90, 92, 93, 95

U

Uzzia 6, 10, 11, 12, 19, 20, 96

V

verklaringsmethode 4, 13
Vierde wegvoering 97
voorgeschiedenis 4, 8
Vulgaat 12, 41, 73

Z

Zacharia
de koning 9, 10, 11, 17, 20, 22, 30, 37,
49, 53, 96
de profeet 16
het boek 104
zoon van Jojada 12, 13
Zeboïm 76
Zedekia 46, 93, 96
Zerubbabel 26, 77, 90, 94
zondoffer 39

Andere werken die de heer T. van Turennot heeft geschreven zijn:

Psalmen, profetische liederen,
Jesaja, Jahweh redt,
Jeremia, Jahweh sticht,
Klaagliederen van Jeremia,
Ezechiël, God maakt sterk,
Daniël, God is rechter,
Joël, Jahweh is God,
Amos, lastdrager,
Obadja, dienaar van Jahweh,
Jona, duif,
Micha, wie is aan Jahweh gelijk,
Nahum, trooster,
Habakuk, de omhelsde,
Zefanja, Jahweh heeft bewaard,
Haggai, feest van Jahweh,
Zacharia, Jahweh gedenkt,
Maleachi, boodschapper van Jahweh,
De Openbaring mag niet verborgen blijven.

Ze zijn te vinden op de website via:

www.bijbelstudies.eu,
www.vturennout.nl.